

คู่มือการปฏิบัติงานของ สาขาพรรคการเมือง

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง
ด้านกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ

ชื่อหนังสือ คู่มือการปฏิบัติงานของสาขาพรรคการเมือง
ISBN 974-7509-68-7
จัดพิมพ์โดย ด้านกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ
สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง
พิมพ์ที่ ห้างหุ้นส่วนจำกัด สหายบล็อกและการพิมพ์
216/2-3 ถนนพิษณุโลก เขตดุสิต
กรุงเทพฯ 10300
โทรศัพท์ 0-2281-3689 โทรสาร 0-2282-9291
ปีที่พิมพ์ 2545
จำนวนที่พิมพ์ 2,400 เล่ม

สนับสนุนงบประมาณโดย สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

เอกสารเผยแพร่ ห้ามซื้อ - ขาย

การปฏิบัติงานของ สาขาพรรคการเมือง

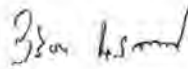
สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง
ด้านกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ

คำนำ

ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๓๒ ได้กำหนดให้พรรคการเมืองต้องจัดให้มีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา และแต่ละสาขาให้มีคณะกรรมการสาขาพรรคเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินกิจการให้เป็นไปตามนโยบายและข้อบังคับของพรรคการเมือง ซึ่งการดำเนินกิจการของสาขาพรรคการเมืองมีรายละเอียดและขั้นตอนที่จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายหลายประการ

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงได้จัดพิมพ์คู่มือการปฏิบัติงานของสาขาพรรคการเมือง ขึ้นสำหรับให้คณะกรรมการสาขาพรรคการเมือง ประกอบด้วย ประธานสาขาพรรคการเมือง รองประธานสาขาพรรคการเมือง เลขานุการสาขาพรรคการเมือง รองเลขานุการสาขาพรรคการเมือง เภรียญิกสาขาพรรคการเมือง โฆษกสาขาพรรคการเมือง และกรรมการอื่นของสาขาพรรคการเมือง ตลอดจนสมาชิกพรรคการเมืองได้ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของสาขาพรรคการเมือง เพื่อให้การดำเนินกิจการของสาขาพรรคการเมืองเป็นไปตามข้อกำหนด ระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง แต่ปรากฏว่าการจัดพิมพ์ครั้งแรกในปีงบประมาณ ๒๕๔๔ จำนวน ๒,๔๐๐ เล่ม ไม่สามารถแจกจ่ายได้อย่างทั่วถึง เนื่องจากความต้องการหนังสือคู่มือมีเป็นจำนวนมาก เพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการ ในปีงบประมาณ ๒๕๔๕ จึงได้จัดพิมพ์เพิ่มอีกจำนวน ๒,๔๐๐ เล่ม สำหรับรายละเอียดภายในคู่มือดังกล่าวยังคงประกอบด้วย เนื้อหาสาระเกี่ยวกับการดำเนินกิจการของสาขาพรรค การเงินของสาขาพรรค การสนับสนุนสาขาพรรค และการพัฒนาสาขาพรรค อันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องให้สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน นอกจากนี้คู่มือดังกล่าวยังจะเป็นประโยชน์ต่อบุคคลผู้สนใจทั่วไป ที่จะได้ศึกษาหาความรู้ข้อมูลเกี่ยวกับขั้นตอนการปฏิบัติงานของสาขาพรรคการเมืองได้เป็นอย่างดี และนอกจากนี้ยังได้มีการปรับปรุงเนื้อหาให้สอดคล้องกับข้อกำหนดในปัจจุบันและได้มีการจัดทำข้อมูลของพรรคการเมืองที่เป็นปัจจุบันแสดงไว้ในคู่มือด้วย

ร้อยตรี

(วิจิตร อยู่สุภาพ)

เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง

๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทนำ	๑
บทที่ ๑ สาขาพรรคการเมือง การจัดตั้ง การดำเนินกิจการ และการประชุม	๓
- หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง	๕
- การดำเนินกิจการของสาขาพรรคการเมือง	๘
- การประชุมสาขาพรรค	๑๓
- ตัวอย่างรายงานการประชุม	๑๕
บทที่ ๒ การจัดทำงานการเงินของสาขาพรรคการเมือง	๑๗
- การจัดทำบัญชีของสาขาพรรคการเมือง	๑๙
- การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของกรรมการสาขาพรรคการเมือง	๒๒
- การบริจาคแก่พรรคการเมือง	๒๔
- แบบฟอร์มการจัดทำบัญชีของสาขาพรรคการเมือง	๒๘
บทที่ ๓ การพัฒนาสาขาพรรคการเมือง	๓๓
- ความหมายและความสำคัญของสาขาพรรคการเมือง	๓๕
- บทบาท หน้าที่ของสาขาพรรคการเมือง	๓๗
- สาขาพรรคการเมืองปัจจุบัน	๓๘
- สภาพปัญหาของสาขาพรรคปัจจุบัน	๔๑
- แนวทางในการพัฒนาสาขาพรรคการเมือง	๔๔
บทที่ ๔ การสนับสนุนพรรคการเมืองโดยรัฐ	๔๗
- ที่มา	๔๙
- การสนับสนุนพรรคการเมืองโดยรัฐ	๔๙
- กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง	๕๐
- การจัดสรรเงินตามโครงการและแผนงานของพรรคการเมือง	๕๓
- สาขาพรรคการเมืองกับการสนับสนุนตามโครงการและแผนงานของ กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง	๖๐
- แนวทางการปฏิบัติของสาขาพรรคการเมืองกรณีได้รับการสนับสนุนเงิน ตามโครงการและแผนงานของพรรคการเมือง จากกองทุนเพื่อการ พัฒนาพรรคการเมือง	๖๑
บทที่ ๕ การสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคแก่พรรคการเมือง	๖๓
- พรรคการเมืองที่มีสิทธิได้รับการสนับสนุน	๖๕
- หลักเกณฑ์และวิธีการสนับสนุน	๖๕
- การยื่นแบบคำขอ	๖๗
- การเบิกจ่ายและการใช้จ่ายเงิน	๖๘
- การคืนเงิน	๖๙

ภาคผนวก กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง	๗๑
- พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑	๗๓
- ประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง แบบหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง	๙๗
- ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการในการบริจาคแก่พรรคการเมืองและ การรับบริจาคของพรรคการเมือง	๑๐๑
- ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง แบบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของหัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง และกรรมการสาขาพรรคการเมือง	๑๐๙
- ตัวอย่างของบรรจุบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินฯ	๑๒๓
- ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง	๑๒๔
- ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง (ฉบับที่ ๒)	๑๓๔
- ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง (ฉบับที่ ๓)	๑๓๖
- ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการสนับสนุนค่าไปรษณียากร และค่าสาธารณูปโภค ให้แก่พรรคการเมือง	๑๓๙
- ประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง การสนับสนุนค่าไปรษณียากร และค่าสาธารณูปโภคให้แก่ สาขาพรรคการเมือง	๑๔๔
- ประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง แบบคำขอรับการสนับสนุนค่าไปรษณียากร และค่าสาธารณูปโภค ให้แก่พรรคการเมือง	๑๔๕
- ประกาศคณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง เรื่อง วิธีการเบิกจ่ายเงินค่าไปรษณียากร และค่าสาธารณูปโภคของพรรคการเมือง	๑๕๐

บทนำ

การดำเนินกิจการในทางการเมืองของพรรคการเมืองที่สำคัญประการหนึ่ง เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการกระจายอำนาจทางการบริหารจัดการคือ การจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง เพื่อให้สาขาพรรคการเมืองได้นำแนวนโยบาย ข้อบังคับพรรคการเมือง ไปประชาสัมพันธ์ เผยแพร่เชิญชวนให้ประชาชนที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองในแนวทางเดียวกันได้เข้าร่วมดำเนินกิจการทางการเมืองด้วยกัน ซึ่งเป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้การเมืองภาคประชาชนเข้มแข็งขึ้นตั้งแต่ระดับรากหญ้า และเสริมสร้างประชาชนในแต่ละชุมชนมีการรวมตัวเพื่อแก้ไขปัญหาให้สอดคล้องกับบริบทในแต่ละประชาคม เพื่อกำหนดแนวนโยบายของพรรคการเมือง

นับเป็นเวลานานพอสมควรที่หลายฝ่ายได้นำหลักคิด แนวทางการบริหารจัดการที่ดีเข้าไปใช้ในการผลักดันให้เกิดการปรับปรุงการบริหารการจัดการภาครัฐ เพื่อขจัดปัญหาอุปสรรคขัดขวางการพัฒนาชาติบ้านเมือง ทั้งทางเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง สังคม และสิ่งแวดล้อม ที่เรียกกันว่า “ธรรมาภิบาล” (Good Governance) ซึ่งเป็นกระแสหนุนเนื่องมาจากแนวคิดของอารยประเทศ หลักคิดดังกล่าวส่งผลกระทบท่องค์กรเอกชน ไม่ว่าจะเป็นบริษัท ห้าง ร้าน ฯลฯ ต่าง ๆ ซึ่งได้มีการปรับตัวและนำหลักการการบริหารจัดการที่ดีไปประยุกต์ใช้ เรียกว่า “บริษัทภิบาล” ดังนั้น พรรคการเมืองซึ่งเป็นสถาบันหลักหรือศูนย์กลางอำนาจทางการเมืองน่าจะได้นำหลักคิด ทฤษฎี วิธีการเกี่ยวกับการบริหารจัดการที่ดีเข้าไปปรับปรุงการดำเนินกิจการทางการเมือง เพื่อขับเคลื่อนนโยบายของพรรคการเมืองให้ดำเนินกิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีสาขาพรรคการเมืองทำหน้าที่เป็นข้อต่อเชื่อมโยงกับพรรคการเมือง พร้อมทั้งสร้างเครือข่ายกับมวลชน ในแต่ละเขตเลือกตั้งให้มีองค์ประกอบครบถ้วนและครอบคลุมทุกเขตเลือกตั้ง ซึ่งหากสามารถนำหลักคิดดังกล่าวมาปรับใช้ให้กับพรรคการเมือง อาจเรียกว่า “พรรคภิบาล” โดยกำหนดอำนาจหน้าที่ของกรรมการบริหารพรรคในส่วนกลางให้มีความสัมพันธ์อย่างสอดคล้องกับกรรมการสาขาพรรคในการดำเนินกิจกรรมเชิงบวกเพื่อเสริมสร้างความเป็นปึกแผ่น มั่นคงและมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกระดับ ทำนองเดียวกับการพัฒนาที่ยั่งยืนเพื่อให้สาขาของพรรคการเมืองดำรงอยู่ ไม่ย้ายไปสังกัดพรรคอื่นง่าย ๆ ทั้งนี้ ภายใต้กรอบความคิดเชิงเศรษฐกิจพอเพียงในการแสวงหาสมาชิกที่มีคุณภาพ และสมัครด้วยความยินยอมพร้อมใจ เข้าใจเจตนารมณ์ในการดำเนินกิจการพรรคการเมือง

สิ่งที่กล่าวมาแล้วในเบื้องต้นจะบังเกิดผลในทางปฏิบัติและเป็นจริงได้ ต่อเมืองพรรคการเมือง โดยกรรมการสาขาพรรคมีความปรองดองสมานฉันท์ และในระดับกรรมการสาขาพรรคมีความเข้าใจในหน้าที่ภารกิจและทำหน้าที่เป็นแกน ขาหรือองค์ประกอบของพรรคการเมือง ฟันเฟืองที่สำคัญในการดำเนินการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตลอดจนระเบียบที่เกี่ยวข้อง

สำนักกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้เล็งเห็นความสำคัญของเรื่องดังกล่าว ประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๒๘(๔) กำหนดให้รัฐสนับสนุนการจัดตั้งและพัฒนาสาขาพรรค ดังนั้น จึงมีแนวคิดที่ต้องจัดให้มีกิจกรรมหลากหลายในการส่งเสริมให้ความรู้แก่สาขาพรรคการเมือง โดยเฉพาะในระยะเริ่มแรกที่สาขาพรรคการเมืองจัดตั้งขึ้น เนื่องจากกรรมการสาขาพรรคอาจยังไม่ได้ตระหนักถึงภารกิจความรับผิดชอบที่กฎหมายกำหนดให้กระทำ หากละเว้นไม่กระทำ ผลเสียหายจะเกิดกับพรรคการเมืองแค่นั้น เพียงใด

และอาจเป็นข้อขัดข้องในการปฏิบัติงาน ทำให้ต้องเสียเวลาในการปฏิบัติงานของสาขาพรรคการเมืองที่จะต้องให้ความรู้ หรือแสวงหาสมาชิก เพื่อเป็นรากฐานที่จะต้องให้พรรคการเมืองเข้มแข็งต่อเนื่องในที่สุด

สำนักกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานของสาขาพรรคการเมืองดังกล่าว จะเป็นเครื่องมือในการดำเนินงานของสาขาพรรคการเมืองให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ แต่หากมีข้อบกพร่องประการใด สำนักกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติขอน้อมรับเพื่อแก้ไขในโอกาสต่อไป ในการดำเนินการดังกล่าวได้รับงบประมาณในการจัดพิมพ์จาก สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง จึงขอขอบคุณในโอกาสนี้

บทที่ ๑

สาขาพรรคการเมือง การจัดตั้ง การดำเนินกิจการ และการประชุม

โดย ฝ่ายกิจการพรรคการเมือง

หน้าว่าง

หลักเกณฑ์และวิธีการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง

๑. หลักเกณฑ์

ข้อกำหนดและประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง

๑.๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๓๐ ในกรณีที่พรรคการเมืองใดจัดตั้งสาขาพรรคขึ้นให้หัวหน้าพรรคการเมือง

มีหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองต่อนายทะเบียนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่จัดตั้งสาขาพรรคการเมืองนั้น

หนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองให้เป็นไปตามแบบที่นายทะเบียนกำหนดและอย่างน้อยจะต้องมีรายการแสดงที่ตั้งสาขาพรรคการเมือง รายชื่อ อาชีพ และที่อยู่ของกรรมการสาขาพรรคการเมือง นั้น

เมื่อนายทะเบียนได้รับแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองแล้วให้ออกหนังสือรับรองการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

มาตรา ๓๑ คณะกรรมการสาขาพรรคการเมืองประกอบด้วย ประธานสาขาพรรคการเมือง รองประธานสาขาพรรคการเมือง เลขานุการสาขาพรรคการเมือง รองเลขานุการสาขาพรรคการเมือง เภรัญญิกสาขาพรรคการเมือง โฆษกสาขาพรรคการเมือง และกรรมการอื่นของสาขาพรรคการเมือง

๑.๒ ประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง แบบหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง ฉบับประกาศ ณ วันที่ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๑

๑.๓ ข้อบังคับของพรรคการเมืองนั้น ๆ

๒. วิธีการ

จากหลักเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ในกฎหมายระเบียบประกาศและข้อบังคับของพรรคการเมืองตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้นจะเห็นได้ว่าข้อกำหนดดังกล่าวได้กำหนดไว้กว้าง ๆ เป็นหลักไว้เท่านั้น ดังนั้น การจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองจึงต้องปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบและข้อกำหนดและขั้นตอนต่าง ๆ จึงต้องดูจากข้อบังคับของแต่ละพรรคเป็นหลักในการปฏิบัติภายใต้กฎหมายและระเบียบที่กำหนดไว้ และเพื่อให้ได้เห็นภาพที่ชัดเจนขึ้นจึงขอยกตัวอย่างโดยสมมุติว่า ข้อบังคับพรรคการเมืองพรรคหนึ่งกำหนดเรื่องการจัดตั้งสาขาพรรคไว้ดังนี้

ข้อ ๔๔ พรรคจะจัดตั้งสาขาพรรคประจำเขตเลือกตั้งได้ไม่เกินเขตเลือกตั้งละหนึ่งสาขาพรรคตามกำหนดระยะเวลาการจัดตั้งที่คณะกรรมการบริหารพรรคกำหนด

ในเขตเลือกตั้งใดมีสมาชิกของพรรคที่มีภูมิลำเนาในเขตเลือกตั้งนั้น ตั้งแต่สองร้อยคนขึ้นไป ประสงค์จะจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง ก็ให้ตัวแทนสมาชิกมีหนังสือถึงเลขาธิการพรรคเพื่อขออนุมัติจัดประชุมใหญ่เพื่อดำเนินการเลือกตั้งกรรมการสาขาพรรคผู้ริเริ่มจำนวนสิบเอ็ดคน

ให้เลขาธิการพรรคมอบหมายให้กรรมการบริหารพรรคหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนหนึ่งหรือหลายคนก็ได้เพื่อไปประชุมสมาชิกเพื่อเลือกตั้งกรรมการสาขาพรรคผู้ริเริ่มตามวรรคสอง ซึ่งการประชุมครั้งนี้จะต้องมีสมาชิกไม่น้อยกว่าสองร้อยคนมาร่วมประชุม

การเลือกตั้งกรรมการสาขาพรรคผู้ริเริ่มให้ดำเนินการตามข้อบังคับพรรคการเมือง
ข้อ ๔๖ และข้อ ๔๗

ภายหลังการประชุมเพื่อเลือกตั้งกรรมการสาขาพรรคผู้ริเริ่มแล้ว ให้ผู้ที่ได้รับเลือกตั้ง
เป็นประธานกรรมการสาขาพรรคส่งรายงานแสดงที่ตั้งสาขาพรรค รายชื่อ อาชีพ ที่อยู่ ลายมือชื่อของ
กรรมการสาขาพรรคผู้ริเริ่มไปยังเลขาธิการพรรค เพื่อขออนุมัติคณะกรรมการบริหารพรรคและเมื่อได้รับ
อนุมัติแล้วให้หัวหน้าพรรคแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองตามแบบที่นายทะเบียน
พรรคการเมืองกำหนดภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่คณะกรรมการบริหารพรรคอนุมัติ

เมื่อนายทะเบียนพรรคการเมืองได้แจ้งการรับรองให้จัดตั้งสาขาพรรคการเมืองแล้ว
ให้กรรมการสาขาพรรคผู้ริเริ่มเป็นกรรมการสาขาพรรค นับตั้งแต่วันที่พรรคได้รับแจ้งการรับรองจาก
นายทะเบียนพรรคการเมือง

ข้อ ๔๖ ให้มีคณะกรรมการสาขาพรรคคณะหนึ่ง ซึ่งที่ประชุมใหญ่สาขาพรรคเลือกตั้งจาก
สมาชิกสามัญจำนวนสิบเอ็ดคน ซึ่งประกอบด้วย

- (๑) ประธานสาขาพรรค
- (๒) รองประธานสาขาพรรคหนึ่งคน
- (๓) เลขานุการสาขาพรรค
- (๔) รองเลขานุการสาขาพรรคหนึ่งคน
- (๕) เภรัญญิกสาขาพรรค
- (๖) โฆษกสาขาพรรค
- (๗) กรรมการอื่น ๆ อีกห้าคน

กรรมการสาขาพรรคจะต้องมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเลือกตั้งนั้น

กรรมการสาขาพรรคจะอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี แต่เมื่อพ้นจากตำแหน่งตามวาระ
แล้วอาจได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการสาขาพรรคอีกก็ได้แต่ประธานสาขาพรรคจะอยู่ในตำแหน่งเกินกว่าสอง
วาระติดต่อกันไม่ได้

ข้อ ๔๗ การเลือกตั้งกรรมการสาขาพรรคให้เลือกประธานสาขาพรรคเป็นลำดับแรก
แล้วเลือกรองประธานสาขาพรรคหนึ่งคน เลขานุการสาขาพรรคหนึ่งคน รองเลขานุการสาขาพรรคหนึ่งคน
เภรัญญิกสาขาพรรค โฆษกสาขาพรรค และกรรมการอื่น ๆ อีกห้าคน

การเสนอชื่อสมาชิกที่จะได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการสาขาพรรคจะต้องมีผู้รับรองอย่างน้อย
ห้าคน ผู้รับรองและผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งต้องอยู่ในที่ประชุมใหญ่สาขาพรรค และสมาชิกคนหนึ่งมีสิทธิเสนอชื่อ
สมาชิกเป็นกรรมการสาขาพรรคได้ไม่เกินหนึ่งคน ให้สมาชิกที่ได้คะแนนถัดจากผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการ
อื่นตามวาระหนึ่งตามลำดับเป็นกรรมการสำรองสองคน

ดังนั้นหากพรรคการเมืองนี้จะจัดตั้งสาขาพรรคขึ้นในเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดนครราชสีมา
จึงต้องดำเนินการตามข้อบังคับพรรคข้อ ๔๔, ๔๖ และ ๔๗ ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑

พรรคการเมืองนี้จะต้องมีสมาชิกของพรรคที่มีภูมิลำเนาในเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัด นครราชสีมา ตั้งแต่ ๒๐๐ คนขึ้นไป ซึ่งข้อบังคับพรรคได้กำหนดให้ตัวแทนสมาชิกดังกล่าวที่ประสงค์จะจัดตั้ง สาขาส่งหนังสือถึงเลขาธิการพรรคเพื่อขออนุมัติจัดประชุมใหญ่เพื่อดำเนินการเลือกตั้งกรรมการสาขาผู้ริเริ่ม จำนวน ๑๑ คน

ขั้นตอนที่ ๒

เมื่อเลขาธิการพรรคได้รับหนังสือแล้วหากได้พิจารณาเห็นว่าควรอนุมัติตามคำร้องขอของ ตัวแทนสมาชิกดังกล่าวก็จะมอบหมายให้กรรมการบริหารพรรคหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนหนึ่งหรือ หลายคนก็ได้เพื่อไปดำเนินการประชุมสมาชิกเพื่อเลือกตั้งกรรมการสาขาผู้ริเริ่ม โดยในการประชุมครั้งนี้จะต้อง มีบันทึกรายงานการประชุมและมีสมาชิกไม่น้อยกว่า ๒๐๐ คน เข้าร่วมประชุม ในการเลือกตั้งกรรมการสาขาที่ ได้รับเลือกตั้งต้องมีคุณสมบัติ คือ เป็นสมาชิกที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเลือกตั้งและมีอายุไม่ต่ำกว่า ๒๐ ปีบริบูรณ์ มีตำแหน่งและจำนวนครบถ้วนตามมาตรา ๓๑ และข้อบังคับพรรคข้อ ๔๖ รวมทั้งวิธีการเลือกตั้งต้องเป็นไป ตามข้อบังคับพรรคข้อ ๔๗

ขั้นตอนที่ ๓

เมื่อดำเนินการและเลือกตั้งกรรมการสาขาผู้ริเริ่มได้แล้วให้ผู้ที่ได้รับเลือกเป็นประธานสาขา ส่งรายงานแสดงที่ตั้งสาขาพรรค รายชื่อ อาชีพ ที่อยู่ ลายมือชื่อของกรรมการสาขาผู้ริเริ่มไปยังเลขาธิการพรรค เพื่อขออนุมัติคณะกรรมการบริหารพรรคและเมื่อได้รับอนุมัติแล้ว หัวหน้าพรรคจะต้องแจ้งการจัดตั้งสาขา พรรคตามแบบ (ท.พ. ๒) และ (ท.พ. ๓) ที่นายทะเบียนกำหนดพร้อมทั้งเอกสารประกอบภายใน ๑๕ วัน นับตั้งแต่วันที่คณะกรรมการบริหารพรรคอนุมัติ และเมื่อนายทะเบียนได้แจ้งการรับรองให้จัดตั้งสาขาพรรค นี้แล้วให้กรรมการสาขาผู้ริเริ่มเป็นกรรมการสาขาพรรคนับตั้งแต่วันที่พรรคได้รับแจ้งการรับรองจาก นายทะเบียนพรรคการเมือง

สรุป ในการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองนั้นจะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามขั้นตอน หลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของพรรคอย่างเคร่งครัด และจะต้องจัดส่งสำเนาเอกสาร หลักฐานต่าง ๆ ที่แสดงให้เห็นว่าได้ดำเนินการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองถูกต้องตามที่กำหนดไว้ใน ข้อบังคับพรรคไปให้นายทะเบียนเพื่อประกอบการพิจารณาด้วย กล่าวคือ

๑. บัญชีรายชื่อ สมาชิกพรรคในท้องที่ที่จะตั้งสาขาไม่น้อยกว่า ๒๐๐ คน
๒. รายงานการประชุมพร้อมสำเนาบัญชีลงนามสมาชิกผู้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรค การเมืองไม่น้อยกว่า ๒๐๐ คน
๓. สำเนารายงานการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคครั้งที่อนุมัติให้จัดตั้งสาขาพรรค การเมือง
๔. แบบหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง (แบบ ท.พ. ๒)

๕. บัญชีรายชื่อคณะกรรมการสาขาพรรคการเมือง (แบบ ท.พ. ๓)

๖. สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้านของคณะกรรมการสาขาพรรคการเมืองที่เจ้าตัวรับรองสำเนาถูกต้องเพื่อประกอบการพิจารณาว่าคณะกรรมการสาขาพรรคคนนั้นมีคุณสมบัติครบถ้วนตามกฎหมายและข้อบังคับพรรค

ข้อสังเกต การแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองแต่ละสาขา นั้น ควรเรียงลำดับที่ของสาขาพรรคตามลำดับก่อนหลังของวันเดือนปีที่จัดตั้งขึ้น และรีบแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรค โดยต้องคำนึงถึงระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด คือแจ้งการจัดตั้งภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่มีการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองเป็นสำคัญโดยไม่ต้องรอให้มีจำนวนสาขาที่จะแจ้งจัดตั้งมาก ๆ แล้วค่อยแจ้งพร้อมกันทีเดียว เพราะอาจจะเกิดปัญหาเกี่ยวกับเอกสารที่ต้องจัดเสนอประกอบการพิจารณาของนายทะเบียนจำนวนมาก ซึ่งจะมีความผิดพลาดสับสนทำให้นายทะเบียนไม่สามารถรับรองการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองที่มีความผิดพลาดบกพร่องต่าง ๆ ให้ได้

ข้อควรระวัง หัวหน้าพรรคควรทราบข้อเท็จจริงในการดำเนินการจัดตั้งสาขา เพราะกฎหมายกำหนดให้รับผิดชอบกรณีที่การแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองโดยไม่มีมูลแห่งความจริงเป็นการแจ้งข้อความอันเป็นเท็จต่อเจ้าพนักงาน

๓. การดำเนินกิจการของสาขาพรรคการเมือง

๓.๑ การดำเนินกิจการตามนโยบาย และข้อบังคับพรรค

การดำเนินกิจการของสาขาพรรคในทุกเรื่องสาขาพรรคต้องดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายของพรรคและข้อบังคับของพรรคอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะการดำเนินการตามข้อบังคับของพรรค ซึ่งข้อบังคับของแต่ละพรรคการเมืองมีลักษณะที่กำหนดไว้แตกต่างกันออกไปในเรื่องต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง การกำหนดเกี่ยวกับเรื่องสมาชิกพรรค การรับสมาชิกพรรค การสิ้นสุดสมาชิกภาพ สิทธิและหน้าที่ของสมาชิก ความรับผิดชอบของพรรคต่อสมาชิก การให้ความรู้ทางการเมืองแก่สมาชิกและประชาชนทั่วไป วินัยและจรรยาบรรณของสมาชิก การประชุมใหญ่ การเลือกตั้งคณะกรรมการสาขา หรือกรรมการสาขา การเงินการคลัง รวมถึงการจัดทำบัญชีของสาขาพรรคด้วย ในเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้สาขาพรรคต้องพิจารณาและดำเนินการให้เป็นที่ปฏิบัติตามข้อกำหนดในแต่ละเรื่องตามห้วงระยะเวลาที่กำหนดไว้เพราะอาจเกี่ยวพันกับหน้าที่ตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ กำหนดไว้ เช่น ในเรื่องของการประชุมใหญ่เพื่อเลือกตั้งกรรมการสาขาหากองค์ประชุมไม่ครบไม่เป็นไปตามข้อบังคับของพรรคการประชุมครั้งนั้นจะเสียไปไม่มีผลตามกฎหมาย หรือเรื่องของการจัดทำบัญชีของสาขาที่ทั้งกฎหมายและข้อบังคับของพรรคกำหนดให้สาขาต้องจัดทำบัญชี ๔ ประเภท คือบัญชีรายรับ-รายจ่าย แสดงรายได้หรือรายรับ และแสดงค่าใช้จ่ายหรือรายจ่าย บัญชีแสดงรายรับจากการบริจาค บัญชีแยกประเภท และบัญชีแสดงสินทรัพย์และหนี้สิน ซึ่งหากสาขาพรรคฝ่าฝืนไม่จัดทำบัญชีดังกล่าวหรือแก้ไขบัญชี ซ่อนเร้น หรือทำลายหลักฐานไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง อาจได้รับโทษทางอาญา และหากได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองไปแล้วอาจถูกเรียกเงินคืนด้วย หรือข้อกำหนดในเรื่องของการรับสมาชิกหากไม่ดำเนินการรับสมาชิกหรือรับบุคคลที่กฎหมายห้ามเข้ามาเป็นสมาชิกของพรรค อาจถูกศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคหรือได้รับโทษทางอาญาอีกด้วยเหล่านี้ เป็นต้น

จะเห็นได้ว่าสาขาพรรคมีหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติมากมายแต่อย่างไรก็ตามหากคณะกรรมการสาขาหมั่นศึกษาทำความเข้าใจข้อกฎหมาย ข้อบังคับพรรค และปฏิบัติตามขั้นตอนตามห้วงเวลาที่กำหนดแล้ว ปัญหาต่าง ๆ ก็จะหมดไปทำให้สาขานั้นเป็นสาขาพรรคที่มีคุณภาพเป็นที่พึงของมวลสมาชิกและส่งผลให้พรรคการเมืองนั้นเข้มแข็งเป็นสถาบันหลักในการปกครองในระบอบประชาธิปไตยได้ในที่สุด

๓.๒ การหาสมาชิกพรรค

การหาสมาชิกพรรคเพิ่มขึ้นเป็นภารกิจประการหนึ่งของสาขาพรรคเพื่อขยายฐานมวลชนให้พรรคมีความเข้มแข็งเป็นพรรคการเมืองของประชาชน ซึ่งวิธีดำเนินการและกลยุทธ์ต่าง ๆ อยู่นอกขอบเขตอำนาจหน้าที่ของนายทะเบียน แต่อย่างไรก็ตามกฎหมายได้กำหนดให้นายทะเบียนสามารถตรวจสอบเกี่ยวกับเรื่องสมาชิกไว้ดังนี้

ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้กำหนดไว้ในหลายมาตรา ประกอบด้วย

มาตรา ๒๑ ผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกต้องเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิด มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ และไม่มีลักษณะที่ต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๒๓ ห้ามมิให้พรรคการเมืองรับบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทยโดยการเกิดเข้าเป็นสมาชิกหรือดำรงตำแหน่งใด ๆ ในพรรคการเมือง หรือยอมให้กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อประโยชน์ของพรรคการเมือง

ห้ามมิให้ผู้ไม่มีสัญชาติไทยโดยการเกิดเข้าเป็นสมาชิกหรือดำรงตำแหน่งใด ๆ ในพรรคการเมืองหรือร่วมกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งในการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง

มาตรา ๓๕ หัวหน้าพรรคการเมืองต้องจัดทำทะเบียนสมาชิกให้ตรงตามความเป็นจริง เก็บรักษาไว้ ณ ที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของพรรคการเมืองและพร้อมที่จะให้นายทะเบียนหรือผู้ซึ่งนายทะเบียนมอบหมายตรวจสอบได้

ให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งจำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาพร้อมด้วยรายชื่อ อาชีพ และที่อยู่ของสมาชิกดังกล่าว ตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนดให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมกราคมของทุกปี

ถ้าหัวหน้าพรรคการเมืองไม่แจ้งนายทะเบียนภายในระยะเวลาตามวรรคสองให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งภายในระยะเวลาที่กำหนด

ทะเบียนสมาชิกให้เป็นไปตามแบบที่นายทะเบียนกำหนด

จากข้อกำหนดข้างต้นจะเห็นได้ว่ากฎหมายได้กำหนดไว้ชัดเจนว่า ผู้ที่เป็นสมาชิกพรรคจะต้องมีคุณสมบัติดังนี้

๑. เป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
๒. อายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์
๓. ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ คือ
 - (๑) วิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
 - (๒) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช
 - (๓) ต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาลหรือโดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย
 - (๔) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง

นอกจากนี้ยังกำหนดข้อห้ามไว้อีก ว่า ห้ามมิให้พรรครับผู้ไม่มีสัญชาติไทยโดยการเกิดเข้าเป็นสมาชิกพรรคหรือดำรงตำแหน่งใด ๆ ในพรรค รวมถึงยอมให้กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อประโยชน์ของพรรค

ที่กล่าวมานั้นเป็นข้อกำหนดที่ห้ามพรรคการเมืองซึ่งหากพรรคการเมืองใดฝ่าฝืนก็ต้องได้รับโทษตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งกำหนดไว้ในมาตรา ๖๖ (๕)

กล่าวคือ หากพรรคการเมืองใดฝ่าฝืน มาตรา ๒๓ วรรคหนึ่งคือรับบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทยโดยการเกิดเข้าเป็นสมาชิกพรรคอาจถูกศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคได้

นอกจากพรรคการเมืองนั้นอาจจะถูกศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคแล้วยังอาจได้รับโทษตามนัยมาตรา ๗๗ อีกด้วย กล่าวคือกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือกรรมการสาขาพรรคผู้ใดรู้อยู่แล้วแต่จัดให้พรรคการเมืองกระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๒๓ วรรคหนึ่งต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปีหรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับและให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนด ๕ ปี

ที่กล่าวมานั้นเป็นผลที่พรรคกระทำการฝ่าฝืนกฎหมายหรือข้อห้ามของกฎหมาย นอกจากนี้ยังมีข้อห้ามที่ห้ามบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทยโดยการเกิดเข้าเป็นสมาชิกพรรคและหากผู้ใดฝ่าฝืนอาจต้องรับโทษตามมาตรา ๗๘ คือ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปีหรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ และถ้าผู้ฝ่าฝืนใดไม่มีสัญชาติไทยโดยการเกิดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยสั่งเพิกถอนสัญชาติไทยและเนรเทศออกนอกราชอาณาจักรด้วย จะเห็นได้ว่าการรับสมาชิกของพรรคการเมืองหรือการสมัครเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองเป็นเรื่องสำคัญมากมีข้อห้ามข้อกำหนดรวมถึงโทษที่จะได้รับหากฝ่าฝืนรุนแรงมากถึงขั้นยุบพรรคการเมืองรวมถึงมีโทษจำคุกและปรับเป็นจำนวนเงินชั้นสูงที่สูงมาก ตลอดจนผู้ไม่มีสัญชาติไทยโดยการเกิดอาจถูกเนรเทศออกนอกราชอาณาจักรด้วยจึงขอให้พรรคการเมืองพึงระมัดระวังและตรวจสอบให้แน่ชัดชัดเจนก่อนว่าบุคคลที่จะรับเป็นสมาชิกมีคุณสมบัติที่ไม่ขัดต่อกฎหมายและนอกจากนั้นจึงใคร่ขอเสนอแนะว่าสาขาพรรคเองควรจะได้จัดทำทะเบียนสมาชิกของสาขานั้น ๆ ไว้ให้เป็นระบบเป็นปัจจุบันเพื่อความสะดวกและจะเป็นประโยชน์ในการติดต่อกับสมาชิกอันจะส่งผลให้การปฏิบัติงานของสาขามีความเข้มแข็งเป็นหลักให้กับมวลสมาชิกในสาขานั้น ๆ ได้

๓.๓ การเปลี่ยนแปลงรายละเอียดที่แจ้งไว้ในแบบการจัดตั้งสาขาพรรค

มาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง กำหนดว่า เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงรายละเอียดที่แจ้งไว้ในแบบตามมาตรา ๓๐ (ได้แก่ แบบหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง แบบ ท.พ. ๒) หัวหน้าพรรคการเมืองต้องแจ้งการเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นหนังสือต่อนายทะเบียนภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้พิจารณาแก้ไขรายละเอียดดังกล่าว หากไม่ปฏิบัติตามมีบทกำหนดโทษไว้ในมาตรา ๗๖ ซึ่งกำหนดว่าหัวหน้าพรรคการเมืองผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท และปรับอีกไม่เกินวันละ ๕๐๐ บาท ตลอดเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา ๓๓ วรรคสาม กำหนดว่า ถ้าหัวหน้าพรรคการเมืองไม่แจ้งการเปลี่ยนแปลงตามมาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง ภายในระยะเวลาดังกล่าว นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งการเปลี่ยนแปลงภายในระยะเวลาที่กำหนดหากไม่ปฏิบัติตามมีบทกำหนดโทษไว้ในมาตรา ๘๐ ซึ่งกำหนดว่าหัวหน้าพรรคการเมืองผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนซึ่งสั่งตามมาตรา ๓๓ วรรคสาม ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท

ดังนั้น เมื่อสาขาพรรคการเมืองใดมีการเปลี่ยนแปลงรายละเอียดที่แจ้งไว้ในแบบการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง (ท.พ. ๒) และบัญชีรายชื่อคณะกรรมการสาขาพรรคการเมือง (แบบ ท.พ. ๓) ซึ่งนายทะเบียนได้มีหนังสือรับรองการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองแล้ว กล่าวคือเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงลำดับที่สถานที่ตั้ง หรือจำนวนกรรมการสาขาพรรคแต่ละตำแหน่งในแบบ ท.พ. ๒ หรือมีการเปลี่ยนแปลงลำดับที่หรือสถานที่ตั้งของสาขาพรรคการเมือง ชื่อตัว ชื่อสกุล ที่อยู่ เพื่อการติดต่อ อาชีพ หรือตำแหน่งของกรรมการสาขาพรรคการเมือง แต่ละคนหรือกรรมการสาขาพรรคการเมืองทั้งหมดในแบบ ท.พ. ๓ หัวหน้าพรรคการเมืองต้องแจ้งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวต่อนายทะเบียนภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่มีการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้พิจารณาแก้ไขรายละเอียดดังกล่าว โดยแจ้งเป็นหนังสือฉบับละไม่เกิน ๑ สาขา และแต่ละฉบับมีเอกสารประกอบการพิจารณา ดังนี้

๓.๓.๑ กรณีเปลี่ยนแปลงเฉพาะสถานที่ตั้งสาขาพรรค

เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงสถานที่ตั้งของสาขาพรรคการเมือง หัวหน้าพรรคมีหน้าที่แจ้งเป็นหนังสือ (ไม่ต้องใช้แบบ ท.พ. ๒ และแบบ ท.พ. ๓) ต่อนายทะเบียนว่า ขอเปลี่ยนแปลงสถานที่ตั้งสาขาพรรคการเมืองลำดับที่เท่าใด โดยให้ระบุว่าเดิมตั้งอยู่บ้านเลขที่ หมู่ที่ ถนน ตำบล/แขวง อำเภอ/เขต และจังหวัดใด ย้ายไปอยู่บ้านเลขที่ หมู่ที่ ถนน ตำบล/แขวง อำเภอ/เขต และจังหวัดใด ซึ่งในการย้ายสถานที่ตั้งของสาขาดังกล่าวนี้ จะต้องย้ายไปอยู่ภายในเขตเลือกตั้งเดียวกันกับสถานที่ตั้งเดิม โดยมีเอกสารประกอบการพิจารณา ได้แก่ รายงานการประชุมคณะกรรมการสาขาพรรค รายงานการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรค หรือคำสั่งผู้มีอำนาจอนุมัติและสำเนาเอกสารที่ผู้มีกรรมสิทธิ์อนุญาตให้ใช้อาคารสถานที่เป็นที่ตั้งสาขาพรรคการเมืองกรณีอาคารสถานที่ดังกล่าวมิใช่กรรมสิทธิ์ของกรรมการสาขาพรรคการเมืองคนใดคนหนึ่งเป็นต้น ซึ่งหัวหน้าพรรคลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้อง

๓.๓.๒ กรณีกรรมการสาขาพ้นจากตำแหน่งเป็นรายบุคคล

เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงตัวบุคคลที่ดำรงตำแหน่งกรรมการสาขาพรรคการเมือง ซึ่งพ้นจากตำแหน่งเป็นรายบุคคลตามข้อบังคับพรรคการเมือง หัวหน้าพรรคมีหน้าที่แจ้งเป็นหนังสือ (ไม่ต้องใช้แบบ ท.พ. ๒ และ ท.พ. ๓) ต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่าขอเปลี่ยนแปลงกรรมการสาขาพรรคการเมือง ลำดับที่เท่าใด จำนวนกี่คน ใครบ้าง (ระบุชื่อตัว ชื่อสกุลของแต่ละคน) ที่พ้นจากตำแหน่งตามข้อบังคับพรรคการเมืองข้อใด และเหตุผลที่พ้นจากตำแหน่งของแต่ละคนพร้อมสำเนาหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการพ้นจากตำแหน่ง เช่น ใบลาออก ในกรณีที่กรรมการสาขาลาออก ใบมรณะบัตรในกรณีที่กรรมการสาขาเสียชีวิต หรือรายงานการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคครั้งที่มีมติให้พ้นจากตำแหน่งในกรณีที่คณะกรรมการบริหารพรรคมีมติให้พ้นจากตำแหน่งตามข้อบังคับพรรค เป็นต้น ซึ่งหัวหน้าพรรคลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องด้วย

นอกจากนี้ จะต้องทำการตรวจสอบด้วยว่าเมื่อกรรมการสาขาพรรคการเมืองพ้นจากตำแหน่งเป็นรายบุคคลแล้ว ข้อบังคับพรรคการเมืองได้กำหนดว่าจะต้องดำเนินการต่อไปอย่างไร เช่น กำหนดว่าจะต้องเลือกกรรมการสาขาพรรคการเมืองคนใหม่ทดแทนภายใน ๖๐ วัน ก็ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามข้อบังคับพรรคการเมือง

อนึ่ง เนื่องจากข้อบังคับของบางพรรคการเมืองได้กำหนดว่า เมื่อประธานสาขาพรรคการเมืองพ้นจากตำแหน่งตามข้อบังคับพรรคการเมือง จะเป็นผลให้กรรมการสาขาพรรคการเมืองพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะด้วย ดังนั้น ในกรณีที่ประธานสาขาพรรคการเมืองพ้นจากตำแหน่งเป็นรายบุคคลตามข้อบังคับพรรคการเมือง ขอให้หัวหน้าพรรคการเมืองทำการตรวจสอบข้อบังคับของพรรคการเมืองด้วยว่ามีผลทำให้กรรมการสาขาพรรคการเมืองพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะด้วยหรือไม่ถ้ามีผลด้วย ข้อบังคับพรรคการเมืองได้กำหนดไว้ว่าจะต้องดำเนินการต่อไปอย่างไร เช่น กำหนดว่าจะต้องเลือกตั้งกรรมการสาขาทั้งคณะชุดใหม่ทดแทนภายใน ๖๐ วัน ก็ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับพรรคการเมือง รวมทั้งต้องแจ้งการเปลี่ยนแปลงกรรมการสาขาพรรคการเมืองกรณีพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะด้วย

๓.๓.๓ กรณีกรรมการสาขาพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ

เมื่อกรรมการสาขาพรรคการเมืองพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะตามข้อบังคับพรรคการเมือง หัวหน้าพรรคการเมืองมีหน้าที่แจ้งเป็นหนังสือ (ไม่ต้องใช้แบบ ท.พ. ๒ และ แบบ ท.พ. ๓) ต่อนายทะเบียนว่า ขอเปลี่ยนแปลงกรรมการสาขาพรรคการเมือง ลำดับที่เท่าใด ทั้งคณะ เนื่องจากพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะด้วยเหตุผลใด ตามข้อบังคับพรรคการเมืองข้อใด

๓.๓.๔ กรณีกรรมการสาขาเข้าดำรงตำแหน่ง

เมื่อที่ประชุมใหญ่ของสาขาพรรคการเมืองได้เลือกตั้งกรรมการสาขาพรรคการเมืองเป็นรายบุคคลหรือทั้งคณะแล้ว หัวหน้าพรรคการเมืองมีหน้าที่แจ้งเป็นหนังสือต่อนายทะเบียนพร้อมแบบ ท.พ. ๓ ซึ่งระบุลำดับที่และสถานที่ตั้งของสาขาพรรคการเมือง ชื่อตัว ชื่อสกุล เลขประจำตัวประชาชน ที่อยู่เพื่อการติดต่อ หมายเลขโทรศัพท์ อาชีพ และตำแหน่งในสาขาพรรคการเมือง ของกรรมการสาขาพรรคการเมืองที่เข้าดำรงตำแหน่งแต่ละคน

๓.๓.๕ กรณีกรรมการสาขาเปลี่ยนแปลงชื่อตัวหรือชื่อสกุล

เมื่อกรรมการสาขาพรรคการเมืองเปลี่ยนแปลงชื่อตัวหรือชื่อสกุลให้ประธานสาขาพรรคการเมืองรับรายงานให้หัวหน้าพรรคทราบพร้อมเอกสารหลักฐานคือ สำเนาใบสำคัญเปลี่ยนชื่อตัวหรือชื่อสกุลที่รับรองถูกต้อง เพื่อให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งการเปลี่ยนแปลงต่อนายทะเบียนภายในระยะเวลา ๓๐ วัน ตามที่กฎหมายกำหนด

๓.๓.๖ ความสมบูรณ์ของการเปลี่ยนแปลง

มาตรา ๓๓ วรรคสอง กำหนดว่า การเปลี่ยนแปลงตามมาตรา ๓๓ วรรคหนึ่งจะสมบูรณ์ต่อเมื่อได้รับแจ้งการตอบรับการเปลี่ยนแปลงจากนายทะเบียน และให้นำมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม (กล่าวคือ การเปลี่ยนแปลงรายละเอียดที่แจ้งไว้ในแบบหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง จะมีผลสมบูรณ์ตามกฎหมายต่อเมื่อได้รับแจ้งการตอบรับจากนายทะเบียน โดยนายทะเบียนจะแจ้งให้ทราบว่าจะตอบรับหรือไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงพร้อมเหตุผลที่ไม่ตอบรับให้ทราบภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งเป็นหนังสือจากหัวหน้าพรรคการเมือง ในกรณีที่นายทะเบียนแจ้งให้ทราบว่าไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลง หัวหน้าพรรคการเมืองซึ่งไม่เห็นด้วยกับคำสั่งไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงของนายทะเบียน มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงจากนายทะเบียน เพื่อให้วินิจฉัยชี้ขาด เมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดเป็นประการใดแล้วให้นายทะเบียนปฏิบัติให้เป็นไปตามนั้น)

๓.๔ การยุบสาขาพรรค

การยุบหรือเลิกสาขาพรรคไม่มีบทบัญญัติในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองกำหนดไว้ เพียงแต่ได้กำหนดไว้ให้เป็นรายการหนึ่งที่จะต้องมียุติในข้อบังคับพรรค เมื่อพรรคการเมืองใดต้องการที่จะยุบเลิกสาขาพรรคใดก็ต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามข้อบังคับของพรรค กล่าวคือ หากข้อบังคับกำหนดว่าเป็นอำนาจของคณะกรรมการบริหารพรรคที่จะพิจารณายุบเลิกสาขาพรรคนั้นเสีย คณะกรรมการบริหารพรรคก็มีอำนาจหน้าที่ที่จะกระทำได้ ซึ่งในเรื่องนี้ เป็นอำนาจของพรรคการเมืองเอง และเมื่อคณะกรรมการบริหารพรรคมีมติแล้ว หัวหน้าพรรคต้องแจ้งเป็นหนังสือต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองภายใน ๓๐ วัน ตามนัยมาตรา ๓๓ พร้อมทั้งส่งสำเนารายงานการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรค ครั้งที่ มติให้ยุบเลิกสาขาพรรคนั้น ๆ พร้อมทั้งรับรองความถูกต้องด้วย แต่อย่างไรก็ตามยังมีกรณีที่สาขานั้นต้องถูกเลิกไปนอกจากพรรคการเมืองขอยุบเลิกคือ การที่นายทะเบียนได้ดำเนินการตรวจสอบพบว่าสาขาพรรคได้ดำเนินการจัดตั้งหรือดำเนินกิจการโดยผิดกฎหมายหรือข้อบังคับพรรคนายทะเบียนก็อาจจะสั่งเพิกถอนหนังสือรับรองที่ได้รับรองสาขาพรรคนั้นไปแล้วเสียก็ได้

๔. การประชุมสาขาพรรค

การประชุมของสาขาพรรคคนนั้นเป็นกิจกรรมของสาขาพรรคที่สำคัญอย่างยิ่ง โดยจะเห็นได้จากข้อกำหนดในมาตรา ๑๑ ว่ารายการหนึ่งที่ต้องมียุติในข้อบังคับของพรรคการเมือง คือ การประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองและการประชุมของสาขาพรรคการเมือง

ลักษณะของการประชุมสภาพรรคอาจแยกได้ ๒ ลักษณะ คือ

๑. การประชุมคณะกรรมการสาขาพรรคการเมือง
๒. การประชุมใหญ่ของสาขาพรรคการเมือง ซึ่งอาจแยกได้เป็นดังนี้
 - ๒.๑ การประชุมใหญ่สามัญประจำปี
 - ๒.๒ การประชุมใหญ่วิสามัญ

การประชุมทั้ง ๒ ลักษณะนั้นต้องยึดหลักที่กำหนดไว้ในข้อบังคับเป็นสำคัญโดยเฉพาะในเรื่องการเชิญประชุม และองค์ประกอบขององค์ประชุมรวมทั้งการจดยางงานการประชุม ซึ่งควรจะดำเนินการดังนี้

๑. ระบุว่าเป็นการประชุมครั้งที่เท่าใดของปีปฏิทินนั้น เช่น รายงานการประชุมคณะกรรมการสาขาพรรคการเมือง ครั้งที่ ๑/๒๕๔๔ รายงานการประชุมใหญ่สามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๔๔ หรือ รายงานการประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๔๔ เป็นต้น
๒. ระบุวัน เดือน ปี และสถานที่ที่จัดประชุม
๓. ระบุว่าเริ่มประชุมเวลาเท่าใด เลิกประชุมเวลาเท่าใด
๔. ในการจดยางงานการประชุมต้องระบุจำนวนผู้เข้าร่วมประชุมให้ชัดเจน แยกประเภทของผู้เข้าร่วมประชุม เพื่อประโยชน์ในการนับองค์ประชุมว่าถูกต้องตามข้อบังคับพรรคหรือไม่ และในการจดยางงานการประชุมจะต้องมีสำเนาภาพถ่ายเอกสาร “บัญชีลงลายมือชื่อของผู้เข้าร่วมประชุม เป็นเอกสารแนบท้ายรายงานการประชุมด้วย”
๕. ระบุลำดับที่ของระเบียบวาระการประชุมเรื่องลำดับและระบุเรื่องที่ประชุมในระเบียบวาระการประชุมนั้น ๆ เช่น ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องรับรองรายงานการประชุม (คณะกรรมการสาขาหรือการประชุมใหญ่สามัญหรือวิสามัญแล้วแต่กรณี) ครั้งที่ผ่านมา ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเพื่อพิจารณา เหล่านี้เป็นต้น
๖. ในการรับรองความถูกต้องของรายงานการประชุมเลขานุการในที่ประชุมตามข้อบังคับพรรคการเมืองลงลายมือชื่อรับรองในฐานะผู้จดยางงานการประชุมและประธานในที่ประชุมตามข้อบังคับพรรคการเมืองลงลายมือชื่อรับรองในฐานะผู้ตรวจสอบความถูกต้องของรายงานการประชุมโดยบุคคลทั้งสองต้องลงลายมือชื่อกำกับรายงานการประชุมและเอกสารแนบท้ายรายงานการประชุมทุกหน้า

(ตัวอย่าง)

รายงานการประชุม (ใหญ่สามัญ/ใหญ่วิสามัญ/คณะกรรมการ) สาขาพรรค.....ลำดับที่.....จังหวัด.....

ครั้งที่ ๑ / ๒๕๔๔

สถานที่ประชุม

วันที่..... เดือน..... พ.ศ..... เวลา น.

.....

ผู้มาประชุม

ตำแหน่ง

๑. นาย.....

.....

๒. นาย.....

.....

๓. นาย.....

.....

๔. นาย.....

.....

ฯลฯ

ผู้ไม่มาประชุม

ตำแหน่ง

๑. นาย.....

.....

๒. นาย.....

.....

๓. นาย.....

.....

๔. นาย.....

.....

ฯลฯ

เริ่มประชุมเวลา น.

ประธาน

ในวันนี้เป็นการประชุม (ใหญ่สามัญ/ใหญ่วิสามัญ/คณะกรรมการ)
สาขาพรรค.....ลำดับที่.....จังหวัด.....ตามหนังสือเชิญ
ประชุม ที่..... ลงวันที่..... ซึ่งมีผู้เข้าร่วมประชุม
จำนวน..... คน ครบองค์ประชุมตามข้อบังคับพรรคแล้วจึงขอเริ่ม
การประชุมตามระเบียบวาระต่อไป

ระเบียบวาระที่ ๑

เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

ประธาน

(แจ้งว่ามีเรื่องอะไรบ้างที่จะแจ้งให้ที่ประชุมทราบ)

มติที่ประชุม

(รับทราบ)

16

- ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องรับรองรายงานการประชุม (ครั้งก่อน เมื่อวันที่.....)
- ประธาน ขอให้พิจารณาดูทีละหน้า
- มติที่ประชุม (รับรองหรือไม่ มีการแก้ไขหรือไม่ระบุให้ชัดเจน)
- ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเพื่อพิจารณา
(พิจารณาทีละเรื่องตามที่กำหนดไว้ในระเบียบวาระการประชุมจนครบและ
จมติการประชุมให้ชัดเจน)
- ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ ถ้ามี
(พิจารณาตามความเห็นของที่ประชุมถ้ามี และจมติการประชุมให้ชัดเจน)

เลิกประชุมเวลา น.

..... ผู้จัดรายงานการประชุม
..... ผู้ตรวจรายงานการประชุม

บทที่ ๒

การจัดทำงบการเงินของ สาขาพรรคการเมือง

โดย ฝ่ายตรวจสอบระบบบัญชี การเงินและทรัพย์สิน .

หน้าว่าง

การจัดทำบัญชีของสาขาพรรคการเมือง

เมื่อนายทะเบียนพรรคการเมืองได้ออกหนังสือรับรองการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองแล้ว สาขาพรรคการเมืองทุกสาขามีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำบัญชีตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้ กล่าวโดยสรุปได้ดังนี้

๑. หลักเกณฑ์และวิธีการ

ในการจัดทำบัญชีของสาขาพรรคการเมือง ประธานสาขาพรรคการเมือง มีหน้าที่ให้มีการจัดทำบัญชีของสาขาพรรคการเมืองให้ถูกต้อง ครบถ้วนตามความเป็นจริง ดังนี้

๑.๑ จัดทำบัญชีของสาขาพรรคการเมือง ซึ่งมี ๔ ประเภท

บัญชีของสาขาพรรคการเมือง ต้องมีรายละเอียดของระบบบัญชีครบถ้วนถูกต้อง ตามมาตรา ๓๘ ซึ่งประกอบด้วยบัญชีทั้ง ๔ ประเภท ดังนี้

(๑) บัญชีรายวันแสดงรายได้หรือรายรับ และแสดงค่าใช้จ่ายหรือรายจ่าย

บัญชีรายวันแสดงรายได้ หรือรายรับ เป็นสมุดบันทึกรายการขั้นต้น โดยปกติเกี่ยวกับการจ่ายเงินสดตามลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และต้องดำเนินการให้มี **การลงรายการให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รายการนั้นเกิดขึ้น**

(๒) บัญชีแสดงรายรับจากการบริจาคตามมาตรา ๔๘

บัญชีแสดงรายรับจากการบริจาคต้องเป็นบัญชีที่แสดงถึงรายละเอียดการรับบริจาคโดยแสดงถึง ชื่อ ที่อยู่ของผู้บริจาค จำนวนเงิน รายการบริจาคผู้รับบริจาค วันเดือนปี ที่รับบริจาค และแสดงถึงการรับบันทึกการรับบริจาค และเอกสารหลักฐานต่าง ๆ จากผู้รับบริจาค หรือประธานสาขาพรรคการเมือง รวมทั้งหลักฐานที่เกี่ยวข้อง เช่น ใบเสร็จรับเงิน (แบบ พ.ก.๗) หลักฐานการรับบริจาคของพรรคการเมือง (แบบ พ.ก.๘) ทั้งนี้จะต้อง**ลงรายการให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวัน นับแต่รายการนั้นเกิดขึ้น**

(๓) บัญชีแยกประเภท

บัญชีแยกประเภท เป็นสมุดบัญชีที่ใช้บันทึกรายการที่ผ่านจากสมุดรายวันขั้นต้น คือ สมุดรายวันรายรับ สมุดรายวันรายจ่าย สมุดรายวันทั่วไป เป็นสมุดบัญชี ซึ่งมีการจำแนกรายการทางการเงินออกเป็นประเภทต่างๆ โดยกลุ่มใหญ่ของการจำแนกรายการมี ๕ บัญชี คือ บัญชีทรัพย์สิน บัญชีหนี้สิน บัญชีทุน บัญชีรายรับ และบัญชีรายจ่าย สมุดบัญชี แยกประเภททั่วไปจะรวมทุก ๆ บัญชีไว้ในสมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป จะต้อง**ลงรายการให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันสิ้นเดือนที่รายการนั้นเกิดขึ้น**

(๔) บัญชีแสดงสินทรัพย์และหนี้สิน

บัญชีแสดงสินทรัพย์และหนี้สิน เป็นบัญชีแสดงรายละเอียดรายการสินทรัพย์และหนี้สินของพรรค จะต้อง**ลงรายการให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันสิ้นเดือนที่รายการนั้นเกิดขึ้น**

๑.๒ การแสดงรายได้และค่าใช้จ่ายของสาขาพรรคการเมือง คือการแสดงรายได้กับค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง รายการเกี่ยวกับรายได้ และค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน ตลอดงวดที่มีการดำเนินกิจการ (ถึงวันสิ้นปีปฏิทิน) และแสดงผลการดำเนินงานว่ามีรายได้และค่าใช้จ่ายเกิดขึ้นเท่าใด เป็นการรายงานความเคลื่อนไหวทางการเงินของกิจการสาขาพรรคการเมือง ซึ่งเหมือนกับงบกำไรขาดทุนของกิจการที่มุ่งหวังกำไร แต่มีข้อแตกต่างกันคือ ผลต่างระหว่างรายได้และค่าใช้จ่ายจะไม่เรียกว่า กำไรขาดทุน แต่จะเรียกว่ารายได้สูง(ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่าย

บัญชีแสดงรายได้และค่าใช้จ่ายจะแสดงรายการที่ถือเป็นรายได้และค่าใช้จ่ายของงวดนั้น โดยไม่คำนึงว่าจะรับจ่ายเงินสดหรือไม่ ดังนั้นในการจัดทำงบรายได้และค่าใช้จ่ายจึงต้องมีการปรับปรุงเกี่ยวกับรายได้และค่าใช้จ่ายเช่นเดียวกับกิจการที่หวังกำไร

(๑) รายได้ของสาขาพรรคการเมือง อาจแบ่งได้ดังนี้

๑. ค่าธรรมเนียม และค่าบำรุงพรรคการเมืองตามข้อบังคับพรรคการเมือง
๒. รายได้จาก การบริจาคตามมาตรา ๔ พรรคห้า
๓. รายได้เงินสนับสนุนเป็นรายปีจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองตาม

มาตรา ๕๘

๔. รายได้เงินสนับสนุนค่าสาธารณูปโภค ตามประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง “หลักเกณฑ์และวิธีการสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคให้แก่พรรคการเมือง” ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๒

(๒) ค่าใช้จ่ายของสาขาพรรคการเมือง อาจแบ่งออกได้เป็น

๑. ค่าใช้จ่ายในการบริหาร เช่น เงินเดือนค่าจ้าง ค่าเช่า ค่าวัสดุสิ้นเปลือง ค่าสาธารณูปโภค ค่าซ่อมแซมค่าประกันภัย ค่าธรรมเนียมธนาคาร ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด เป็นต้น
๒. ค่าใช้จ่ายเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ เช่น ค่าใช้จ่ายตามโครงการและแผนงาน เป็นต้น

๓. ค่าใช้จ่ายอื่น เช่น ดอกเบี้ยจ่าย เป็นต้น

๑.๓ การปิดบัญชี

การปิดบัญชีของสาขาพรรคการเมืองมีห้วงเวลาการปิดบัญชีเช่นเดียวกับ การปิดบัญชีของพรรคการเมือง (สำนักงานใหญ่) กล่าวคือ ต้องดำเนินการปิดบัญชีครั้งแรกภายในวันสิ้นปีปฏิทินที่ได้มีการจัดแจ้งจัดตั้งขึ้น และครั้งต่อไปในทุกสิ้นปีปฏิทิน (วันสิ้นปีปฏิทิน คือ ๓๑ ธันวาคม)

๑.๔ การส่งบัญชีสาขาพรรคการเมืองต่อพรรคการเมือง (สำนักงานใหญ่)

หลังจากสาขาพรรคการเมืองได้ทำการปิดบัญชีตามมาตรา ๓๘ แล้วเสร็จ ให้ประธานสาขาพรรคฯรับรองความถูกต้องของบัญชี พร้อมทั้งนำส่งสำนักงานใหญ่ของพรรคการเมือง โดยไม่ชักช้า(นำส่งก่อนที่สำนักงานใหญ่จะจัดประชุมใหญ่เพื่อรับรองงบการเงินประจำปี) เพื่อให้สำนักงานใหญ่ของพรรคการเมืองได้นำไปแสดงรวมไว้ในบัญชีของพรรคการเมืองและจัดทำงบการเงินของพรรคการเมืองต่อไป

๒. ข้อกฎหมาย

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้กำหนด ขั้นตอนการจัดทำบัญชีของสาขาพรรคการเมือง ดังนี้

มาตรา ๓๗ วรรคสองกำหนดว่า “ ในกรณีที่มีการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง ให้ประธานสาขาพรรคการเมืองจัดให้มีการทำบัญชีของสาขาพรรคการเมืองตามมาตรา ๓๘ และรับรองความถูกต้อง ตลอดจนจัดส่งบัญชีของสาขาพรรคการเมืองเพื่อแสดงรวมไว้ในบัญชีของพรรคการเมือง”

หากไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๗ มีบทลงโทษไว้ใน มาตรา ๘๓ ซึ่งกำหนดว่า “ประธานสาขาพรรคการเมืองผู้ใดไม่จัดให้มีการทำบัญชีของสาขาพรรคการเมืองตาม มาตรา ๓๗ หรือจัดให้มีการทำบัญชีของสาขาพรรคการเมืองโดยละเว้นการลงรายการในบัญชี ลงรายการเท็จในบัญชี แก้ไขบัญชีซ่อนเร้นหรือทำหลักฐานในการลงบัญชีอันเป็นผลให้การแสดงที่มาของรายได้และการใช้จ่ายของพรรคการเมืองไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง ต้องระวางโทษ ปรับไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท”

มาตรา ๓๘ กำหนดว่า “ บัญชีของสาขาพรรคการเมืองประกอบด้วย

- (๑) บัญชีรายวันแสดงรายได้หรือรายรับและแสดงค่าใช้จ่ายหรือรายจ่าย
- (๒) บัญชีแสดงรายรับจากการบริจาคตามมาตรา ๔๘
- (๓) บัญชีแยกประเภท
- (๔) บัญชีแสดงสินทรัพย์และหนี้สิน

การลงรายการบัญชีต้องมีเอกสารประกอบการลงบัญชีที่ถูกต้องสมบูรณ์โดยครบถ้วน บัญชีตาม (๑) และ (๒) ต้องลงรายการให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่รายการนั้นเกิดขึ้น บัญชีตาม (๓) และ (๔) ต้องลงรายการให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันสิ้นเดือนของเดือนที่รายการนั้นเกิดขึ้น”

มาตรา ๓๙ กำหนดว่า “ สาขาพรรคการเมืองต้องปิดบัญชีครั้งแรกภายในวันสิ้นปีปฏิทินที่ได้จัดแจ้งการจัดตั้งขึ้น และครั้งต่อไปเป็นประจำทุกปีในวันสิ้นปีปฏิทิน

การปิดบัญชีให้จัดทำงบการเงิน ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย งบดุล และงบรายได้ และค่าใช้จ่ายของพรรคการเมือง กรณีที่มีสาขาพรรคการเมือง งบการเงินให้รวมถึงงบการเงินของสาขาพรรคการเมืองทุกสาขาพรรคการเมืองด้วย

งบดุลต้องแสดงรายการสินทรัพย์หนี้สินและทุนของพรรคการเมือง
งบรายได้และค่าใช้จ่ายอย่างน้อยต้องแสดงที่มาของรายได้ ซึ่งได้รับจากเงินบริจาค เงินสนับสนุนจากรัฐ และรายได้อื่นที่มีกับทางใช้ไปของค่าใช้จ่ายดำเนินการของพรรคการเมือง โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งต้องแสดงไว้โดยชัดเจน

งบดุลต้องจัดให้มีผู้สอบบัญชีรับอนุญาตตรวจสอบและรับรองการสอบบัญชี”

หากไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๙ มีบทกำหนดโทษไว้ในมาตรา ๘๓ ซึ่งกำหนดว่า คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือประธานสาขาพรรคการเมืองผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๙ ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท

มาตรา ๔๐ วรรคหนึ่ง กำหนดว่า “งบการเงินที่ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตตรวจสอบและรับรองแล้ว ต้องเสนอที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองอนุมัติภายในเดือนเมษายนของทุกปี โดยแจ้งให้สมาชิกทราบล่วงหน้า และปิดประกาศไว้ ณ ที่ตั้งสำนักงานของพรรคการเมือง และสาขาพรรคการเมืองไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน”

หากไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๐ วรรคหนึ่ง มีบทกำหนดโทษตามมาตรา ๔๑ ซึ่งกำหนดว่าหัวหน้าพรรคการเมืองผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๐ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๕๐,๐๐๐บาท

การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ของกรรมการสาขาพรรคการเมือง

เมื่อนายทะเบียนพรรคการเมืองได้มีประกาศรับรองให้ประธานสาขาพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมืองให้เข้าดำรงตำแหน่ง หรือพ้นจากตำแหน่งแล้ว ประธานสาขาพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมือง มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง ดังนี้

๑. การดำเนินการ

๑.๑ กรรมการสาขาพรรคการเมืองมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตนเอง คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ในวาระเข้าดำรงตำแหน่งกรรมการสาขาพรรคการเมือง และยื่นอีกครั้งเมื่อถึงวาระ พ้นจากตำแหน่ง กรรมการสาขาพรรคการเมือง ทั้งนี้ วาระการเข้าดำรงตำแหน่ง หรือพ้นจากตำแหน่งจะเกิดขึ้นต่อเมื่อนายทะเบียนพรรคการเมืองได้มีการตอบรับหรือรับรองการเข้าดำรงตำแหน่ง หรือพ้นจากตำแหน่งแล้ว

๑.๒ ระยะเวลาที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ต้องยื่นภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่เข้าดำรงตำแหน่ง และภายใน ๓๐ นับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง โดยให้ถือวันที่พรรคได้รับหนังสือตอบรับจากนายทะเบียนพรรคการเมือง เป็นวันที่เข้าดำรงตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง เช่นนายทะเบียนตอบรับให้เข้าดำรงตำแหน่ง วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๔๔ แต่พรรคได้รับหนังสือตอบรับ (จากนายทะเบียนพรรคการเมือง) วันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๔๔ ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต้องยื่นภายในวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๔๔ เป็นต้น

๑.๓ เอกสารบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะที่ใช้ยื่นประกอบด้วย

(๑) แบบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด (แบบ พ.ก.๕)

(๒) เอกสารหลักฐานแนบประกอบการยื่น เช่น สำเนาหรือภาพถ่าย เอกสารเงินฝาก สำเนาหรือ ภาพถ่ายของหลักทรัพย์

(๓) ในกรณีที่ผู้ยื่นบัญชีเป็นเจ้าของหรือมีสิทธิร่วมในทรัพย์สิน (เช่น ในฐานะเจ้าของร่วม) ให้แจ้งราคาหรือจำนวนเงิน ของทรัพย์สินรายการนั้น พร้อมทั้งฐานะของผู้ยื่นด้วย

(๔) ในกรณีที่ผู้ยื่นบัญชีได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะตามกฎหมายอื่นแล้วบุคคล นี้อาจส่งสำเนาบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯ ที่ยื่นไว้ตามกฎหมายอื่นนั้น ต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองแทนก็ได้

หมายเหตุ เอกสารรายการบัญชีที่ใช้ยื่น (ได้แก่ แบบ พ.ก.๕ และเอกสารหลักฐานแนบ) ผู้ยื่นบัญชีต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในทุกแผ่น

๑.๔ สถานที่ยื่น

(๑) สามารถยื่นได้ด้วยตนเองที่ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ฝ่ายตรวจสอบระบบบัญชีการเงินและทรัพย์สิน ชั้น ๒๑ อาคารศรีจุลทรัพย์

(๒) นำส่งที่สำนักงานใหญ่ของพรรค และพรรครวบรวมนำส่งที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง แต่ทั้งนี้ ให้ถือเอาวันที่บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินส่งถึงสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นวันที่ยื่นบัญชี

๒. ข้อกำหนด

๒.๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๕๑ ได้บัญญัติเกี่ยวกับขั้นตอนการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ดังนี้

มาตรา ๔๒ กำหนดว่า “กรรมการสาขาพรรคการเมือง มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรสและบุตร ที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อนายทะเบียน ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เข้าดำรงตำแหน่ง และภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามแบบที่คณะกรรมการเลือกตั้งกำหนด

ในกรณีที่บุคคลตามวรรคหนึ่งได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะตามกฎหมายอื่นแล้ว บุคคลนั้นอาจส่งสำเนาบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นไว้ตามกฎหมายอื่นนั้นต่อนายทะเบียนแทนก็ได้”

หากไม่ปฏิบัติตามมีบทกำหนดโทษไว้ในมาตรา ๘๔ ซึ่งกำหนดว่า “กรรมการสาขาพรรคการเมืองผู้ใดไม่ปฏิบัติตาม มาตรา ๔๒ ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท และปรับอีกไม่เกินวันละ ๕๐๐ บาท ตลอดเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง”

๒.๒ ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้งเรื่อง “แบบบัญชีแสดงรายการ ทรัพย์สินและหนี้สินของหัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง และกรรมการสาขาพรรคการเมือง” ลงวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๑ กำหนดให้ หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง และกรรมการสาขาพรรคการเมือง ใช้แบบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของหัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมือง (แบบ พ.ก.๕) ท้ายประกาศ ในการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง

การบริจาคแก่พรรคการเมือง

๑. หลักเกณฑ์และวิธีการ

เมื่อมีการบริจาคแก่พรรคการเมือง ผ่านสาขาพรรคการเมือง หรือสมาชิกพรรคการเมือง ผู้รับบริจาค ต้องดำเนินการดังนี้

๑.๑ จัดทำบันทึกการรับบริจาค (แบบ พ.ก. ๖) ตามแบบบันทึกการรับบริจาคของพรรคการเมือง ซึ่งต้องมีพยานไม่น้อยกว่า ๒ คน จำนวน ๓ ฉบับ

ฉบับที่ ๑ มอบให้แก่ผู้บริจาคเก็บไว้เป็นหลักฐาน

ฉบับที่ ๒ ผู้รับบริจาคเก็บไว้เป็นหลักฐาน

ฉบับที่ ๓ เพื่อจัดส่งให้สาขาพรรคการเมืองและพรรคการเมือง (สำนักงานใหญ่)

๑.๒ นำบันทึกการรับบริจาค (แบบ พ.ก.๖) มอบให้กับสาขาพรรคการเมือง โดยให้ผู้รับบริจคนำบันทึกการรับบริจาค(แบบ พ.ก.๖) ฉบับที่ ๓ พร้อมเงิน ทรัพย์สิน และประโยชน์อื่นใด รวมทั้งเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ให้สาขาพรรคเพื่อนำลงบัญชีแสดงรายการรับจากการบริจาคตาม มาตรา ๔๘ ของสาขาพรรคการเมืองไว้ก่อนภายใน ๗ วันนับจากวันที่ได้รับบริจาค

๑.๓ จัดทำบัญชีแสดงรายการรับจากการบริจาค เมื่อสาขาพรรคการเมืองได้รับบันทึกการบริจาค (แบบ พ.ก. ๖) แล้ว ให้จัดทำบัญชีแสดงรายการรับจากการบริจาค ซึ่งต้องมีรายการ ดังต่อไปนี้

(๑.) ชื่อ ที่อยู่ จำนวนเงิน และรายการทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่คำนวณเป็นเงินได้ของผู้บริจาคทุกราย ในกรณีที่เป็นการบริจาคผ่านสมาชิกให้ระบุชื่อสมาชิกผู้รับบริจาคด้วย

(๒.) วัน เดือน ปี ที่รับบริจาค

(๓.) สำเนาหลักฐานการรับบริจาค

ในกรณีที่มีการรับบริจาคเป็นการให้หรือให้ใช้ทรัพย์สินหรือประโยชน์ที่คำนวณเป็นเงินได้ให้คิด มูลค่าโดยคำนวณตามอัตราค่าเช่าหรือค่าตอบแทนตามปกติในท้องถิ่นหรือค่าของสินค้านั้นก่อน จึงบันทึกลงในบัญชี และในกรณีที่ไม้อาจคิดมูลค่าได้ ให้ระบุรายละเอียดเกี่ยวกับทรัพย์สินหรือประโยชน์อย่างอื่นให้ชัดเจนเท่าที่จะทำได้

๑.๔ จัดส่งบันทึกการรับบริจาค (แบบ พ.ก. ๖) ให้พรรคการเมือง (สำนักงานใหญ่) โดยให้ประธานสาขาพรรคการเมืองจัดส่งเงิน และบันทึก ฉบับที่ ๓ พร้อมทั้งเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ให้แก่พรรคการเมือง เพื่อนำส่งเข้าบัญชีแสดงรายการรับจากการบริจาคตาม มาตรา ๔๘ ของพรรคการเมืองโดยไม่ชักช้า

(๑) ในกรณีการจัดส่งเงินที่เป็นเงินสด ประธานสาขาพรรคการเมืองอาจใช้วิธีการส่งจ่ายเป็นตั๋วแลกเงินหรือเช็คขีดคร่อมเข้าบัญชีในนามของพรรค การเมืองที่รับบริจาคโดยขีดฆ่า คำว่า “หรือตามคำสั่ง” หรือ “หรือผู้ถือ” ออก และลงวันที่ส่งจ่ายในวันที่บริจาค

(๒) การบริจาคที่เป็นการให้ หรือให้ใช้ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดให้
 ประธานสภา พรคการเมือง ส่งบันทึกการรับบริจาค (แบบ พ.ก. ๖) พร้อมเอกสารหลักฐานต่าง ๆ
 ให้สำนักงานใหญ่ของพรรคการเมือง โดยให้คิดมูลค่ากรณีที่สามารถคำนวณเป็นเงินได้ตามอัตราค่าเช่า
 หรือค่าตอบแทนตามปกติในท้องถิ่นหรือค่าของสิทธิ์นั้น

๑.๕ พรรคการเมือง (สำนักงานใหญ่) จะเป็นผู้ออกใบเสร็จรับเงิน หรือหลักฐานการรับบริจาค (แบบ พ.ก. ๗ หรือแบบ พ.ก. ๘) เมื่อสำนักงานใหญ่พรรคการเมืองได้รับบันทึกการรับบริจาค (แบบ พ.ก. ๖) และเอกสารต่าง ๆ แล้วจะดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมาย และประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้งให้แล้วเสร็จ และจะจัดส่งใบเสร็จรับเงินหรือหลักฐานการรับบริจาค (แบบ พ.ก. ๗ หรือแบบ พ.ก. ๘) ให้แก่ผู้บริจาคภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่ได้ออกใบเสร็จรับเงินหรือหลักฐานการรับบริจาค

๒. ข้อกฎหมาย

๒.๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๕๑ ได้บัญญัติเกี่ยวกับหลักเกณฑ์วิธีการดำเนินการบริจาคแก่พรรคการเมืองดังนี้

(๑) ความหมาย

มาตรา ๔ วรรคห้าบัญญัติว่า “การบริจาค” หมายความว่า การให้เงินทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่คำนวณเป็นเงินได้แก่ พรรคการเมืองหรือสมาชิก เพื่อการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองหรือเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายของพรรคการเมืองในการเลือกตั้ง นอกเหนือจากค่าธรรมเนียม และค่าบำรุงพรรคการเมืองตามข้อบังคับของพรรคการเมือง

(๒) ต้องกระทำโดยเปิดเผย

มาตรา ๔๕ บัญญัติว่า “การบริจาคแก่พรรคการเมืองให้กระทำโดยเปิดเผยตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด”

มาตรา ๕๑ บัญญัติว่า “ห้ามมิให้หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมือง หรือสมาชิกพรรคการเมืองผู้ได้รับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่เป็นการบริจาคโดยไม่เปิดเผย”

บทกำหนดโทษ : มาตรา ๘๖ กำหนดว่าผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๕ หรือ มาตรา ๕๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่น้อยกว่า ๓ เท่าของจำนวนเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่ให้แก่พรรคการเมือง หรือทั้งจำทั้งปรับและให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง มีกำหนด ๕ ปี

(๓) ต้องออกหลักฐานการรับและเปิดเผยรายชื่อผู้บริจาค

มาตรา ๘๖ บัญญัติว่า “เมื่อมีการบริจาคแก่พรรคการเมือง ให้พรรคการเมืองออกหลักฐานการรับบริจาคให้แก่ผู้บริจาคตามแบบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

เมื่อพรรคการเมืองได้รับการบริจาคเงิน ให้พรรคการเมืองเปิดเผยรายชื่อผู้บริจาคและจำนวนเงินที่ได้รับการบริจาคตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด”

บทกำหนดโทษ : มาตรา ๘๖ กำหนดว่า ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๘๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่น้อยกว่า ๓ เท่าของจำนวนเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่ให้แก่พรรคการเมือง หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนด ๕ ปี

(๔) ต้องจัดทำบัญชีแสดงรายรับจากการบริจาค

มาตรา ๔๘ บัญญัติว่า “ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดให้มีบัญชีแสดงรายรับจากการบริจาค ซึ่งต้องมีรายการดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อ ที่อยู่ จำนวนเงิน และรายการทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่คำนวณเป็นเงินได้ของผู้บริจาคทุกราย ในกรณีที่เป็นกรบริจาคผ่านสมาชิกให้ระบุชื่อสมาชิกผู้รับบริจาคด้วย

(๒) วัน เดือน ปี ที่รับบริจาค

(๓) สำเนาหลักฐานการรับบริจาค

ในกรณีที่การบริจาคเป็นการให้หรือให้ใช้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่คำนวณเป็นเงินได้ คิดมูลค่าโดยคำนวณตามอัตราค่าเช่าหรือค่าตอบแทนตามปกติในท้องถิ่นนั้น หรือค่าของสิทธิอันก่อนจึงบันทึกลงในบัญชี และในกรณีที่ไมอาจคิดมูลค่าได้ให้ระบุรายละเอียดเกี่ยวกับทรัพย์สินหรือประโยชน์อย่างอื่นนั้นให้ชัดเจนเท่าที่จะทำได้ หากไม่ปฏิบัติตาม**มาตรา ๔๘** มีบทกำหนดโทษไว้ใน**มาตรา ๔๗** ซึ่งกำหนดว่าหัวหน้าพรรคการเมืองผู้ใดไม่ปฏิบัติตาม**มาตรา ๔๘** ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท”

(๕) ต้องนำส่งเข้าบัญชีภายใน ๗ วัน

มาตรา ๔๙ บัญญัติว่า “หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมือง และสมาชิกพรรคการเมืองซึ่งได้รับการบริจาคต้องนำส่งเข้าบัญชีแสดงรายรับจากการบริจาคตาม**มาตรา ๔๘** ภายใน ๗ วันนับแต่วันที่ได้รับการบริจาค”

หากไม่ปฏิบัติตามมีบทกำหนดโทษไว้ใน**มาตรา ๔๘** ซึ่งบัญญัติว่า “หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง และกรรมการสาขาพรรคการเมือง หรือสมาชิกพรรคการเมืองผู้ใดไม่ปฏิบัติตาม**มาตรา ๔๙** ต้องระวางโทษปรับไม่น้อยกว่า ๒ เท่าแต่ไม่เกิน ๔ เท่าของจำนวนเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่ได้รับการบริจาค”

(๖) สิทธิของผู้บริจาค

มาตรา ๔๗ บัญญัติว่า “ผู้บริจาคเงินแก่พรรคการเมืองมีสิทธินำจำนวนเงินที่บริจาคไปหักเป็นค่าลดหย่อนตามที่กำหนดในประมวลรัษฎากรได้”

(๗) ข้อห้ามสำหรับการบริจาคและรับบริจาค

มาตรา ๕๒ บัญญัติว่า “ห้ามมิให้พรรคการเมืองหรือสมาชิกผู้ได้รับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดจากผู้ใด เพื่อกระทำการหรือสนับสนุนการกระทำอันเป็นการบ่อนทำลายความมั่นคงของราชอาณาจักร ราชบัลลังก์ เศรษฐกิจของประเทศ หรือราชการแผ่นดิน หรือกระทำการอันเป็นการก่อกวนหรือคุกคามความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือกระทำการอันเป็นการทำลายทรัพยากรของประเทศ หรือเป็นการบั่นทอนสุขภาพอนามัยของประชาชน”

หากฝ่าฝืนมีบทกำหนดโทษไว้ใน**มาตรา ๕๙** ซึ่งกำหนดว่า พรรคการเมืองหรือสมาชิกผู้ใดกระทำการฝ่าฝืน**มาตรา ๕๒** ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๒ ปี ถึง ๑๐ ปี หรือปรับตั้งแต่ ๒๐๐,๐๐๐ บาท ถึง ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนด ๕ ปี และมีบทกำหนดโทษไว้ใน**มาตรา ๖๖(๔)** ซึ่งกำหนดว่า เมื่อพรรคการเมืองกระทำการฝ่าฝืน**มาตรา ๕๒** อาจถูกศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมือง

มาตรา ๕๓ บัญญัติว่า “ห้ามมิให้พรรคการเมืองหรือสมาชิกผู้ได้รับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด เพื่อดำเนินกิจการของพรรคการเมืองหรือดำเนินการในทางการเมืองจาก

(๑) บุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทย

(๒) นิติบุคคลตามกฎหมายต่างประเทศที่ประกอบธุรกิจหรือกิจการหรือ จดทะเบียนสาขาอยู่ในหรือนอกราชอาณาจักร

(๓) นิติบุคคลที่จดทะเบียนในราชอาณาจักร ซึ่งมีบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทยมีทุนหรือ เป็นผู้ถือหุ้นเกินร้อยละ ๒๕

(๔) องค์การหรือนิติบุคคลที่ได้รับทุนหรือได้รับเงินอุดหนุนจากต่างประเทศ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ดำเนินการเพื่อประโยชน์ของบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติ หรือมีผู้จัดการ หรือกรรมการเป็นบุคคลผู้ ไม่มีสัญชาติไทย

(๕) บุคคล องค์การ หรือ นิติบุคคลที่ได้รับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์ อื่นใดเพื่อดำเนินกิจการของพรรคการเมืองเพื่อดำเนินกิจการในทางการเมืองจากบุคคล องค์การหรือ นิติบุคคล ตาม (๑) (๒) (๓) หรือ (๔)

(๖) บุคคล องค์การ หรือนิติบุคคลตามที่กำหนดในประกาศของคณะกรรมการการ เลือกตั้ง (ขณะนี้คณะกรรมการการเลือกตั้งยังไม่มีประกาศกำหนด)”

บทกำหนดโทษ : มาตรา ๕๔ กำหนดว่า พรรคการเมืองหรือสมาชิกผู้ใดกระทำการฝ่าฝืน มาตรา ๕๓ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๒ ปี ถึง ๑๐ ปี หรือปรับตั้งแต่ ๒๐๐,๐๐๐ บาท ถึง ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนด ๕ ปี และมี**บทกำหนดโทษไว้ใน มาตรา ๖๖ (๔)** ซึ่งกำหนดว่า เมื่อพรรคการเมืองกระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๕๒ และมาตรา ๕๓ อาจถูก ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมือง

มาตรา ๕๔ บัญญัติว่า “ห้ามมิให้บุคคล องค์การ หรือนิติบุคคลตามมาตรา ๕๓ บริจาค ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดแก่พรรคการเมือง “หากฝ่าฝืนมีบทกำหนดโทษไว้ในมาตรา ๔๐ ซึ่งบัญญัติว่า” ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๕๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑๐ ปี หรือปรับไม่เกิน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และถ้าผู้ฝ่าฝืนใดไม่มีสัญชาติไทย ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยสั่งเนรเทศ ออกจากราชอาณาจักรด้วย”

มาตรา ๕๕ บัญญัติว่า “ห้ามมิให้นิติบุคคลที่เป็นรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการ งบประมาณหรือนิติบุคคลอื่นตามที่กำหนดในประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง (ขณะนี้คณะกรรมการ การเลือกตั้งยังไม่มีประกาศกำหนด) บริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดแก่พรรคการเมือง” **หากฝ่าฝืนมีบทกำหนดโทษไว้ในมาตรา ๔๑** ซึ่งบัญญัติว่า “นิติบุคคลใดฝ่าฝืนมาตรา ๕๕ ต้องระวางโทษ ปรับไม่น้อยกว่า ๓ เท่าของจำนวนเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่บริจาคให้แก่พรรคการเมือง”

๒.๒ ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง “หลักเกณฑ์และวิธีการในการบริจาค แก่พรรคการเมือง” ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๑ (ภาคผนวก)

หน้าว่าง

บทที่ ๓

การพัฒนา สาขาพรรคการเมือง

โดย ฝ่ายพัฒนาพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ

หน้าว่าง

การพัฒนาสาขาพรรคการเมือง

๑. ความหมายของสาขาพรรคการเมือง

สาขา ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ ให้ความหมายว่า หมายถึง ส่วนย่อยหรือ ส่วนรอง และคำว่า **พรรคการเมือง** หมายถึง กลุ่มบุคคลที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองอย่างเดียวกันร่วมกันจัดตั้ง และจดทะเบียนเป็นพรรคการเมืองตามกฎหมาย

ดังนั้นสาขาพรรคการเมืองจึงหมายถึง ส่วนย่อยของพรรคการเมือง ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกและกรรมการสาขา ซึ่งได้จัดแจ้งจัดตั้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองอย่างถูกต้องและมีหน้าที่ในการดำเนินกิจการทางการเมือง ให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบายและข้อบังคับพรรค

๒. ความสำคัญของสาขาพรรคการเมือง

สาขาพรรคการเมือง เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของพรรคการเมืองตามกฎหมาย โดยมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้กำหนดว่า “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิก ซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา โดยหากพรรคการเมืองใดที่ไม่สามารถจัดตั้งสาขาพรรคครบถ้วน (อย่างน้อย ๔ สาขาใน ๔ ภาค) ภายในระยะเวลาที่กำหนด ต้องถูกยุบตามมาตรา ๖๕(๕)

นอกจากความสำคัญในแง่กฎหมายดังกล่าวแล้ว สาขาพรรคการเมืองยังมีความสำคัญต่อพรรคการเมือง ในฐานะที่เป็นรากฐานของพรรคการเมืองและเป็นจุดเชื่อมต่อระหว่างสมาชิกกับพรรคการเมือง ตลอดจนเป็นกลไกในการขับเคลื่อนหรือดำเนินกิจการทางการเมืองของพรรค ให้มีการแพร่ขยายออกไปยังภูมิภาคต่าง ๆ อย่างทั่วถึง

โดยความสำคัญของสาขาพรรคการเมืองต่อพรรคการเมืองและการเมืองการปกครองในภาพรวม อาจพิจารณาจำแนกได้ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

๒.๑ สาขาพรรคเป็นแหล่งในการให้ความรู้ทางการเมืองแก่สมาชิกและประชาชนและเป็นกลไกที่สำคัญในการสร้างและส่งเสริมผู้นำทางการเมืองในระดับท้องถิ่น ทั้งผู้นำแบบทางการและผู้นำทางธรรมชาติ โดยสาขาพรรคจะทำหน้าที่เช่นเดียวกับโรงเรียนทางการเมือง ซึ่งมีทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติเพื่อให้บริการสาขา สมาชิก ตลอดจนประชาชนทั่วไปได้เข้ามาศึกษาและร่วมกิจกรรมทางการเมืองในระดับต่าง ๆ

๒.๒ สาขาพรรคเป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลข่าวสารและค้นหาปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ เพื่อให้พรรคการเมืองนำไปกำหนดเป็นนโยบายและแนวทางการดำเนินงานของพรรค โดยสาขาพรรค ซึ่งมีที่ตั้งสำนักงานกระจายอยู่ทั่วทุกภูมิภาคและท้องที่ต่าง ๆ จะเป็นผู้รวบรวมข้อมูลข่าวสารและปัญหาความต้องการของพื้นที่ เพื่อนำเสนอต่อสำนักงานใหญ่พรรค วิเคราะห์และกำหนดแนวทางแก้ไข โดยอาจกำหนดเป็นนโยบายของพรรค หรือช่วยในการผลักดันและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว ซึ่งอาจเป็นปัญหาเฉพาะพื้นที่หรือปัญหาในภาพรวมของประเทศก็ได้ อาทิเช่น ปัญหาเรื่องกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกิน, ปัญหาหนี้สินของเกษตรกรรายย่อย, ปัญหามลภาวะและแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม, ปัญหาการลักลอบนำเข้ายาเสพติด, ปัญหาแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย เป็นต้น

๒.๓ สาขาพรรคเป็นกลไกในการสรรหาและคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งในนามของพรรค ที่มีคุณภาพและสนับสนุน ส่งเสริมให้การเลือกตั้งในทุกระดับเป็นไปด้วยความสุจริตและเที่ยงธรรม โดยสาขาพรรค จะทำหน้าที่ในการสรรหาบุคคลที่มีความเหมาะสมและมีความพร้อมเพื่อเสนอชื่อเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองนั้น ๆ โดยอาจเป็นกรรมการสาขา หรือสมาชิกพรรค และมีหน้าที่ในการสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรค ตลอดจนสอดส่องดูแลให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม โดยการตั้งตัวแทนของพรรคไปทำหน้าที่เป็นกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งและกรรมการนับคะแนน และให้ข้อมูลเบาะแสในกรณีที่มีผู้สมัครหรือผู้ใดกระทำความผิดกฎหมายเลือกตั้ง รวมถึงการคัดค้านการเลือกตั้งหากเห็นว่าไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

๒.๔ สาขาพรรคการเมืองเป็นสื่อประสานระหว่างประชาชนในท้องที่และท้องถิ่น รวมตลอดถึงองค์การภาคเอกชนกับพรรคการเมือง โดยเป็นช่องทางในการแสดงความคิดเห็นหรือแสดงข้อเรียกร้อง ในนโยบายสาธารณะต่าง ๆ ผ่านไปยังพรรคการเมือง เพื่อผลักดันให้ฝ่ายบริหารหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบายและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ

๒.๕ สาขาพรรคเป็นกลไกในการนำนโยบายของพรรคการเมืองไปสู่การปฏิบัติในท้องที่และท้องถิ่นต่าง ๆ หรือในกรณีที่หากเป็นการผลักดันนโยบายผ่านกลไกของรัฐ โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สาขาพรรคก็จะ เป็นกลไกในการประสาน ตรวจสอบและให้คำแนะนำ ให้การดำเนินการแก้ไขปัญหาตามนโยบายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและตรงเป้าหมายมากที่สุด รวมถึงการประเมินผลเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขในระยะต่อไป

๒.๖ สาขาพรรคเป็นกลไกหลักในการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับพรรคการเมืองและระบบการเมือง โดยการหาสมาชิกและผู้สนับสนุนพรรคการเมือง ตลอดจนส่งเสริมและกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับการรับรู้และมีความตื่นตัวทางการเมือง การเข้าร่วมกิจกรรมการสนับสนุนอื่น ๆ เช่นการบริจาค การเข้าเป็นสมาชิก การเข้าเป็นกรรมการสาขาหรือกรรมการบริหารพรรค และการเข้ามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและกำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาพรรคการเมือง

๓. บทบาทหน้าที่ของสาขาพรรค

สาขาพรรคการเมืองถือเป็นส่วนหนึ่งของพรรคการเมือง ซึ่งมีหน้าที่ต้องดำเนินการทั้งหน้าที่ตาม บทบัญญัติแห่งกฎหมายและหน้าที่ที่ควรปฏิบัติ โดยสามารถจำแนกได้เป็น

๓.๑ บทบาทหน้าที่ตามกฎหมาย

๓.๑.๑ ดำเนินกิจการของสาขาพรรคการเมืองให้เป็นไปตามนโยบายและข้อบังคับพรรค การเมืองตามที่ได้รับมอบหมาย

๓.๑.๒ จัดให้มีการประชุมของสาขาพรรค และเข้าร่วมประชุมใหญ่กับพรรคการเมืองตาม ข้อบังคับพรรค

๓.๑.๓ จัดทำบัญชีของสาขาพรรค รับรองความถูกต้อง ตลอดจนจัดส่งบัญชีสาขาพรรคการเมือง เพื่อแสดงรวมไว้ในบัญชีของพรรคการเมือง และปิดบัญชีครั้งแรกภายในวันสิ้นปีปฏิทินเป็นประจำทุกปี

๓.๑.๔ รับบริจาคเงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด และนำส่งเข้าบัญชีแสดงรายรับจากการ บริจาค ภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่ได้รับการบริจาค

๓.๑.๕ กรรมการสาขาพรรคมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงทรัพย์สินและหนี้สินของตนเอง คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เข้าดำรงตำแหน่ง และภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

๓.๑.๖ แจ้งการเปลี่ยนแปลงรายละเอียดต่าง ๆ ของสาขาพรรค เช่น การเปลี่ยนแปลง กรรมการสาขา การเปลี่ยนแปลงที่ตั้งสำนักงานสาขาและอื่น ๆ ให้พรรคทราบ เพื่อแจ้งการเปลี่ยนแปลงต่อ นายทะเบียนภายในกำหนดและเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามข้อบังคับพรรค

๓.๒ บทบาทหน้าที่ที่ควรปฏิบัติ

เพื่อให้สอดคล้องกับประเด็นเรื่องความสำคัญของสาขาพรรคการเมืองต่อพรรคการเมืองและ ระบบการเมืองการปกครอง นอกจากบทบาทหน้าที่ที่สาขาพรรคต้องปฏิบัติ อันได้แก่ บทบาทหน้าที่ตาม กฎหมายดังกล่าวข้างต้นแล้ว สาขาพรรคยังมีหน้าที่ที่ควรปฏิบัติในหลายประเด็น ได้แก่

๓.๒.๑ หน้าที่ในการรับและสรรหาบุคคลเข้าเป็นสมาชิกพรรค โดยสาขาพรรคควรทำหน้าที่ใน การระดมและแสวงหาการสนับสนุนจากประชาชนในทุกรูปแบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการรับบุคคลที่มีคุณสมบัติ ครบถ้วนและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายเข้าเป็นสมาชิกพรรค ทั้งนี้เพื่อขยายฐานการสนับสนุนจาก ประชาชนของพรรคให้กว้างขวางและทั่วถึงในทุกพื้นที่มากยิ่งขึ้น

๓.๒.๒ หน้าที่ในการให้ความรู้ทางการเมืองแก่สมาชิกและประชาชนทั่วไป ซึ่งการให้ ความรู้ทางการเมืองนี้ ถือเป็นภารกิจหลักประการหนึ่งของสาขาพรรคการเมืองที่ควรดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และจริงจัง

๓.๒.๓ หน้าที่ในการรับฟังปัญหา ความเดือดร้อนและข้อคิดเห็นในนโยบายสาธารณะ จากสมาชิกและประชาชนในพื้นที่ และพิจารณาหาแนวทางแก้ไขในขีดความสามารถที่กระทำได้หรือนำเสนอต่อ พรรคการเมือง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาดำเนินการ

๓.๒.๔ หน้าที่ในการเป็นสื่อกลางระหว่างพรรคการเมืองกับสมาชิกพรรคการเมืองและประชาชนทั่วไป ในการนำนโยบายของพรรคมาสู่การปฏิบัติ รวมถึงการรณรงค์ประชาสัมพันธ์นโยบายของพรรคให้เป็นที่รู้จักและศรัทธาจากประชาชน

๓.๒.๕ หน้าที่ในการช่วยพิจารณาสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งในนามของพรรค โดยทำหน้าที่สรรหาและคัดเลือกบุคคลที่มีความเหมาะสมเพื่อเสนอชื่อเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งในนามของพรรคและให้การสนับสนุนอย่างแข็งขันต่อผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

๓.๒.๖ หน้าที่ในการดำเนินกิจการทางการเมือง ตามนโยบายของพรรค หรือตามแผนการดำเนินงานของสาขาพรรค โดยมีการประสานกับพรรคการเมืองอย่างใกล้ชิด และรายงานผลการดำเนินการตลอดจนอุปสรรคข้อขัดข้องต่าง ๆ ให้กับพรรคการเมืองทราบ เพื่อหาแนวทางปรับปรุงแก้ไข

๓.๒.๗ หน้าที่อื่น ๆ เท่าที่เห็นสมควรและไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รวมถึงนโยบายและข้อบังคับของพรรค

๔. สาขาพรรคการเมืองปัจจุบัน

ปัจจุบัน (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๕) มีพรรคการเมืองที่ได้จดทะเบียนและจดทะเบียนจัดตั้งไว้จำนวนทั้งสิ้น ๕๖ พรรค ในจำนวนนี้มี ๔๑ พรรค ที่มีสาขาพรรคการเมือง โดยมีจำนวนสาขาพรรคทั้งสิ้น ๑,๕๘๖ สาขา ดังต่อไปนี้

จำนวนสาขาพรรคการเมืองทั่วประเทศ จำแนกเป็นรายภาค

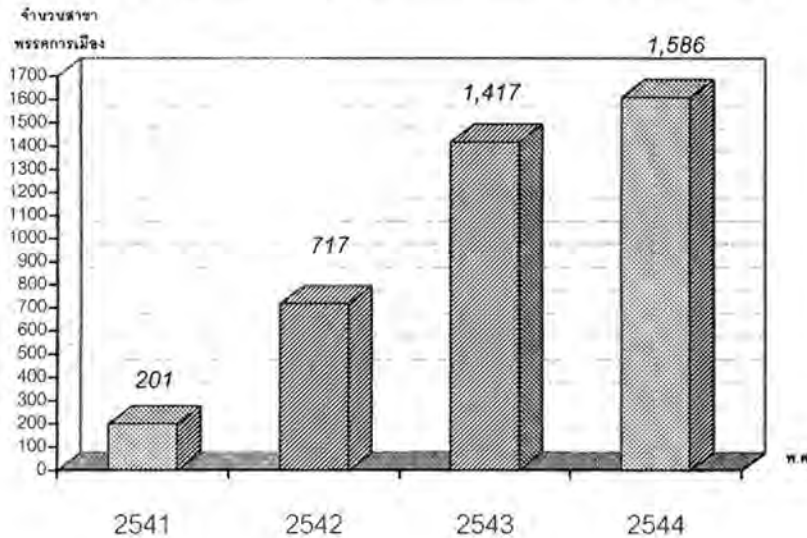
ณ วันที่ 18 มกราคม 2545

ที่	ชื่อพรรคการเมือง	จดทะเบียน/จดทะเบียนการจัดตั้งเมื่อ	จำนวนสมาชิกพรรคการเมือง	สาขาพรรคทั่วประเทศ (สาขา)	จำแนกตามภาค (สาขา)			
					ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคกลาง	ภาคใต้
1	ชาติพัฒนา	20 เม.ย. 2525	3,581,142	34	6	17	6	5
2	ประชาธิปไตย	11 มิ.ย. 2525	3,729,633	187	35	33	68	51
3	ชาติไทย	8 ก.ค. 2525	1,590,606	17	3	5	7	2
4	ประชากรไทย	26 ก.ค. 2525	198,266	9	1	1	6	1
5	กิจสังคม	20 ส.ค. 2525	103,081	46	4	38	3	1
6	พลังธรรม	9 มิ.ย. 2531	87,823	5	2	1	1	1
7	ความหวังใหม่	11 ต.ค. 2533	3,081,449	193	20	96	32	45
8	ไท	18 ต.ค. 2539	51,365	15	3	3	8	1
9	ไทยประชาธิปไตย	20 ธ.ค. 2539	38,508	50	14	21	13	2
10	ชาติประชาธิปไตย	15 ส.ค. 2540	32,882	289	46	125	96	22
11	ราษฎร	10 ก.พ. 2541	355,780	43	4	22	9	8
12	ไทยรักไทย	24 ก.ค. 2541	6,854,713	8	2	2	2	2
13	ก้าวหน้า	31 ก.ค. 2541	43,486	19	1	9	8	1
14	สันติภาพ	26 ส.ค. 2541	15,417	5	1	1	2	1
15	แรงงานไทย	14 ก.ย. 2541	11,964	5	1	1	2	1
16	พลังประชาชน	9 พ.ย. 2541	7,599	12	8	1	2	1

ที่	ชื่อพรรคการเมือง	จดทะเบียน/จด แจ้งการจัดตั้งเมื่อ	จำนวนสมาชิก พรรคการเมือง	สาขาพรรค ทั้งประเทศ (สาขา)	จำแนกตามภาค (สาขา)			
					ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคกลาง	ภาคใต้
17	เกษตรมหาชน	9 ธ.ค. 2541	413,873	203	50	89	37	27
18	ชาติประชาชนไทย	9 ธ.ค. 2541	5,383	4	1	1	1	1
19	อำนาจประชาชน	26 ม.ค. 2542	16,700	30	2	20	2	6
20	เสรีไทย	10 ก.พ. 2542	8,392	6	1	3	1	1
21	กลสิกรไทย	10 ก.พ. 2542	8,781	10	1	5	2	2
22	วิถีไทย	4 มิ.ย. 2542	7,090	4	1	1	1	1
23	ไทยธรรมาธิปไตย	15 มิ.ย. 2542	7,278	5	2	1	1	1
24	เสรีประชาธิปไตย	3 ส.ค. 2542	9,217	59	17	27	12	3
25	ไทยมั่นคง	30 ก.ย. 2542	8,497	7	1	2	3	1
26	ชาวไทย	30 ก.ย. 2542	12,837	14	1	9	1	3
27	ชีวิตที่ดีกว่า	6 ต.ค. 2542	9,203	16	3	2	10	1
28	ไทยช่วยไทย	8 ต.ค. 2542	19,198	66	2	59	3	2
29	สยาม	22 พ.ย. 2542	9,258	7	1	1	4	1
30	เกษตรก้าวหน้า	28 ก.พ. 2543	22,619	60	7	38	14	1
31	เพื่อฟ้าดิน	5 เม.ย. 2543	21,067	10	2	3	2	3
32	สังคมประชาธิปไตย	5 เม.ย. 2543	7,050	8	2	4	1	1
33	เกษตรกร	24 เม.ย. 2543	6,246	54	1	51	1	1
34	พลังใหม่	25 พ.ค. 2543	8,322	31	1	28	1	1
35	เผ่าไท	21 ส.ค. 2543	7,008	19	3	9	5	2
36	ชาติประชาชน	15 ก.พ. 2544	20	-	-	-	-	-
37	โบราณรักษ์	14 ส.ค. 2544	15	3	1	1	-	1
38	ไทยรวมพลัง	15 ต.ค. 2544	16	-	-	-	-	-
39	พลังมหาชน	30 ธ.ค. 2541	9,732	8	3	3	1	1
40	เกษตรเสรี	1 ธ.ค. 2541	8,792	10	1	6	2	1
41	พลังไทย	16 พ.ย. 2543	19	-	-	-	-	-
42	พัฒนาไทย	15 ก.พ. 2544	19	-	-	-	-	-
43	ชานาพัฒนาประเทศ	27 ก.ค. 2543	5,622	2	1	1	-	-
44	สังคมใหม่	29 ก.ค. 2542	10,294	5	1	1	1	2
45	สังคมไทย	3 ก.ย. 2542	6,253	4	1	1	1	1
46	ไทยมหารัฐ	14 มิ.ย. 2543	13,948	4	1	1	1	1
รวม 46 พรรค			20,446,463	1,586	259	743	373	211

และหากเปรียบเทียบจำนวนสาขาพรรคการเมืองในแต่ละปี นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๑ จนถึงปี ๒๕๔๔ จะเห็นถึงการขยายตัวเพิ่มขึ้นของจำนวนสาขาพรรคการเมือง ตามแผนภูมิแสดงการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง ดังนี้

แผนภูมิเปรียบเทียบจำนวนสาขาพรรคการเมืองระหว่างปี 2541-2544

จากข้อมูลจำนวนสาขาพรรคการเมือง จำแนกตามพรรคการเมืองและแผนภูมิแสดงการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองในช่วงเวลาต่าง ๆ สามารถตั้งข้อสังเกตที่สำคัญได้หลายกรณี อาทิเช่น

๑) พรรคการเมืองที่มีสาขาพรรคการเมือง ระหว่าง ๑-๒๐ สาขา มีจำนวนทั้งสิ้น ๒๘ พรรค คิดเป็นร้อยละ ๖๐ ของจำนวนพรรคการเมืองทั้งหมด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าพรรคการเมืองส่วนใหญ่ไม่ค่อยเห็นความสำคัญในการจัดตั้งสาขาพรรค และในจำนวนนี้ ส่วนหนึ่งมีการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองเพียงให้ครบถ้วนตามกฎหมาย (๔ สาขา) เท่านั้น

๒) พรรคการเมืองที่มีสาขาพรรคการเมืองตั้งแต่ ๕๐ สาขาขึ้นไป มีจำนวนทั้งสิ้น ๙ พรรค คิดเป็นร้อยละ ๑๙ ของจำนวนพรรคการเมืองทั้งหมด

๓) จำนวนสาขาพรรคการเมืองของแต่ละพรรคการเมือง มิได้มีสัดส่วนที่สัมพันธ์กับจำนวนสมาชิกพรรคการเมือง โดยบางพรรคการเมืองมีสมาชิกจำนวนน้อย แต่มีสาขาพรรคมาก แต่ขณะที่บางพรรคมีสมาชิกจำนวนมาก แต่มีสาขาพรรคน้อย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการระดมมหาสมาชิกของพรรคการเมืองมิได้ขึ้นอยู่กับจำนวนและบทบาทหน้าที่ของสาขาพรรค (โดยจากตารางข้อมูลสาขาพรรค สามารถหาค่าเฉลี่ยจำนวนสมาชิกต่อสาขาพรรค ๑ สาขา ได้เท่ากับ ๑๒,๘๙๑ คน ซึ่งในข้อเท็จจริงกลับพบว่าบางพรรคการเมืองค่าเฉลี่ยจำนวนสมาชิกต่อ ๑ สาขา เท่ากับ ๑.๗ ล้านคน ขณะที่บางพรรคการเมืองมีค่าเฉลี่ยจำนวนสมาชิกต่อ ๑ สาขา เพียง ๑๑๒ คน)

๔) สาขาพรรคการเมืองส่วนใหญ่ (ร้อยละ ๔๗) กระจุกตัวอยู่ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รองลงไปคือภาคกลาง ภาคเหนือ และภาคใต้ ตามลำดับ

๕) จากแผนภูมิเปรียบเทียบจำนวนสาขาพรรคการเมือง ระหว่างปี ๒๕๕๑-๒๕๕๔ พบว่ามีการจัดตั้งสาขาพรรคเป็นจำนวนมากในปี ๒๕๕๒ โดยเพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๑ เป็นจำนวน ๕๑๖ สาขา คิดเป็นร้อยละ ๒๕๖ ในปี ๒๕๕๓ เพิ่มขึ้น ๗๐๐ สาขา คิดเป็นร้อยละ ๙๗ และปี ๒๕๕๔ เพิ่มขึ้น ๑๖๙ สาขา คิดเป็นร้อยละ ๑๒ ซึ่งสอดคล้องกับหลักเกณฑ์การจัดสรรเงินกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในแต่ละช่วง โดยในปี ๒๕๕๒ ได้มีการจัดสรรเงินกองทุนฯ ให้แก่พรรคการเมืองในสัดส่วนสาขาพรรคเป็นจำนวนร้อยละ ๒๕ และต่อมาตั้งแต่เดือนกันยายน ๒๕๕๓ มีการเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์การจัดสรรใหม่ โดยให้สัดส่วนสาขาพรรคเป็นจำนวนลดลงเพียงร้อยละ ๑๕ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าหลักเกณฑ์การจัดสรรเงินกองทุนฯ ให้แก่พรรคการเมือง อาจเป็นตัวแปรหนึ่งที่เร่งให้มีการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองขึ้นเป็นจำนวนมากในแต่ละช่วงเวลา

๕. สภาพปัญหาของสาขาพรรคปัจจุบัน

สาขาพรรคการเมือง ในฐานะที่เป็นส่วนย่อยของพรรคการเมือง จึงเกี่ยวข้องและได้รับผลกระทบโดยตรงจากปัญหาของพรรคการเมือง ในขณะเดียวกันก็มีปัญหาเฉพาะของสาขาพรรคการเมือง ซึ่งจากผลสรุปการศึกษาดูงานสาขาพรรคของคณะผู้ศึกษาและจัดทำรายงานโครงการจัดทำแผนและวางระบบการบริหารกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง จำนวนทั้งสิ้น ๒๒ สาขาพรรค จาก ๑๓ พรรค ประกอบกับผลการตรวจติดตามการดำเนินงานกิจการสาขาพรรคของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดทุกจังหวัดและกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้รายงานผลให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งทราบเป็นประจำทุกรอบระยะ ๓ เดือน นั้น สามารถสรุปเฉพาะประเด็นที่เป็นปัญหาที่สำคัญของสาขาพรรคการเมืองปัจจุบันได้ดังนี้

๕.๑. ปัญหาการสนับสนุนจากพรรคการเมือง

๕.๑.๑ พบว่าบางพรรคการเมืองจัดตั้งสาขาพรรคโดยไม่คำนึงถึงความพร้อมของพื้นที่และการสนับสนุนจากประชาชน ทั้งนี้ด้วยเหตุผลต่าง ๆ อาทิ

- (๑) เพื่อประโยชน์ในการคำนวณและการได้รับการจัดสรรเงินจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หลักเกณฑ์การจัดสรรเงินสนับสนุนพรรคการเมือง ในปี ๒๕๕๑-๒๕๕๒ ได้กำหนดสัดส่วนสาขาพรรคเป็นร้อยละ ๒๕ ของวงเงินจัดสรร ซึ่งทำให้ในช่วงดังกล่าวเกิดปรากฏการณ์การเร่งขยายการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองเป็นจำนวนมาก
- (๒) เพื่อเป้าหมายในการสนับสนุนผู้นำหรือแกนนำในพรรค เนื่องจากข้อบังคับพรรคกำหนดให้ประธานสาขาพรรคสามารถออกเสียงเลือกตั้งหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคในที่ประชุมใหญ่ได้
- (๓) เพื่อเป้าหมายในการเลือกตั้ง ซึ่งจะมีการให้ความสำคัญเฉพาะช่วงที่มีการเลือกตั้ง และหากพ้นช่วงดังกล่าวหรือผู้สมัครของพรรคในพื้นที่นั้นไม่ได้รับเลือกตั้ง สาขาพรรคจะลดบทบาทและความสำคัญลง
- (๔) เหตุผลอื่น ๆ

๕.๑.๒ พรรคการเมืองบางพรรคไม่เห็นความสำคัญของสาขาพรรค และไม่มอบอำนาจให้สาขาพรรคดำเนินการในหลายกรณี เช่น อำนาจในการดำเนินกิจการของสาขาพรรคเท่าที่ไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมายและข้อบังคับพรรค อำนาจในการคัดเลือกตัวบุคคลเข้ามาร่วมดำเนินกิจการกับสาขาพรรค, อำนาจในการบริหารการเงินและทรัพย์สิน การจัดซื้อจัดจ้าง ทำให้สาขาพรรคไม่มีโอกาสได้บริหารจัดการตนเอง แต่ต้องรอการตัดสินใจและการสนับสนุนจากพรรค

๕.๑.๓ การจัดตั้งสาขาพรรคแต่ละสาขาไม่มีมาตรฐานการจัดตั้งที่ชัดเจนแน่นอน เช่นในเรื่องจำนวนสมาชิก ความพร้อมของกรรมการสาขา ความพร้อมในด้านการเงิน ที่ตั้งสำนักงานสาขาและวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น บางสาขาจัดตั้งขึ้นด้วยระบบอุปถัมภ์ คำนึงถึงความเป็นญาติพี่น้อง หรือพวกพ้องของผู้นำหรือแกนนำพรรค โดยมิได้พิจารณาคัดเลือกตัวบุคคลที่จะเข้ามาเป็นกรรมการสาขาพรรค ว่ามีความรู้ความสามารถและความมุ่งมั่นในการดำเนินกิจการทางการเมืองของกรรมการสาขาเพียงใด และบางสาขาจัดตั้งขึ้นด้วยข้อเสนอว่าจะให้ผลประโยชน์บางประการแก่กรรมการสาขา

๕.๑.๔ สาขาพรรคในพื้นที่ที่ไม่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในสังกัดพรรคการเมืองมักไม่ได้รับการสนับสนุนจากพรรค หรือในบางกรณีอาจมีความขัดแย้งระหว่างสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคในพื้นที่กับสาขาพรรค เนื่องจากไม่ได้เป็นบุคคลที่สาขาพรรคเสนอชื่อหรือให้การสนับสนุนหรือขัดแย้งด้วยสาเหตุอื่น ซึ่งพรรคมักจะให้ความสำคัญกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมากกว่าสาขาพรรคในพื้นที่นั้น

๕.๑.๕ พรรคการเมืองขาดการวางระบบการติดต่อประสานงานกับสาขาพรรคอย่างต่อเนื่องและจริงจัง โดยส่วนใหญ่ใช้ความสัมพันธ์ส่วนบุคคล และบางพรรคเมื่อได้จัดตั้งสาขาพรรคแล้ว มิได้มีการติดต่อกับสาขาพรรคแต่อย่างใด ทำให้สาขาพรรคขาดการรับรู้และขาดแรงจูงใจในการดำเนินกิจการทางการเมือง

๕.๑.๖ พรรคการเมืองขาดการวางแผนในการพัฒนาบุคลากรของสาขาพรรคให้มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินกิจการของสาขาพรรคและมีความเชื่อมั่นศรัทธาในอุดมการณ์และนโยบายของพรรค

๕.๒. ปัญหาความพร้อมของสาขาพรรค

๕.๒.๑ กรรมการสาขาพรรคบางคน ยังขาดความรู้ความเข้าใจในข้อกฎหมาย ระเบียบปฏิบัติ ตลอดจนนโยบายและข้อบังคับของพรรค รมีเป็นการแต่งตั้งเพื่อให้ครบจำนวนตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายและการแต่งตั้งมักมีลักษณะตามกลุ่มเครือญาติหรือพวกพ้องตนเอง มิได้คำนึงถึงความรู้ความสามารถและความเหมาะสมกับหน้าที่ความรับผิดชอบ

๕.๒.๒ การบริหารจัดการของสาขาพรรคโดยส่วนใหญ่ไม่มีการแบ่งงานออกเป็นฝ่าย ๆ ตามโครงสร้างองค์กร โดยอาจมีกรรมการสาขาเพียงหนึ่งคนหรือสองคน รับผิดชอบดำเนินการทั้งหมด และมักพบว่าสาขาพรรคการเมืองส่วนใหญ่ไม่มีความคล่องตัว ไม่มีศักยภาพในลักษณะสถาบันทางการเมืองที่จะดำเนินกิจการทางการเมือง ขาดเป้าหมายในการดำเนินการที่ชัดเจน

๕.๒.๓ สาขาพรรคส่วนใหญ่ขาดการวางแผนปฏิบัติงาน ทั้งแผนระยะสั้นและระยะยาว ส่งผลให้ไม่มีกิจกรรมที่ชัดเจนและต่อเนื่อง นอกจากกิจกรรมการหาสมาชิกและการประชุมสมาชิกบ้างเป็นครั้งคราว โดยเฉพาะอย่างยิ่งมักพบว่านโยบายพรรคไม่ได้ถูกนำมากำหนดไว้ในการทำกิจกรรมแต่อย่างใด

๕.๒.๔ การกำหนดที่ตั้งสาขาพรรค ส่วนใหญ่มักใช้บ้านของประธานสาขา หรือกรรมการสาขา คนใดคนหนึ่งและบางแห่งพบว่าที่ตั้งสำนักงานสาขาพรรคไม่มีความเหมาะสม อาทิเช่น ตั้งอยู่ห่างไกลจากชุมชน, ตั้งอยู่ในท้องที่ที่การคมนาคมไม่สะดวก, ตั้งอยู่ใกล้กับสาขาพรรคลำดับอื่น, ตั้งอยู่ในสถานที่ประกอบกิจการอื่น ซึ่งไม่เหมาะสมสำหรับการเป็นสำนักงานสาขาพรรค, ไม่มีป้ายแสดงที่ตั้งสำนักงานสาขา, ไม่มีวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับสำนักงาน

๕.๒.๕ สาขาพรรคส่วนใหญ่ขาดการประสานงานและการติดต่อช่วยเหลือระหว่างสาขาพรรค ในสังกัดพรรคเดียวกัน โดยแต่ละสาขามักขึ้นตรงต่อสำนักงานใหญ่พรรค

๕.๒.๖ สาขาพรรคส่วนใหญ่ขาดแคลนปัจจัยที่จำเป็นสำหรับการบริหารกิจการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ ซึ่งมักอาศัยการสนับสนุนจากประธานสาขาพรรคหรือกรรมการสาขาพรรค คนใดคนหนึ่งเป็นหลัก และทำให้การดำเนินกิจการของสาขาพรรคมีลักษณะ “พึ่งพา” ตัวบุคคล ขาดลักษณะความเป็นองค์กรหรือสถาบันทางการเมือง

๕.๒.๗ กรรมการสาขาพรรคไม่มีเงินเดือนหรือค่าตอบแทนที่เป็นรายได้ประจำจากพรรค โดยต้องประกอบอาชีพเพื่อเลี้ยงตนเองและครอบครัว (รวมถึงในบางครั้งต้องเจียดจ่ายรายได้ส่วนหนึ่ง มาใช้ในกิจการสาขาพรรค) ทำให้ไม่สามารถทุ่มเทเวลามาปฏิบัติงานให้กับสาขาพรรคได้อย่างเต็มที่

๕.๓. ปัญหาการสนับสนุนจากรัฐและประชาชน

๕.๓.๑ การสนับสนุนเงินกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองให้กับสาขาพรรคมีข้อจำกัด โดยส่วนใหญ่สนับสนุนได้เพียงเงินเดือนค่าจ้างเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ค่าเช่าสำนักงาน และค่าสาธารณูปโภค ซึ่งไม่พอเพียงต่อการบริหารและการดำเนินกิจการของสาขาพรรค โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หลายพรรคได้รับการสนับสนุนเงินกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองจำนวนน้อย ทำให้สัดส่วนของการใช้จ่ายเงินตามแผนงานบริหารสาขาคดน้อยลงไปด้วย

๕.๓.๒ หน่วยงานภาครัฐ ข้าราชการและพนักงานของรัฐ ในบางพื้นที่ไม่เห็นความสำคัญหรือไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจการของสาขาพรรค เนื่องจากเกรงจะถูกกล่าวหาว่าไม่เป็นกลางทางการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ที่มีการแข่งขันทางการเมืองสูง

๕.๓.๓ ประชาชนในพื้นที่บางส่วนไม่ค่อยเห็นความสำคัญของสาขาพรรค หรือมักมีทัศนคติและพฤติกรรมที่มุ่งหวังผลประโยชน์จากสาขาพรรค เพื่อแลกกับการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองหรือการเข้ามาเป็นสมาชิกพรรค นอกจากนั้นแล้ว ความเข้าใจของประชาชนโดยทั่วไปมักคิดว่าสาขาพรรคมีบทบาทหน้าที่ ในการช่วยรณรงค์หาเสียงเฉพาะช่วงการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่านั้น

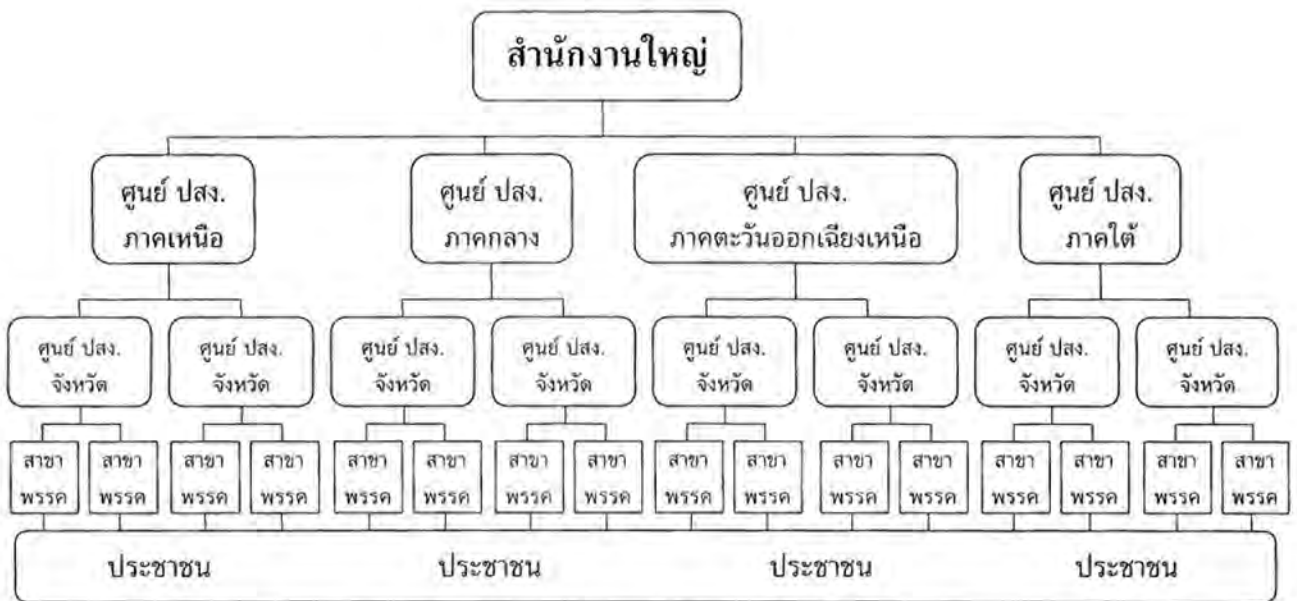
จากประเด็นปัญหาที่ประมวลมาจากการสรุปการศึกษาดูงานสาขาพรรค และสรุปผลการตรวจติดตามการดำเนินกิจการของสาขาพรรคข้างต้น ถือเป็นส่วนหนึ่งของปัญหาที่เกิดขึ้นกับสาขาพรรคการเมือง ในความเป็นจริง ซึ่งแต่ละสาขาอาจมีสภาพปัญหาแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยภายนอกและภายในของแต่ละสาขาพรรคการเมืองและแต่ละพื้นที่ อย่างไรก็ตามข้อเท็จจริงดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงอุปสรรคและข้อขัดข้องในการดำเนินกิจการสาขาพรรค ซึ่งบางกรณีเป็นเรื่องของปัญหาในเชิงระบบและบางกรณีเป็นปัญหาที่ตัวบุคคล และผลจากการวิเคราะห์ถึงปัญหาดังกล่าวจะมีส่วนช่วยให้สามารถมองเห็นถึงกรอบแนวทางการแก้ไขปัญหา และแนวทางการพัฒนาสาขาพรรคการเมืองได้

๖. แนวทางในการพัฒนาสาขาพรรคการเมือง

เพื่อเป็นการกำหนดกรอบแนวทางในการพัฒนาสาขาพรรคโดยสังเขป จึงอาจกำหนดสิ่งที่พรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมืองควรได้พิจารณาดำเนินการ ทั้งนี้เพื่อเป้าหมายในการพัฒนาสาขาพรรค ดังนี้

๖.๑ พรรคการเมืองต้องให้ความสำคัญต่อสาขาพรรค ในฐานะที่เป็นรากฐานในการดำเนินกิจการทางการเมือง เริ่มจากการจัดตั้งสาขาพรรคต้องคำนึงถึงความพร้อมของสาขา อาทิเช่น ความพร้อมในเรื่องบุคลากรที่จะทำหน้าที่เป็นกรรมการสาขาและเจ้าหน้าที่ ความพร้อมทางการเงินและความพร้อมของพื้นที่และประชาชนที่จะให้การสนับสนุนสาขาพรรค โดยควรเน้นคุณภาพของสาขาพรรคมากกว่าปริมาณ และเมื่อได้จัดแจ้งจัดตั้งแล้ว พรรคการเมืองต้องมีมาตรการในการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินกิจการของสาขาพรรคอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง เพื่อให้สาขาพรรคมีขีดความสามารถในการดำเนินกิจการและพัฒนาตนเองต่อไปได้

๖.๒ ควรมีการจัดโครงสร้างการประสานงานของพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง โดยกำหนดให้สำนักงานใหญ่พรรคเป็นศูนย์กลางสำหรับการประสานงาน สำนักงานใหญ่มีหน้าที่ในการให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ การเงิน การแนะนำทั่วไป และหน้าที่อื่น ๆ และสาขาพรรคมีหน้าที่ในการรายงานการดำเนินกิจการไปยังสำนักงานใหญ่ โดยผ่านศูนย์ประสานงานสาขาระดับจังหวัดและระดับภาค รายละเอียดตามแผนภาพ ดังนี้

โดยสาขาพรรคอาจพิจารณาจัดตั้งตามเขตการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (๕๐๐ เขต) เป็นหลัก และหากจังหวัดใดมีสาขาพรรคจำนวนไม่มาก อาจใช้สาขาพรรคแห่งใดแห่งหนึ่งเป็นศูนย์ประสานงานสาขาพรรคระดับจังหวัด เพื่อทำหน้าที่ในการให้ความช่วยเหลือและประสานงานกับสาขาพรรคภายในจังหวัด หากมีความพร้อมควรพิจารณานำเอาระบบสารสนเทศ (Information technology) มาในศูนย์ประสานงานและสาขาพรรคบางสาขา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ โดยเฉพาะการเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารระหว่างสำนักงานใหญ่กับสาขาพรรค

๖.๓ สาขาพรรคการเมือง ควรมีการปรับโครงสร้างองค์กรภายในสาขาใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับภารกิจของสาขาพรรค โดยแบ่งออกเป็นฝ่ายต่าง ๆ อย่างน้อย ๔ ฝ่าย ประกอบด้วย

- ๖.๓.๑ ฝ่ายธุรการและบริหารทั่วไป
- ๖.๓.๒ ฝ่ายบัญชีและการเงิน
- ๖.๓.๓ ฝ่ายประชาสัมพันธ์
- ๖.๓.๔ ฝ่ายทะเบียนและสมาชิกสัมพันธ์
- ๖.๓.๕ ฝ่ายวิชาการและแผนงาน
- ๖.๓.๖ ฝ่ายกฎหมายและรับเรื่องราวร้องทุกข์
- ๖.๓.๗ ฝ่ายสนับสนุนการเลือกตั้ง
- ๖.๓.๘ ฝ่ายอื่น ๆ

และควรแบ่งมอบให้กรรมการสาขาแต่ละคนได้กำกับดูแลการปฏิบัติงานของฝ่ายต่าง ๆ ตามความรู้ความสามารถและความถนัดของแต่ละบุคคล โดยในชั้นต้นบางสาขาอาจมีบุคลากรไม่เพียงพออีกฝ่ายต่าง ๆ อาจมอบหมายให้กรรมการสาขาบางคนรับผิดชอบมากกว่าหนึ่งฝ่าย และเมื่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีกิจกรรม อาจระดมให้มาช่วยกันปฏิบัติงานได้

๖.๔ สาขาพรรคการเมืองควรกำหนดแผนการปฏิบัติงาน ที่มีเป้าหมายการดำเนินงานที่ชัดเจนในแต่ละช่วงเวลา ได้แก่ แผนการรณรงค์และหาสมาชิกเพิ่ม, แผนการเผยแพร่และให้ความรู้ทางการเมืองแก่สมาชิกพรรคและประชาชน, แผนการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งและรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง เป็นต้น เพื่อเป็นกรอบทิศทางในการดำเนินกิจการของสาขาพรรคให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด และควรมีการประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผน เพื่อศึกษาว่าสามารถดำเนินการให้เป็นไปตามเป้าหมายได้มากน้อยเพียงใด และควรมีการปรับปรุงแก้ไขวิธีการดำเนินการอย่างไร โดยอาจขอคำแนะนำและการสนับสนุนจากศูนย์ประสานงานจังหวัด-ภาค หรือพรรคการเมือง ขณะเดียวกันให้รายงานผลการดำเนินการให้พรรคการเมืองทราบทุกระยะ

๖.๕ สาขาพรรคควรจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานเป็นรายสัปดาห์หรือรายเดือนและเผยแพร่ให้สมาชิกทราบทั่วกัน โดยอย่างน้อยที่สุดควรจัดให้มีการประชุมสาขาพรรคเดือนละหนึ่งครั้ง เพื่อให้กรรมการสาขาและสมาชิกได้มีโอกาสมาพบปะแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และรายงานผลการปฏิบัติงานให้ที่ประชุมทราบ ทั้งนี้ ควรจัดทำรายงานการประชุมด้วยทุกครั้งเพื่อประโยชน์ในการติดตามการดำเนินงาน

๖.๖ สาขาพรรคการเมือง ควรเน้นในการพัฒนาความรู้ความเข้าใจ ทักษะในการปฏิบัติงานและวิสัยทัศน์ในการดำเนินกิจการและพัฒนาสาขาพรรค แก่บุคลากรของสาขาพรรค โดยเริ่มจากกรรมการสาขาเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานสาขา สมาชิกพรรค และประชาชนทั่วไป ทั้งนี้ อาจประสานขอให้พรรคการเมืองได้จัดทำโครงการพัฒนาบุคลากรของสาขาพรรคในหลักสูตรต่าง ๆ เช่น หลักสูตรผู้บริหารสาขาพรรค, หลักสูตรการเงินและบัญชี, หลักสูตรวิชาการเผยแพร่อุดมการณ์พรรค, หลักสูตรความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกตั้งระบบใหม่ และหลักสูตรอื่น ๆ ที่เห็นสมควร

หน้าว่าง

บทที่ ๔

การสนับสนุน พรรคการเมืองโดยรัฐ

โดย สำนักงานกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

หน้าว่าง

การสนับสนุนพรรคการเมืองโดยรัฐ

๑. ทิวา

๑.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ บทเฉพาะกาล มาตรา ๓๒๘ ได้บัญญัติให้กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ จะต้องมีสาระสำคัญที่เกี่ยวกับการสนับสนุนพรรคการเมืองโดยรัฐ ได้แก่ การสนับสนุนการจัดตั้งและพัฒนาสาขาพรรคโดยรัฐ รวมทั้งการสนับสนุนทางการเงินหรือประโยชน์อย่างอื่นแก่พรรคการเมืองโดยรัฐ

๑.๒ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๕๘ บัญญัติว่า “ในการจัดสรรเงินสนับสนุนแก่พรรคการเมือง ให้จัดสรรให้เป็นรายปีตามโครงการและแผนงานในการดำเนินกิจการของแต่ละพรรคการเมืองที่ยื่นต่อ คณะกรรมการการเลือกตั้ง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด โดยให้ค่านึงถึงจำนวนสมาชิก ซึ่งดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมือง จำนวนคะแนนเสียงจากบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองที่พรรคการเมืองได้รับในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งหลังสุด จำนวนสมาชิกของพรรคการเมือง และจำนวนสาขาพรรคการเมืองตามลำดับ”

มาตรา ๖๐ บัญญัติว่า “ให้นายทะเบียนประสานงานกับผู้มีหน้าที่รับผิดชอบสถานีวิทยุกระจ่ายเสียง และสถานีวิทยุโทรทัศน์ของรัฐให้จัดสรรเวลาออกอากาศให้แก่พรรคการเมืองที่มีสมาชิกได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกพรรค โดยค่านึงถึงจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคการเมือง เพื่อให้แสดงผลงานของพรรคการเมืองปีหนึ่งไม่น้อยกว่าสามครั้งโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด”

มาตรา ๖๑ บัญญัติว่า “คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจกำหนดให้พรรคการเมืองได้รับการสนับสนุนในเรื่องค่าไปรษณียากร ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสาธารณูปโภคและด้านอื่น ๆ เพื่อดำเนินกิจการให้ทางการเมืองอย่างเท่าเทียมกันตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด”

๒. การสนับสนุนพรรคการเมืองโดยรัฐ

จากบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ จะเห็นได้ว่ากฎหมายได้กำหนดให้รัฐโดยคณะกรรมการการเลือกตั้งและนายทะเบียนพรรคการเมือง สนับสนุนการดำเนินกิจการพรรคการเมือง ๓ ประการ ด้วยกัน คือ

(๑) การจัดสรรเงินสนับสนุนตามแผนงานและโครงการของพรรคการเมืองในแต่ละปี ตามมาตรา ๕๘

(๒) การจัดสรรเงินสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคให้แก่พรรคการเมือง เพื่อดำเนินกิจการทางการเมือง ตามมาตรา ๖๑

(๓) การจัดสรรเวลาออกอากาศให้แก่พรรคการเมืองที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพื่อแสดงผลงานทางสถานีวิทยุกระจ่ายเสียง และสถานีวิทยุโทรทัศน์ของรัฐ ปีละไม่น้อยกว่า ๓ ครั้ง โดยไม่คิดค่าใช้จ่ายใด ๆ ตามมาตรา ๖๐

ทั้งนี้ การสนับสนุนพรรคการเมืองทั้ง ๓ ประการ คณะกรรมการการเลือกตั้งและนายทะเบียนพรรคการเมืองได้ออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการสนับสนุนพรรคการเมือง ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดไว้แล้ว

การสนับสนุนพรรคการเมืองโดยรัฐที่สำคัญ คือ การสนับสนุนทางการเงินแก่พรรคการเมืองตามแผนงานและโครงการของแต่ละพรรคการเมือง และการสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคให้แก่พรรคการเมืองเพื่อดำเนินกิจการทางการเมือง ซึ่งการสนับสนุนทางการเงินแก่พรรคการเมือง จะดำเนินการผ่านกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

๓. กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

๓.๑ ความเป็นมาของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

(๑) กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง เป็นรูปแบบหนึ่งของการสนับสนุนพรรคการเมืองโดยรัฐ ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ บทเฉพาะกาล มาตรา ๓๒๘ ได้บัญญัติให้กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง จะต้องมีสาระสำคัญที่เกี่ยวกับการสนับสนุนพรรคการเมืองโดยรัฐ ได้แก่ การสนับสนุนการจัดตั้งและพัฒนาสาขาพรรคโดยรัฐ รวมทั้งการสนับสนุนทางการเงินหรือประโยชน์อย่างอื่นแก่พรรคการเมืองโดยรัฐ

(๒) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๕๖ ได้กำหนดให้มีกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ในสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ทั้งนี้โดยให้อำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการดำเนินงานของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

(๓) ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ คณะกรรมการการเลือกตั้งได้อาศัยอำนาจตามมาตรา ๕๖ มาตรา ๕๗ มาตรา ๕๘ มาตรา ๕๙ มาตรา ๖๑ มาตรา ๖๒ มาตรา ๖๓ และมาตรา ๖๔ กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินงานของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองไว้

(๔) ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง (ฉบับที่ ๒) ลงวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๕๒ ได้ปรับปรุงหลักเกณฑ์การจัดสรรเงินตามจำนวนสมาชิกพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง ตามประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๑

(๕) ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง (ฉบับที่ ๓) ลงวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๓ ได้ปรับปรุงหลักเกณฑ์การจัดสรรเงินสนับสนุนพรรคการเมืองใหม่ และในกรณีที่มีความจำเป็น คณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองอาจกำหนดระยะเวลาการยื่นโครงการและแผนงานของพรรคการเมือง และการกำหนดวงเงินค่าใช้จ่ายในแต่ละปีให้แตกต่างจากระยะเวลาที่กำหนดไว้ในประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ได้

๓.๒ วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง เพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียน และใช้จ่ายในการสนับสนุนพรรคการเมืองและการดำเนินการอื่นใดเกี่ยวกับการพัฒนาพรรคการเมืองตามที่ คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

๓.๓ รายได้ของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

รายได้ของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ประกอบด้วย

- (๑) เงินที่ได้จากงบประมาณรายจ่าย
- (๒) เงินค่าธรรมเนียมการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑
- (๓) เงินค่าปรับที่ได้รับจากการลงโทษผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑
- (๔) เงินหรือทรัพย์สินที่พรรคการเมืองได้รับ โดยผ่านพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑
- (๕) เงินหรือทรัพย์สินที่ตกเป็นของกองทุนตามมาตรา ๖๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑
- (๖) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้มอบให้เพื่อสมทบกองทุน
- (๗) เงินดอกผลของกองทุน
- (๘) เงินรายรับอื่น

๓.๔ การใช้จ่ายเงินกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

- (๑) สนับสนุนการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง
- (๒) การดำเนินการพัฒนาพรรคการเมืองของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง
- (๓) เป็นทุนในการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาพรรคการเมือง
- (๔) การสนับสนุนค่าไปรษณียากร ค่าสาธารณูปโภค และด้านอื่น ๆ แก่พรรคการเมือง เพื่อดำเนินกิจการในทางการเมือง
- (๕) การบริหารกองทุน
- (๖) การอื่นที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

๓.๕ คณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดสรรเงินสนับสนุนแก่พรรคการเมือง และควบคุมดูแลการใช้จ่ายเงินกองทุน โดยคณะกรรมการการเลือกตั้ง แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง ทำหน้าที่แทน เรียกว่า “คณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง” ประกอบด้วย

- (๑) นายทะเบียนพรรคการเมือง ประธานกรรมการ
- (๒) กรรมการการเลือกตั้ง ๑ คน ซึ่งคณะกรรมการ กรรมการ
การเลือกตั้งมอบหมาย

(๓) ผู้แทนกระทรวงการคลัง ๑ คน	กรรมการ
(๔) ผู้แทนสำนักงบประมาณ ๑ คน	กรรมการ
(๕) ผู้แทนพรรคการเมืองที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ซึ่งเลือกกันเอง จำนวน ๓ คน	กรรมการ
(๖) ผู้แทนพรรคการเมือง ซึ่งไม่มีสมาชิกในสังกัด
เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเลือกกันเอง
จำนวน ๑ คน	กรรมการ
(๗) เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง	กรรมการและเลขานุการ

๓.๖ อำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

- (๑) จัดสรรเงินกองทุน ตามข้อ ๗ ของประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง
- (๒) ควบคุม ดูแล การใช้จ่ายเงินกองทุน
- (๓) นำเงินหรือทรัพย์สินของกองทุนไปหาดอกผล ตามข้อ ๖ ของประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง
- (๔) เสนอแนะแนวทางในการพัฒนาพรรคการเมือง
- (๕) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงินและการบริหารกองทุน
- (๖) ติดตาม ประเมินผล ตรวจสอบ และประชาสัมพันธ์การปฏิบัติงานตามโครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุน
- (๗) รายงานผลการดำเนินการประจำปีให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบ
- (๘) แต่งตั้งบุคคล คณะบุคคล หรือคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาและเสนอความคิดเห็นในเรื่องหนึ่งเรื่องใด หรือมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างหนึ่งอย่างใด
- (๙) ออกระเบียบ ข้อกำหนด ประกาศ คำสั่ง หรือมติตามประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง
- (๑๐) ดำเนินงานอื่นใดที่เกี่ยวกับการพัฒนาพรรคการเมืองที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมาย

๓.๗ การรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุน

พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามโครงการและแผนงาน และตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๕๑ ประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ระเบียบ ข้อกำหนด ประกาศ คำสั่ง หรือมติของคณะกรรมการ และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป

๓.๘ การคืนเงินสนับสนุน

(๑) กรณีที่พรรคการเมืองใดได้รับเงินสนับสนุนไปแล้ว ถ้าต่อมาปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองไม่ดำเนินการ ตาม มาตรา๓๗ มาตรา๓๘ มาตรา๓๙ หรือ มาตรา ๔๐ ให้นายทะเบียนเรียกคืนเงินสนับสนุนที่ได้รับการจัดสรรในปีที่มีเหตุคืนให้นายทะเบียนภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง เพื่อนำเงินสนับสนุนที่เรียกคืนส่งเข้ากองทุน

(๒) พรรคการเมืองใดได้รับเงินสนับสนุนไปแล้ว ภายหลังปรากฏว่ามีเหตุต้องเลิกหรือยุบพรรคการเมืองตามหมวด ๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ และอยู่ในระหว่างที่นายทะเบียนหรืออัยการสูงสุดยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อให้มีคำสั่งยุบพรรคการเมือง นายทะเบียนจะมีคำสั่งให้พรรคการเมืองนั้นระงับการดำเนินงานตามโครงการและแผนงานที่ได้รับการสนับสนุน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากนายทะเบียน แล้วให้พรรคการเมืองนั้นส่งคืนเงินสนับสนุนที่ได้รับการจัดสรรต่อนายทะเบียนภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง พร้อมกับรายงานการใช้จ่ายเงินตามโครงการและแผนงานที่ได้ดำเนินการไปแล้ว

๓.๙ สรุปภาพรวมการสนับสนุนทางการเงินให้แก่พรรคการเมือง

การจัดสรรเงินสนับสนุนให้แก่พรรคการเมืองนั้น พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๕๑ กำหนดไว้เป็น ๒ ประเภท คือ

- (๑) การจัดสรรเงินสนับสนุนตามโครงการและแผนงานของพรรคการเมืองในแต่ละปี (มาตรา ๕๔)
- (๒) การจัดสรรเงินสนับสนุนเป็นค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคให้แก่พรรคการเมือง เพื่อดำเนินกิจการในทางการเมือง (มาตรา ๖๑)

การจัดสรรเงินตามโครงการและแผนงานของพรรคการเมือง

๑. หลักการจัดสรรเงินกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองประจำปี

๑.๑ การจัดสรรเงินกองทุนฯ ให้แก่พรรคการเมืองมีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนการพัฒนาพรรคการเมืองให้มีความเข้มแข็งประกอบด้วย

- ก. การบริหารพรรคการเมืองที่เข้มแข็ง
- ข. การสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาสาขาพรรคการเมืองให้เป็นตัวแทนของพรรคการเมือง ในการดำเนินกิจการทางการเมือง
- ค. การส่งเสริมให้พรรคการเมืองทำหน้าที่ของพรรคการเมืองตามอุดมการณ์ นโยบาย และแนวทางของแต่ละพรรคการเมือง
- ง. ส่งเสริมให้สมาชิกพรรคการเมืองและประชาชนได้เข้าร่วมกิจกรรมของพรรคการเมือง

๑.๒ การจัดสรรเงินกองทุนฯ เพื่อสนับสนุนพรรคการเมือง เป็นการจัดสรรเงินในลักษณะเงินอุดหนุนให้พรรคการเมืองตามโครงการและแผนงาน ซึ่งจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๓๑ ธันวาคมของปีที่ได้รับการจัดสรร และไม่ผูกพันวงเงินของกองทุนฯ ในปีต่อไป โดยรายจ่ายของโครงการไม่ควรเป็นรายจ่ายประจำซึ่งพรรคการเมืองต้องดำเนินการโดยปกติอยู่แล้วและเงินสนับสนุนจากกองทุนฯ เป็นเพียงเงินช่วยเหลือให้พรรคการเมืองดำเนินกิจกรรมของพรรคได้กว้างขวางและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

๑.๓ การพิจารณาจัดสรรเงินตามแผนงานที่คณะกรรมการกองทุนฯ กำหนด ซึ่งได้กำหนดให้ เป็นไปตาม มาตรา ๕๙ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งพรรคการเมืองจะต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของวงเงินสนับสนุนที่พรรคการเมืองได้รับ เพื่อการบริหารพรรคการเมือง และสาขาพรรคการเมือง การหาสมาชิกเพิ่ม การใช้จ่ายในการเลือกตั้ง และการให้ความรู้ทางการเมืองแก่สมาชิกและประชาชนทั่วไป โดยการจัดสรรเงินควรสะท้อนภาพการดำเนินงานของพรรคการเมืองตามวัตถุประสงค์ของกองทุนฯ

๑.๔ การพิจารณาค่าใช้จ่ายของโครงการและแผนงานที่พรรคการเมืองเสนอขอรับการสนับสนุน จะพิจารณาค่าใช้จ่ายโดยถือตามราคามาตรฐานของทางราชการเป็นเกณฑ์ ในการจัดสรรเงินและปรับปรุงโครงการให้เหมาะสม และอยู่ในกรอบวงเงินที่แต่ละพรรคการเมืองจะได้รับการจัดสรร

ทั้งนี้ ค่าใช้จ่ายในกิจกรรมของโครงการใดที่ไม่ได้รับการจัดสรรเงินควรให้เป็นภาระที่พรรคการเมืองจะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายเอง

๒. กำหนดการยื่นโครงการและแผนงานเพื่อขอรับการจัดสรรเงินสนับสนุนพรรคการเมืองประจำปี

พรรคการเมืองที่มีสิทธิได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง จะต้องยื่นโครงการและแผนงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ภายในเดือนสิงหาคมของทุกปี เพื่อขอรับการจัดสรรเงินในปีถัดไป พรรคการเมืองใดที่มีสิทธิ ไม่ดำเนินการภายในเดือนที่กำหนดไว้ พรรคการเมืองนั้น จะหมดสิทธิได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุนจากกองทุน

พรรคการเมืองที่มีสิทธิได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง จะต้องเป็นพรรคการเมืองที่ไม่อยู่ในระหว่างที่นายทะเบียนหรืออัยการสูงสุดยื่นคำร้อง ต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองดังกล่าว ตามมาตรา ๖๕ มาตรา ๖๖ และมาตรา ๖๗ และเป็นพรรคการเมืองที่ได้ดำเนินการให้มีสมาชิกพรรคการเมือง และสาขาพรรคครบถ้วนตามมาตรา ๒๙ มาตรา ๙๒ และมาตรา ๙๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

๓. การจัดทำโครงการและแผนงานของพรรคการเมืองเพื่อขอรับเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

๓.๑ แนวทางการจัดทำโครงการและแผนงานของพรรคการเมือง

(๑) เป็นโครงการและแผนงานที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของพรรคการเมืองหรือแผนการดำเนินงานของพรรคการเมืองที่ได้มาจากการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาพรรคการเมืองหรือแผนพัฒนาพรรคการเมืองของแต่ละพรรคการเมือง

(๒) เป็นโครงการและแผนงานที่ดำเนินการได้เสร็จสิ้นภายในเวลา ๑ ปี (๑ มกราคม - ๓๑ ธันวาคม ของปีที่ได้รับการจัดสรร) และไม่ผูกพันวงเงินของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในปีต่อไป

(๓) การจัดทำโครงการและแผนงานของแต่ละพรรคการเมืองจะต้องมีวัตถุประสงค์ให้เป็นไปตามที่กำหนดใน มาตรา ๕๙ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ กล่าวคือ พรรคการเมืองจะต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนเป็นจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของวงเงินสนับสนุนที่พรรคการเมืองได้รับเพื่อการบริหารพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง การหาสมาชิกเพิ่ม การใช้จ่ายในการเลือกตั้ง และการให้ความรู้ทางการเมืองแก่สมาชิกและประชาชนทั่วไป

(๔) การจัดทำโครงการของแต่ละพรรคการเมืองให้พรรคการเมืองเป็นผู้รับผิดชอบในการดูแลราคาต่อหน่วยของโครงการที่สามารถดำเนินการได้ เมื่อคณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองได้อนุมัติโครงการและงบประมาณแล้ว การจัดทำโครงการและงบประมาณ จะถือว่าเป็นเกณฑ์มาตรฐานในการพิจารณาประสิทธิภาพการดำเนินงานของพรรคการเมืองด้วย ทั้งนี้ โดยถือตามราคามาตรฐานที่คณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองกำหนด

(๕) ทุกโครงการที่ขอรับเงินสนับสนุนจากกองทุน ต้องผ่านการพิจารณาจาก คณะกรรมการบริหารพรรค ของแต่ละพรรคการเมืองในกรอบแผนงาน ตามข้อ ๓.๒ ของคณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง แล้วส่งสรุปหน้าพร้อมโครงการและแผนงานให้คณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ตามแบบการจัดทำโครงการและแผนงานที่กำหนด

๓.๒ แผนงานในการจัดทำโครงการของพรรคการเมือง

พรรคการเมืองจะต้องจัดทำโครงการขอรับเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ซึ่งอย่างน้อยจะต้องมีโครงการตามแผนงานที่กำหนด ประกอบด้วย

- (๑) แผนงานการบริหารพรรคการเมือง
- (๒) แผนงานการบริหารสาขาพรรคการเมือง
- (๓) แผนงานการส่งเสริมสมาชิกพรรคการเมืองและการหาสมาชิกเพิ่ม
- (๔) แผนงานการใช้จ่ายในการเลือกตั้ง (เฉพาะปีที่มีการเลือกตั้งสมาชิก

สภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป)

- (๕) แผนงานการให้ความรู้ทางการเมืองแก่สมาชิกและประชาชนทั่วไป
- (๖) แผนงานส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน
- (๗) แผนงานด้านอื่น ๆ

แผนงานตามข้อ ๓.๒ (๑)-(๕) เป็นแผนงานที่กำหนดตามมาตรา ๕๙ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งพรรคการเมืองจะต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนเป็นจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของเงินสนับสนุนที่พรรคการเมืองได้รับเพื่อการบริหารพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง การหาสมาชิกเพิ่ม การใช้จ่ายในการเลือกตั้ง และการให้ความรู้ทางการเมืองแก่สมาชิกและประชาชนทั่วไป

๓.๓ การกำหนดสัดส่วนวงเงินในแต่ละแผนงาน

คณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองเห็นชอบให้กำหนดสัดส่วนวงเงินในแต่ละแผนงาน เพื่อให้พรรคการเมืองจัดทำโครงการ ดังนี้

- (๑) แผนงานการบริหารพรรคการเมือง
- (๒) แผนงานการบริหารสาขาพรรคการเมือง
- (๓) แผนงานการส่งเสริมสมาชิกพรรคการเมืองและการหาสมาชิกเพิ่ม

ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๕

(๔) แผนงานการใช้จ่ายในการเลือกตั้ง (สำหรับปีที่ไม่มีเลือกตั้งพรรคการเมืองไม่สามารถจัดทำโครงการตามแผนงานนี้ได้) ร้อยละ ๑๕

(๕) แผนงานการให้ความรู้ทางการเมืองแก่สมาชิกและประชาชนทั่วไป

ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๕

- (๖) แผนงานการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๕

- (๗) แผนงานด้านอื่น ๆ

สำหรับในปีที่ไม่มีเลือกตั้งให้โอนสัดส่วนวงเงินในแผนงานการใช้จ่ายในการเลือกตั้งไปไว้ในแผนงานตาม (๓), (๕), (๖) และ (๗) การกำหนดสัดส่วนในแต่ละแผนงานจะทำให้พรรคการเมืองสามารถทำหน้าที่ของพรรคได้มากขึ้นโดยไม่ใช้จ่ายในเรื่องของการบริหารมากนัก

๓.๔ ขั้นตอนการดำเนินการ

ขั้นตอนที่ ๑ การกำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินงานของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

คณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง กำหนดนโยบายและแนวทางการจัดทำโครงการและแผนงานของพรรคการเมือง เพื่อขอรับเงินสนับสนุนจากกองทุนฯ

ขั้นตอนที่ ๒ การจัดทำโครงการและแผนงานเพื่อขอรับการจัดสรรเงินสนับสนุนพรรคการเมืองและการเสนอโครงการ

การจัดทำโครงการและแผนงานของพรรคการเมืองให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) พรรคการเมือง จัดทำโครงการตามรายละเอียดแบบฟอร์มของโครงการและแผนงานให้สอดคล้องกับแนวทางที่คณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองกำหนด

(๒) โครงการที่พรรคการเมืองเสนอขอรับเงินสนับสนุนจากกองทุนจะต้องผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการบริหารพรรคของแต่ละพรรคการเมือง เพื่อให้ความเห็นชอบก่อน พร้อมทั้งจัดลำดับความสำคัญของโครงการ

(๓) การเสนอโครงการเพื่อขอรับเงินสนับสนุนของแต่ละพรรคการเมืองจะต้องทำโครงการและแผนงานเสนอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณา ภายในเวลาที่กำหนดหากพรรคการเมืองใดไม่เสนอโครงการขอรับเงินสนับสนุนพรรคการเมืองภายในเวลาที่กำหนดจะถูกตัดสิทธิในการได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

ขั้นตอนที่ ๓ การวิเคราะห์โครงการ

การวิเคราะห์โครงการขอรับเงินสนับสนุนพรรคการเมือง คณะกรรมการกองทุน เพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองได้แต่งตั้งคณะกรรมการวิเคราะห์โครงการและแผนงานของพรรคการเมือง เพื่อทำหน้าที่วิเคราะห์และปรับปรุงโครงการของแต่ละพรรคการเมือง

ขั้นตอนที่ ๔ การอนุมัติโครงการ

เมื่อคณะกรรมการวิเคราะห์โครงการและแผนงานของพรรคการเมืองได้วิเคราะห์โครงการของแต่ละพรรคการเมืองแล้ว ให้นำเสนอคณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง พิจารณาจัดสรรเงินตามโครงการและแผนงานของพรรคการเมือง

ขั้นตอนที่ ๕ การแจ้งผลการพิจารณาจัดสรรเงินสนับสนุนพรรคการเมือง

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งผลการพิจารณาจัดสรรเงินตามโครงการและแผนงานของพรรคการเมืองประจำปี ให้พรรคการเมืองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง จะประมวลโครงการและงบประมาณในภาพรวมของพรรคการเมือง เสนอคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อทราบและโอนเงินให้พรรคการเมืองดำเนินการตามโครงการต่อไป

๕. หลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรเงินกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองตามแผนงานโครงการและแผนงานของแต่ละพรรคการเมือง

กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรเงินกองทุน ดังนี้

(๑) พรรคการเมืองที่มีสิทธิขอรับเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง จะต้องจัดทำแผนงานและโครงการของพรรคการเมือง เพื่อขอรับการสนับสนุนกองทุนในรอบปีถัดไป ยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนสิงหาคมของทุกปี

(๒) คณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองเสนอวงเงินของกองทุนที่จะจัดสรรเพื่อใช้จ่ายในปีถัดไปให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาให้ความเห็นชอบ ภายในเดือนตุลาคมของแต่ละปี

(๓) วงเงินของกองทุนที่จะจัดสรรจะต้องจัดสรรเพื่อสนับสนุนการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมืองไม่น้อยกว่าร้อยละหกสิบ แต่ไม่เกินร้อยละแปดสิบ

(๔) พรรคการเมืองที่มีสิทธิได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุนจากกองทุน ต้องเป็นพรรคการเมืองที่มีลักษณะ ดังนี้

(๕.๑) พรรคการเมือง ตามนิยามศัพท์ คำว่า “พรรคการเมือง” ในประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ซึ่งหมายถึง พรรคการเมืองที่คณะบุคคลรวมกันจัดตั้ง โดยได้รับการจดทะเบียนจัดตั้ง และได้ดำเนินการให้มีสมาชิกพรรคการเมือง และสาขาพรรคการเมืองครบถ้วน ตามมาตรา ๒๙ มาตรา ๙๒ และมาตรา ๙๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๕๑

(๕.๒) ต้องเป็นพรรคการเมืองที่ไม่อยู่ในระหว่างที่นายทะเบียนพรรคการเมืองหรืออัยการสูงสุดยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองดังกล่าว ตามมาตรา ๖๕ มาตรา ๖๖ และมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๕๑

(๕) การจัดสรรเงินกองทุนเพื่อพัฒนาพรรคการเมืองตามโครงการและแผนงานในแต่ละปีเมื่อกำหนดวงเงินของกองทุนที่จะใช้จ่ายแล้ว คณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองจะต้องจัดสรรเงินตามหลักเกณฑ์ ดังนี้ *

- หลักเกณฑ์ที่ ๑ จัดสรรตามจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมือง
เท่าที่มีอยู่ ร้อยละสามสิบห้า
- หลักเกณฑ์ที่ ๒ จัดสรรตามจำนวนคะแนนเสียงจากบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองที่
พรรคการเมืองได้รับในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งหลังสุด ร้อยละสามสิบ
- หลักเกณฑ์ที่ ๓ จัดสรรตามจำนวนสมาชิกของพรรคการเมือง ร้อยละยี่สิบ ให้ถือ
ตามจำนวนสมาชิกพรรคการเมืองซึ่งพรรคการเมืองตรวจสอบและ
รับรองความถูกต้องแล้วที่แจ้งต่อนายทะเบียนในวันที่ยื่นโครงการ
และแผนงานเสนอขอรับการจัดสรรเงินสนับสนุน
- หลักเกณฑ์ที่ ๔ จัดสรรตามจำนวนสาขาพรรคการเมืองร้อยละสิบห้า ให้ถือตาม
จำนวนสาขาพรรคการเมืองที่นายทะเบียนรับรองการจัดตั้งแล้ว
ในวันที่ยื่นโครงการและแผนงานเสนอขอรับการจัดสรรเงินสนับสนุน
กรณีที่พรรคการเมืองใดมีสาขาพรรคการเมืองในเขตเลือกตั้งใด
เขตเลือกตั้งหนึ่งมากกว่าหนึ่งสาขาให้นำสาขาพรรคการเมืองของ
แต่ละพรรคการเมืองในเขตเลือกตั้งมาคำนวณเพียงสาขาเดียว

(๖) วงเงินกองทุนที่เหลือจากการจัดสรรให้พรรคการเมืองตามแผนงานและโครงการ
คณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง จะจัดสรรเงินที่เหลือเพื่อใช้จ่ายสนับสนุนพรรคการเมือง
ด้านอื่นตามประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

(๗) เมื่อคณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองจัดสรรเงินกองทุนแล้วให้
เสนอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาให้ความเห็นชอบ แล้วแจ้งให้พรรคการเมืองที่ได้รับการจัดสรร
และผู้ที่เกี่ยวข้องทราบเพื่อดำเนินการต่อไป

๕. แนวทางปฏิบัติในการเบิกจ่ายเงินกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองของพรรค การเมือง

พรรคการเมืองที่ได้รับการจัดสรรเงินตามโครงการและแผนงาน จะต้องดำเนินการเบิกจ่ายและ
ใช้จ่ายเงินให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๔๑ ประกาศ
คณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการเบิกจ่ายเงินที่จัดสรรให้
เป็นรายปีตามโครงการและแผนงานในการดำเนินกิจการของแต่ละพรรคการเมืองจากกองทุนเพื่อการพัฒนา
พรรคการเมือง ดังนี้

(๑) เมื่อพรรคการเมือง ได้รับแจ้งการจัดสรรเงินกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองประจำปี
ตามแบบ กพก.๔ จากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้ว ให้พรรคการเมืองจัดทำแผนการใช้จ่าย
๔ งวด ๆ ละ ๓ เดือน เพื่อให้ทราบว่าการดำเนินการตามโครงการเมื่อใด และเพื่อใช้ประโยชน์
ในการวางแผนทางการเงินของกองทุนฯ ด้วย

(๒) พรรคการเมืองเปิดบัญชีเงินฝากกับธนาคารกรุงไทย ประเภทออมทรัพย์ ชื่อบัญชี “พรรค (ชื่อพรรคการเมือง) (กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง)” และแจ้งเลขที่บัญชีให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งทราบ

(๓) พรรคการเมืองยื่นคำขอเบิกเงินตามโครงการที่ได้รับการจัดสรรเงินตามวงการใช้จ่ายเงินที่กำหนดไว้ใน (๑) พร้อมทั้งแนบสำเนาแบบ กพค.๔ มาให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจะโอนเงินงวดเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารของพรรคการเมืองตาม (๒)

(๔) การเบิกเงินจากบัญชีเงินฝากธนาคารของแต่ละพรรคการเมืองภายหลังจากที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้โอนเงินงวดเข้าบัญชีธนาคารแล้ว ผู้มีอำนาจสั่งจ่ายเงินจากบัญชีธนาคารจะต้องได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการบริหารพรรค อย่างน้อยจะต้องมีผู้มีอำนาจสั่งจ่าย ๒ ใน ๓ คน (เช่น หัวหน้าพรรค เลขานุการพรรค หรือ เภรัญญ์พรรค)

ทั้งนี้การเบิกเงินจากบัญชีธนาคารควรได้รับอนุมัติให้ดำเนินการตามโครงการจากผู้อำนาจในพรรค และสั่งจ่ายตามโครงการที่จะดำเนินการไม่ควรถือเงินสดไว้ในมือเกินกว่า ๑ เดือน

(๕) การดำเนินงานตามโครงการที่ได้รับการจัดสรรเงินจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองของแต่ละพรรคการเมือง ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือผู้ที่คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมอบหมายเป็นผู้อนุมัติให้ดำเนินการ และการใช้จ่ายเงินตามโครงการและแผนงานของพรรคการเมืองจะต้องใช้จ่ายตามรายการที่ได้รับการจัดสรรไว้ในโครงการเท่านั้น

(๖) สำหรับโครงการของพรรคการเมือง ซึ่งมีกรอบการจ้างบุคลากรโดยได้รับเงินอุดหนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง บุคลากรจะต้องไม่เป็นกรรมการบริหารพรรคหรือกรรมการบริหารสาขาพรรคการเมือง

(๗) พรรคการเมืองจะต้องลงบัญชีรายรับ - รายจ่าย เงินที่ได้รับจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองให้เป็นไปตามมาตรา ๓๗ มาตรา ๓๘ มาตรา ๓๙ และมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๕๑ และจะต้องมีหลักฐานการรับ - จ่ายเงิน (ใบเสร็จรับเงิน) เก็บไว้เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ

(๘) หลักฐานการจ่ายเงิน กรณีการเช่าสำนักงานจะต้องมีสัญญาเช่า การจ้างบุคลากรจะต้องมีสัญญาจ้างใบเสร็จรับเงินในการจัดซื้อวัสดุ ครุภัณฑ์ จะต้องเป็นใบเสร็จจากร้านค้าที่ชื่อและมีภาษีมูลค่าเพิ่ม การจ่ายค่าวิทยากรตามโครงการประชุม อบรมสัมมนา วิทยากรที่จะจ่ายเงินได้ต้องไม่เป็นกรรมการบริหารพรรคหรือกรรมการบริหารสาขาพรรค

(๙) กรณีที่พรรคการเมืองมีการจัดซื้อครุภัณฑ์สำนักงานตามโครงการที่ได้รับการจัดสรรเงินจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ให้พรรคการเมืองจัดทำทะเบียนเพื่อควบคุมทรัพย์สินที่เกิดขึ้นจากเงินที่ได้รับจากกองทุนไว้เป็นหลักฐาน

(๑๐) เมื่อสิ้นสุดการดำเนินงานตามโครงการประจำปี พรรคการเมืองจะต้องรายงานเงินคงเหลือ ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ของปีที่ได้รับการจัดสรรให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบ พร้อมนำส่งเงินเหลือจ่ายดังกล่าวพร้อมดอกผลคืนกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองภายในเดือนมกราคมของปีถัดไป และแนบสำเนาหลักฐานการจ่ายหรือใบเสร็จรับเงินที่ใช้จ่ายตามโครงการไปด้วย

(๑๑) ภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป พรรคการเมืองจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๕๑

๖. การติดตาม ประเมินผล การใช้จ่ายเงินจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

(๑) ในแต่ละปีสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจะคัดเลือกและมอบหมายให้สถาบันอุดมศึกษาของรัฐเป็นผู้ติดตาม ประเมินผล การใช้จ่ายเงินของพรรคการเมืองที่ได้รับการจัดสรรเงินจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

(๒) ก่อนการดำเนินงานตามโครงการและแผนงานของแต่ละพรรคการเมืองที่ได้รับการจัดสรรเงินจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งขอความร่วมมือจากพรรคการเมืองเพื่อแจ้งกำหนดเวลาการดำเนินการตามโครงการที่เป็นลักษณะประชุม สัมมนา ก่อนการดำเนินการให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งทราบอย่างน้อย ๑๕ วัน

(๓) สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง จะมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ติดตามผลการดำเนินงานตามโครงการของพรรคการเมืองในแต่ละจังหวัด

สาขาพรรคการเมืองกับการสนับสนุนตามโครงการและแผนงานของกองทุน เพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

การสนับสนุนเงินตามโครงการและแผนงานของพรรคการเมืองในแต่ละปีจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ซึ่งกำหนดให้พรรคการเมืองที่มีสิทธิขอรับการจัดสรรเงินจะต้องจัดทำโครงการและแผนงาน ยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อขอรับการจัดสรรเงินในปีถัดไป ภายในเดือนสิงหาคมของทุกปี

การที่สาขาพรรคการเมืองจะได้รับการจัดสรรเงินหรือไม่ขึ้นอยู่กับพรรคการเมืองที่ตนสังกัดอยู่ จะเสนอโครงการและแผนงานเพื่อให้สาขาพรรคการเมืองดำเนินการหรือไม่ ซึ่งการใช้จ่ายเงินที่ได้รับการจัดสรรจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง จะต้องใช้จ่ายให้เป็นไปตามรายการค่าใช้จ่ายที่ได้รับอนุมัติในโครงการและแผนงาน จะนำไปใช้จ่ายอย่างอื่นไม่ได้

ทั้งนี้ การขอรับการสนับสนุนเงินตามโครงการและแผนงาน สาขาพรรคการเมืองหากมีความประสงค์ที่จะขอรับการสนับสนุนกิจกรรมของสาขาพรรคการเมือง สาขาพรรคการเมืองนั้นอาจจัดทำโครงการตามแผนงานที่คณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองกำหนดไว้ เสนอให้พรรคการเมืองพิจารณาส่งเสนอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาจัดสรรเงิน อย่างไรก็ตามการจัดสรรเงินของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองให้แต่ละพรรคมีข้อจำกัดในเรื่องของงบประมาณในแต่ละปี ซึ่งแต่ละพรรคการเมืองจะได้รับจำนวนเท่าใด จึงขึ้นอยู่กับตัวแปรตามหลักเกณฑ์ ๔ ประการ คือ จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคการเมือง จำนวนคะแนนเสียงจากบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมือง จำนวนสมาชิกพรรคการเมือง และจำนวนสาขาพรรคการเมือง ทั้งนี้ จะคำนวณตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

แนวทางปฏิบัติของสาขาพรรคการเมืองกรณีได้รับการสนับสนุนเงินตามโครงการและ แผนงานของพรรคการเมือง จากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

กรณีที่สาขาพรรคการเมืองของพรรคการเมืองใดที่ได้รับการจัดสรรเงินตามโครงการและแผนงาน
จากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง สาขาพรรคการเมืองจะต้องดำเนินการ ดังนี้

๑. การเบิกเงินจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง พรรคการเมืองโดยสำนักงานใหญ่พรรค
จะเป็นผู้เบิกเงิน ซึ่งพรรคการเมืองจะต้องจัดทำแผนการใช้จ่ายออกเป็น ๔ งวด ๆ ละ ๔ เดือน เพื่อให้ทราบว่า
พรรคการเมืองจะดำเนินการตามโครงการเมื่อใด ในส่วนของโครงการที่กำหนดให้สาขาพรรคเป็นผู้ดำเนินการ
ก็จะเบิกเงินตามงวดที่พรรคการเมืองกำหนดไว้ แล้วสาขาพรรคไปดำเนินการ

๒. เมื่อพรรคการเมืองโอนเงินหรือส่งเงินให้แก่สาขาพรรค เพื่อดำเนินการตามโครงการและแผนงาน
ที่ได้รับการอนุมัติจากกองทุน เมื่อได้รับเงินแล้วเป็นหน้าที่ของประธานสาขาพรรคการเมืองที่จะต้องจัดทำบัญชี
ของสาขาพรรคการเมือง ๔ ประเภท ประกอบด้วย

- (๑) บัญชีรายวันแสดงรายได้หรือรายรับ และแสดงค่าใช้จ่ายหรือรายจ่าย
- (๒) บัญชีแสดงรายรับจากการบริจาค
- (๓) บัญชีแยกประเภท
- (๔) บัญชีแสดงทรัพย์สินและหนี้สิน

การลงรายการบัญชีต้องมีเอกสารประกอบการลงบัญชีที่ถูกต้องสมบูรณ์โดยครบถ้วน
การลงบัญชีตาม (๑) และ (๒) จะต้องลงรายการให้แล้วเสร็จภายใน ๑๕ วันนับแต่รายการนั้นเกิดขึ้น
ส่วนการลงบัญชีตาม (๓) และ (๔) ต้องลงรายการให้แล้วเสร็จภายใน ๑๕ วันนับแต่วันสิ้นเดือนของเดือน
ที่รายการนั้นเกิดขึ้น ทั้งนี้จะต้องดำเนินการให้ไปตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรค
การเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๗, ๓๘, ๓๙ และ ๔๐ กำหนดไว้ในการจัดทำบัญชีสาขาพรรคการเมือง
จะต้องปิดบัญชีภายในวันสิ้นปีปฏิทิน และจัดส่งบัญชีของสาขาพรรคการเมืองเพื่อแสดงรวมไว้ในบัญชี
ของพรรคการเมือง และต้องมีหลักฐานการรับเงิน - จ่ายเงิน (ใบเสร็จรับเงิน ใบสำคัญรับเงิน ใบรับรอง
การจ่ายเงิน) เก็บไว้เป็น หลักฐาน

หมายเหตุ : การจัดทำบัญชีของสาขาพรรคการเมือง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๘๓ ได้กำหนดความรับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีของสาขา
พรรคการเมืองไว้ ดังนี้

“มาตรา ๘๓ คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือประธานสาขาพรรคการเมือง
ผู้ใดไม่จัดให้มีการทำบัญชีของพรรคการเมือง หรือสาขาพรรคการเมืองแล้วแต่กรณี ตามมาตรา ๓๗
หรือจัดให้มีการทำบัญชีของพรรคการเมืองหรือสาขาพรรคการเมืองโดยละเว้นการลงรายการในบัญชี
ลงรายการเท็จในบัญชีแก้ไขบัญชีซ่อนเร้น หรือทำหลักฐานในการลงบัญชี อันจะเป็นผลให้การแสดงที่มา
ของรายได้และการใช้จ่ายของพรรคการเมืองไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๙
ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท”

๓. การใช้จ่ายเงินกรณีสาขาพรรคการเมืองได้รับการสนับสนุนตามโครงการและแผนงานของพรรคการเมือง โดยสาขาพรรคการเมืองเป็นผู้ดำเนินการตามโครงการ สาขาพรรคการเมืองจะต้องใช้จ่ายให้เป็นไปตามรายการค่าใช้จ่ายที่ได้รับอนุมัติในโครงการ จะนำไปใช้จ่ายอย่างอื่นนอกเหนือโครงการไม่ได้ และจะต้องมีหลักฐานการจ่ายเงิน (ใบเสร็จรับเงิน ใบสำคัญรับเงิน หรือใบรับรองการจ่ายเงิน) เก็บไว้เป็นหลักฐานเพื่อใช้ในการตรวจสอบ

๔. สำหรับโครงการซึ่งมีการจ้างบุคลากรโดยได้รับเงินอุดหนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง บุคลากรจะต้องไม่เป็นกรรมการบริหารพรรคหรือกรรมการบริหารสาขาพรรคการเมือง

๕. หลักฐานการจ่ายเงิน กรณีการเช่าสำนักงานสาขาพรรคจะต้องมีสัญญาเช่า การจ้างบุคลากรจะต้องมีสัญญาจ้าง ใบเสร็จรับเงินในการจัดซื้อวัสดุ ครุภัณฑ์ จะต้องเป็นใบเสร็จจากร้านค้าที่ซื้อ และมีภาษีมูลค่าเพิ่ม การจ่ายค่าวิทยากรตามโครงการประชุม อบรมสัมมนา วิทยากรที่จะจ่ายเงินได้ต้องไม่เป็นกรรมการบริหารสาขาพรรค

๖. กรณีที่สาขาพรรคการเมืองมีการจัดซื้อครุภัณฑ์สำนักงานตามโครงการที่ได้รับการจัดสรรเงินจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง สาขาพรรคการเมือง จะต้องจัดทำทะเบียนครุภัณฑ์หรือทรัพย์สินที่เกิดขึ้น

๗. ณ วันสิ้นปี ๓๑ ธันวาคมของทุกปี สาขาพรรคการเมืองที่มีเงินเหลือจ่ายตามโครงการที่ได้รับการจัดสรรเงินจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง จะต้องส่งคืนเงินเหลือจ่ายให้แก่สำนักงานใหญ่พรรค เพื่อให้สำนักงานใหญ่พรรครวบรวมเงินเหลือจ่ายพร้อมดอกผล (ถ้ามี) คืนแก่กองทุนภายในเดือนมกราคมของปีถัดไป พร้อมแนบสำเนาหลักฐานการจ่ายเงินหรือใบเสร็จรับเงินมาด้วย

๘. เมื่อสิ้นปี ๓๑ ธันวาคมของทุกปี สาขาพรรคการเมืองที่ได้รับการจัดสรรเงินจะต้องรายงานผลการดำเนินงานให้สำนักงานใหญ่พรรคเพื่อรวบรวมรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคการเมืองในรอบปีที่ผ่านมายื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ภายในเดือนมีนาคมของทุกปี

จะเห็นได้ว่ากรณีที่สาขาพรรคการเมืองได้รับการสนับสนุนตามโครงการและแผนงานของพรรคการเมืองนั้น ๆ จากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง สาขาพรรคการเมืองที่ได้รับเงินจะต้องดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติของสาขาพรรคการเมือง ที่ได้กล่าวมาแล้ว

อย่างไรก็ตามในการดำเนินงานของสาขาพรรคการเมือง สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง จะติดตามประเมินผลการทำงานของสาขาพรรคการเมือง เช่นเดียวกับสำนักงานใหญ่พรรค โดยจะดำเนินการผ่านสถาบันการศึกษาของรัฐที่ได้รับการมอบหมาย และสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

ดังนั้น จึงขอให้สาขาพรรคการเมืองได้ศึกษาและปฏิบัติให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ เนื่องจากกฎหมายได้กำหนดความรับผิดชอบ กรณีที่ไม่ดำเนินการตามที่กฎหมายบัญญัติไว้

บทที่ ๕

การสนับสนุนค่าใช้จ่ายราชการ และค่าสาธารณูปโภคแก่พรรคการเมือง

โดย ฝ่ายปฏิบัติการสนับสนุน

หน้าว่าง

การสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคให้แก่พรรคการเมือง

การสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคให้แก่พรรคการเมืองเป็นการดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจกำหนดให้พรรคการเมืองได้รับการสนับสนุนในเรื่องค่าไปรษณียากร ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสาธารณูปโภคและด้านอื่น ๆ เพื่อดำเนินกิจการในทางการเมืองอย่างเท่าเทียมกันตาม หลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

คณะกรรมการการเลือกตั้งได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคให้แก่พรรคการเมือง โดยได้ออกเป็นประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง หลักเกณฑ์ และวิธีการสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคให้แก่พรรคการเมืองโดยมีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

๑. พรรคการเมืองที่มีสิทธิได้รับการสนับสนุน

พรรคการเมืองที่จะมีสิทธิได้รับการสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภค ในแต่ละปีต้องเป็นพรรคการเมืองที่ได้รับจัดแจ้งการจัดตั้งและได้ดำเนินการให้มีสมาชิกพรรคการเมือง และสาขาพรรคการเมืองครบถ้วนตามมาตรา ๒๙ มาตรา ๙๒ และมาตรา ๙๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ กล่าวคือ

๑.๑ ต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย สมาชิกที่มีอยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อพรรคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด

๑.๒ มีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละ ๑ สาขา

จำนวนสมาชิกตามข้อ ๑.๑ และข้อ ๑.๒ ต้องมีอยู่ก่อนวันที่ ๓๑ ตุลาคมของปี ก่อนที่จะขอรับการสนับสนุน

๒. หลักเกณฑ์และวิธีการสนับสนุน

๒.๑ รายการที่สนับสนุน

การสนับสนุนพรรคการเมืองเกี่ยวกับค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคตาม ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง คณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองจะเป็นผู้ดำเนินการ จัดสรรเงินสนับสนุนในแต่ละปี โดยพรรคการเมืองต้องใช้จ่ายเงินที่ได้รับการสนับสนุนเพื่อเป็น

๒.๑.๑ ค่าไปรษณียากร

๒.๑.๒ ค่าโทรศัพท์ภายในประเทศ

๒.๑.๓ ค่าไฟฟ้า

๒.๑.๔ ค่าน้ำประปา

๒.๒ การสนับสนุนสำนักงานใหญ่

๒.๒.๑ ลักษณะของสำนักงานใหญ่

การสนับสนุนสำนักงานใหญ่ของพรรคการเมืองเพื่อให้พรรคการเมือง ได้ดำเนินกิจการทางการเมือง ซึ่งสำนักงานใหญ่ต้อง

- (๑) มีที่ตั้งแยกออกจากที่อยู่อาศัยหรือการประกอบกิจการอื่น หรือ
- (๒) กรณีสถานที่ตั้งของสำนักงานใหญ่ใช้ประโยชน์ร่วมกับที่อยู่อาศัย

หรือการประกอบกิจการอื่นต้องแยกมาตรวัดค่าสาธารณูปโภคเพื่อใช้ประโยชน์สำหรับกิจการของพรรคการเมืองเท่านั้น หรือ

(๓) กรณีที่พรรคการเมืองเช่าอาคารทั้งหลังเป็นที่ตั้งของสำนักงานใหญ่ แต่ชื่อมาตรวัดยังเป็นของผู้ให้เช่า ให้พรรคการเมืองส่งสัญญาเช่าและรับรองว่าได้ใช้ประโยชน์เฉพาะในการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองเท่านั้น

(๔) มีชื่อผู้ใช้บริการตามหลักฐานการเรียกเก็บเงินค่าโทรศัพท์ภายในประเทศเป็นชื่อของพรรคการเมือง

๒.๒.๒ วงเงินที่จะได้รับการสนับสนุน

วงเงินที่สำนักงานใหญ่ของพรรคการเมืองที่จะได้รับการสนับสนุนให้คำนวณจาก

- (๑) จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองเท่าที่มีอยู่
- (๒) จำนวนคะแนนเสียงจากบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองที่พรรคการเมือง

ได้รับในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งหลังสุด

(๓) จำนวนสมาชิกของพรรคการเมือง

(๔) จำนวนสาขาพรรคการเมือง กรณีพรรคการเมืองใดมีสาขาพรรค

การเมืองในเขตเลือกตั้งใดมากกว่าหนึ่งสาขา ให้ถือว่าพรรคการเมืองนั้นมีสาขาเดียวสำหรับการคำนวณในเขตเลือกตั้งนั้น

(๕) การจัดสรรเงินสนับสนุนตาม (๑) (๒) (๓) และ (๔) ให้จัดสรรใน

สัดส่วนที่เท่ากัน

(๖) กรณีปีใดขณะจัดสรรไม่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไม่ให้นำจำนวน

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาคำนวณในปีนั้น เว้นแต่คณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองจะมีมติเป็นอย่างอื่น

๒.๒.๓ วิธีการ

วิธีการสนับสนุนให้ใช้วิธีตามจ่ายจริงและพรรคการเมืองต้องใช้จ่ายเพื่อเป็น

- (๑) ค่าไปรษณียากรร้อยละ ๔๐
- (๒) ค่าโทรศัพท์ภายในประเทศร้อยละ ๓๐
- (๓) ค่าไฟฟ้าร้อยละ ๒๐
- (๔) ค่าน้ำประปาร้อยละ ๑๐

๒.๓ การสนับสนุนสาขาพรรคการเมือง

๒.๓.๑ วงเงินที่จะได้รับการสนับสนุน

พรรคการเมืองใดจะได้รับการสนับสนุนเป็นจำนวนเงินเท่าใดในแต่ละปี

ให้คำนวณจากจำนวนสาขาของพรรคการเมืองที่ระบุไว้ในแบบคำขอรับการสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคของพรรคการเมือง (แบบ กพก. ๕ หรือแบบ กพก.๖) และสาขาพรรคการเมืองที่จะได้รับการสนับสนุนต้องเป็นสาขาพรรคการเมืองที่นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับรองการจัดตั้งแล้ว

๒.๓.๒ ประเภทของสาขาพรรคการเมือง

(๑) สาขาพรรคการเมืองที่ได้รับการสนับสนุนเป็นกรณีพิเศษ

หมายถึง สาขาของพรรคการเมืองที่ได้รับการสนับสนุนในอัตราสูงสุด ซึ่งต้องมียอดประกอบและมีลักษณะดังต่อไปนี้

(ก) มีจำนวนสมาชิกพรรคการเมืองไม่น้อยกว่า ห้าร้อยคน

(ข) มีสถานที่ตั้งแยกจากการประกอบกิจการอื่น หรือที่อยู่อาศัย

และมีผู้ปฏิบัติงานประจำ

(ค) มีการดำเนินการตามข้อบังคับพรรคการเมืองในรอบปีของปี

ก่อนที่จะมีการจัดสรร ซึ่งอย่างน้อยต้องมีการประชุมใหญ่และประชุมคณะกรรมการสาขาพรรคการเมือง

(ง) มีการให้ความรู้แก่สมาชิกพรรคการเมืองและประชาชนทั่วไป

การหาสมาชิกพรรคการเมืองเพิ่มเติม หรือดำเนินกิจการทางการเมืองอื่น

(๒) สาขาพรรคการเมืองที่ได้รับการสนับสนุนเป็นการทั่วไป หมายถึง

สาขาพรรคที่ได้รับการสนับสนุนในอัตราที่ต่ำกว่าสาขาพรรคการเมืองตาม (๑)

(๓) สาขาของพรรคการเมืองที่จัดแจ้งการจัดตั้งภายหลังจากที่ได้ยื่น

แบบคำขอรับการสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคของพรรคการเมือง (แบบ กพก. ๕) ในปีที

ขอรับการสนับสนุนแล้ว หากจะขอรับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายเพื่อเป็นค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภค

ในปีที่จัดสรรเงินสนับสนุนให้ใช้จ่ายจากวงเงินของสำนักงานใหญ่ของพรรคการเมืองนั้น โดยยื่นคำขอรับการ

สนับสนุนตามแบบคำขอรับการสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภค (แบบ กพก.๖) ทั้งนี้ ให้ได้รับ

การสนับสนุนในอัตราเดียวกันกับสาขาพรรคการเมืองตาม (๒)

อนึ่ง สาขาพรรคการเมืองตาม (๑) ต้องมีทะเบียนสมาชิก เอกสาร

เกี่ยวกับการที่สาขาพรรคการเมืองได้ดำเนินกิจการทางการเมืองให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ตรวจสอบข้อมูลได้ตลอดเวลา

๒.๓.๓ อัตราการสนับสนุน/สาขา

๑. สาขาพรรคการเมืองตาม (๑) ของข้อ ๒.๓.๒ ให้ได้รับการสนับสนุน

ค่าไปรษณียากร ค่าโทรศัพท์ ค่าไฟฟ้า และค่าน้ำประปา แบบเหมาจ่ายรวม ๔ รายการเดือนละ ๑,๕๐๐ บาท

๒. สาขาพรรคการเมืองตาม (๒) และ (๓) ของข้อ ๒.๓.๒ ให้ได้รับ

การสนับสนุนค่าไปรษณียากร ค่าโทรศัพท์ ค่าไฟฟ้า และค่าน้ำประปา แบบเหมาจ่ายรวม ๔ รายการเดือนละ

๖๐๐ บาท

๓. การยื่นแบบคำขอ

๓.๑ การยื่นแบบคำขอทั่วไป (แบบ กพก.๕)

ให้พรรคการเมืองยื่นคำขอรับการสนับสนุนในแต่ละปีเพื่อรับการสนับสนุน

ค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคสำหรับสำนักงานใหญ่และสำนักงานสาขาตามกำหนดเวลาที่นายทะเบียน

พรรคการเมืองกำหนด โดยถือข้อมูลจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวนคะแนนเสียงจากบัญชีรายชื่อ

ของพรรคการเมือง จำนวนสมาชิกของพรรคการเมือง และจำนวนสาขาพรรคการเมืองภายในวันที่ ๓๑ ตุลาคม

ของปีก่อนที่ขอรับการสนับสนุน ทั้งนี้ ให้ยื่นตามแบบคำขอรับการสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคของพรรคการเมือง (แบบ กพก.๕) พร้อมรายละเอียดประกอบแบบ กพก.๕ ซึ่งเป็นรายละเอียดของสำนักงานใหญ่และประเภทของสาขาพรรคการเมือง

๓.๒ การยื่นแบบคำขอกรณีพิเศษ (แบบ กพก. ๖)

เป็นการยื่นขอรับการสนับสนุนเฉพาะสาขาที่จัดตั้งขึ้นใหม่ภายหลังเดือนตุลาคมของปีก่อนที่จะขอรับการสนับสนุนภายหลังจากที่ได้ยื่นคำขอตามข้อ ๓.๑ แล้ว โดยสาขาที่ขอรับการสนับสนุนจะเบิกจ่ายเงินค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคจากรายการใดรายการหนึ่งจากวงเงินของสำนักงานใหญ่ ทั้งนี้ ให้ยื่นตามแบบขอรับการสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคของพรรคการเมือง (แบบ กพก.๖) พร้อมระบุในแบบคำขอว่าจะให้สาขาพรรคดังกล่าวเบิกจ่ายเงินค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคจากวงเงินของสำนักงานใหญ่จากรายการใดใน ๔ รายการสำหรับปี นั้น

อนึ่ง การสนับสนุนสาขาตามแบบ กพก.๖ พรรคการเมืองจะขอรับการสนับสนุนหรือไม่ขอรับการสนับสนุนก็ได้

๓.๓ กำหนดเวลายื่นและสภาพบังคับ

๓.๓.๑ กำหนดเวลายื่นแบบคำขอรับการสนับสนุนตามข้อ ๓.๑ ให้เป็นไปตามกำหนดเวลาที่นายทะเบียนพรรคการเมืองกำหนด หากพรรคการเมืองใดไม่ได้ยื่นคำขอรับการสนับสนุนภายในกำหนดเวลาให้ถือว่าพรรคการเมืองนั้นสละสิทธิที่จะได้รับการสนับสนุนในปีนั้น

๓.๓.๒ กำหนดเวลายื่นแบบคำขอรับการสนับสนุนตามข้อ ๓.๒ จะยื่นเวลาใดก็ได้ตามที่พรรคการเมืองสะดวกและเห็นสมควร

๔. การเบิกจ่ายและการใช้จ่ายเงิน

๔.๑ สำนักงานใหญ่

๔.๑.๑ ให้พรรคการเมืองรับรองการใช้จ่ายเงิน และส่งสำเนาหลักฐานการเรียกเก็บเงินหรือใบเสร็จรับเงินพร้อมต้นฉบับจริงซึ่งออกโดยหน่วยงานที่ให้บริการเกี่ยวกับรายการไปให้นายทะเบียนเป็นคราว ๆ ไปตามช่วงเวลาการจัดเก็บเงินของหน่วยงานดังกล่าว เพื่อเบิกเงินที่ได้รับจัดสรรไปจ่ายตามหลักฐานการเรียกเก็บเงินหรือตามใบเสร็จรับเงิน แล้วแต่กรณี

๔.๑.๒ กรณีที่พรรคการเมืองเบิกเงินจากกองทุนตามหลักฐานการเรียกเก็บเงิน พรรคการเมืองจะเบิกเงินจากกองทุนในครั้งถัดไปได้ก็ต่อเมื่อได้ส่งสำเนาใบเสร็จรับเงินพร้อมต้นฉบับจริงของการได้ชำระเงินตามหลักฐานการเรียกเก็บเงินครั้งก่อน

๔.๑.๓ พรรคการเมืองจะเบิกเงินจากกองทุนได้เฉพาะรายจ่ายตามปกติที่ต้องจ่ายจากการให้บริการของหน่วยงานที่ให้บริการเกี่ยวกับรายการเท่านั้น

๔.๑.๔ ค่าปรับ ค่าเสียหายหรือค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นนอกเหนือจากรายจ่ายปกติพรรคการเมืองจะเบิกเงินจากกองทุนมิได้

๔.๑.๕ การชำระค่าไปรษณียากรให้ดำเนินการโดยวิธีฝากส่งเป็นรายเดือนหากมีการฝากส่งไปรษณีย์เป็นกรณีพิเศษ พรรคการเมืองต้องเก็บหลักฐานการชำระเงินดังกล่าวไว้ทุกครั้งเพื่อนำมาประกอบการเบิกเงินจากกองทุน

๔.๑.๖ พรรคการเมืองใดที่ได้ใช้ตามรายการใดหมดไปก่อนจะครบปี จะนำเงินจากรายการอื่นมาสนับสนุนรายการที่หมดไปแล้วมิได้ และให้พรรคการเมืองเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในรายการนั้นเองจนกว่าจะครบปี

๔.๑.๗ เมื่อตรวจหลักฐานการเบิกเงินถูกต้องและได้มีการอนุมัติเงินแล้ว สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจะโอนเงินให้พรรคการเมืองโดยผ่านบัญชีของธนาคาร

๔.๒ สำนักงานสาขา

๔.๒.๑ การเบิกจ่ายเงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับสาขาพรรคการเมือง กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองจะเบิกจ่ายเงินสนับสนุนสามเดือนต่อหนึ่งครั้งตามจำนวนเงินที่คำนวณได้จากจำนวนสาขาของพรรคการเมืองที่ยื่นตามแบบคำขอรับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายและคำสาธยายปกคของพรรคการเมือง

๔.๒.๒ เมื่อพรรคการเมืองได้รับเงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับค่าใช้จ่ายไปรษณียากรและคำสาธยายปกคของสาขาพรรคการเมืองตามประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการสนับสนุนค่าใช้จ่ายและคำสาธยายปกคให้แก่พรรคการเมืองแล้ว ให้พรรคการเมืองส่งเงินให้สาขาพรรคการเมืองภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่ได้รับการส่งเงินจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

๔.๒.๓ เมื่อพรรคการเมืองได้ดำเนินการตามข้อ ๔.๒.๒ แล้ว พรรคการเมืองต้องรายงานการส่งเงินให้แก่สาขาพรรคการเมืองให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่ได้ส่งเงินให้แก่สาขาพรรคการเมือง

๔.๒.๔ การใช้จ่ายเงินของสาขาพรรคการเมืองต้องใช้จ่ายเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายไปรษณียากร ค่าโทรศัพท์ภายในประเทศ ค่าไฟฟ้า และค่าน้ำประปาของสาขาพรรคการเมืองเท่านั้น

๔.๓ ให้พรรคการเมืองเปิดบัญชีเงินฝากกับธนาคารกรุงไทย ประเภทออมทรัพย์ ซึ่งเป็นคนละบัญชีกับเงินที่ได้รับการจัดสรรตามโครงการและแผนงาน และแจ้งเลขที่บัญชีให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งทราบ

๔.๔ พรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมืองจะต้องลงบัญชีรายรับ-รายจ่ายเงินที่ได้จากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองให้เป็นไปตามมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

๕. การคืนเงิน

๕.๑ พรรคการเมืองใดที่อยู่ในระหว่างนายทะเบียนหรืออัยการสูงสุดยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองตามหมวด ๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้การสนับสนุนแก่พรรคการเมืองนั้นสิ้นสุดลงนับถึงวันสุดท้ายของเดือนก่อนที่นายทะเบียนหรืออัยการสูงสุดยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ

๕.๒ พรรคการเมืองใดที่ไม่ได้ใช้จ่ายเงินในรายการใด หรือใช้จ่ายเงินในรายการใดไม่หมดเมื่อครบปีแล้ว ให้เงินที่เหลือตกเป็นของกองทุน

๕.๓ พรรคการเมืองใดใช้จ่ายเงินที่ได้รับการสนับสนุนรายการใดโดยไม่เป็นไปตามประกาศนี้ให้คืนเงินรายการนั้นแก่กองทุน

หน้าว่าง

ภาคผนวก

กฎหมาย

และระเบียบที่เกี่ยวข้อง

หน้าว่าง

พระราชบัญญัติ

ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

พ.ศ. ๒๕๔๑

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๑

เป็นปีที่ ๕๓ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๒๔

(๒) พระราชบัญญัติพรรคการเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

(๓) พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๒๔ พ.ศ. ๒๕๓๘

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

“พรรคการเมือง” หมายความว่า พรรคการเมืองที่คณะบุคคลรวมกันจัดตั้ง โดยได้รับการจัดแจ้งการจัดตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

“สมาชิก” หมายความว่า สมาชิกพรรคการเมือง

“ที่อยู่” หมายความว่า ที่อยู่ตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร

“การบริจาค” หมายความว่า การให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่คำนวณเป็นเงินได้แก่พรรคการเมืองหรือสมาชิกเพื่อการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง หรือเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายของพรรคการเมืองในการเลือกตั้ง นอกเหนือจากค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมืองตามข้อบังคับของพรรคการเมือง

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

“นายทะเบียน” หมายความว่า นายทะเบียนพรรคการเมือง

มาตรา ๕ ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งรักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และให้มีอำนาจออกประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๖ ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นนายทะเบียนมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่รับคำขอจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมือง ควบคุม ตรวจสอบการดำเนินงานของพรรคการเมือง และปฏิบัติงานให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๗ ในการปฏิบัติหน้าที่ของนายทะเบียนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้นายทะเบียนมีอำนาจเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้คำชี้แจงหรือให้ส่งเอกสารมาเพื่อประกอบการพิจารณาหรือตรวจสอบได้

หมวด ๑

การจัดตั้งพรรคการเมือง

มาตรา ๘ ผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดซึ่งมีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปีบริบูรณ์และไม่มีลักษณะที่ต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญมีจำนวนตั้งแต่สิบห้าคนขึ้นไปสามารถรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองได้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างเจตนารมณ์ทางการเมืองของประชาชนและเพื่อดำเนินกิจการในทางการเมืองให้เป็นไปตามเจตนารมณ์นั้น ความวิถิทางการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

มาตรา ๕ ในการจัดตั้งพรรคการเมือง ให้ผู้จัดตั้งพรรคการเมืองจัดให้มีการประชุมเพื่อกำหนดนโยบายพรรคการเมือง กำหนดข้อบังคับพรรคการเมือง และเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง

การประชุมตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

มาตรา ๑๐ พรรคการเมืองต้องมีนโยบายและข้อบังคับพรรคการเมืองซึ่งต้องไม่ก่อให้เกิดความแตกแยกในเรื่องเชื้อชาติหรือศาสนาระหว่างชนในชาติ ไม่เป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ และไม่ขัดต่อกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๑๑ ข้อบังคับพรรคการเมืองอย่างน้อยต้องมีรายการ ดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อพรรคการเมือง
- (๒) ภาพเครื่องหมายพรรคการเมือง
- (๓) ที่ตั้งสำนักงานใหญ่พรรคการเมือง
- (๔) การเลือกตั้ง การดำรงตำแหน่ง การสิ้นสุด และการออกจากตำแหน่งของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมือง
- (๕) แผนและกำหนดเวลาในการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง อำนาจหน้าที่ของสาขาพรรคการเมือง การเลือกตั้ง การดำรงตำแหน่ง การสิ้นสุด และการออกจากตำแหน่งของกรรมการสาขาพรรคการเมืองและอำนาจหน้าที่ของกรรมการสาขาพรรคการเมือง
- (๖) การประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองและการประชุมของสาขาพรรคการเมือง
- (๗) สิทธิและหน้าที่ของสมาชิก
- (๘) ความรับผิดชอบของพรรคการเมืองต่อสมาชิก
- (๙) การรับเข้าเป็นสมาชิกและการให้ออกจากการเป็นสมาชิก
- (๑๐) วินัยและจรรยาบรรณของสมาชิก
- (๑๑) หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกสมาชิกเพื่อส่งเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อและแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง
- (๑๒) การบริหารการเงินและทรัพย์สิน และการจัดทำบัญชีของพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง

(๑๓) การให้ความรู้ทางการเมืองแก่สมาชิกและประชาชนทั่วไป

(๑๔) การเลิกพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง

มาตรา ๑๒ คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองประกอบด้วยหัวหน้าพรรคการเมือง รองหัวหน้าพรรคการเมือง เลขานุการพรรคการเมือง รองเลขานุการพรรคการเมือง เற்றுญูญิการพรรคการเมือง โฆษกพรรคการเมือง และกรรมการบริหารอื่นซึ่งเลือกตั้งจากสมาชิกซึ่งมีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์

มาตรา ๑๓ ให้ผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเป็นหัวหน้าพรรคการเมืองยื่นคำขอจัดตั้งพรรคการเมือง ต่อนายทะเบียนพร้อมกันกับนโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมือง บัญชีแสดงทรัพย์สินและหนี้สินของพรรคการเมือง และสำเนารายงานการประชุมของผู้จัดตั้งพรรคการเมือง

คำขอจัดตั้งพรรคการเมืองให้เป็นไปตามแบบที่นายทะเบียนกำหนดซึ่งอย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อพรรคการเมือง

(๒) ภาพเครื่องหมายพรรคการเมือง

(๓) ที่ตั้งสำนักงานใหญ่พรรคการเมือง

(๔) ชื่อ อาชีพ ที่อยู่ และลายมือชื่อของผู้จัดตั้งพรรคการเมือง

(๕) ชื่อ อาชีพ ที่อยู่ และลายมือชื่อของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง

มาตรา ๑๔ เมื่อได้รับคำขอจัดตั้งพรรคการเมืองให้นายทะเบียนพิจารณาตรวจสอบ ในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) ผู้จัดตั้งพรรคการเมืองเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๘ และมีจำนวนไม่น้อยกว่าสิบห้าคน

(๒) นโยบายและข้อบังคับพรรคการเมืองมีลักษณะไม่ขัดต่อมาตรา ๑๐

(๓) เอกสารการขอจัดตั้งพรรคการเมืองมีรายการครบถ้วนตามมาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๓

(๔) คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๒ และ

(๕) ชื่อพรรคการเมืองและภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองไม่ซ้ำหรือพ้องหรือมีลักษณะคล้ายคลึงกับชื่อพรรคการเมืองหรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองของผู้จัดตั้งพรรคการเมืองอื่นที่ได้ยื่นคำขอไว้ตามมาตรา ๑๓ หรือของพรรคการเมืองอื่นที่นายทะเบียนได้รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองไว้ก่อนแล้ว

ในกรณีที่นายทะเบียนตรวจสอบแล้วเห็นว่าถูกต้องและครบถ้วนให้นายทะเบียนรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองและแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้จัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอจัดตั้งพรรคการเมือง

ในกรณีที่นายทะเบียนตรวจสอบแล้วเห็นว่าคุณสมบัติหรือจำนวนของผู้จัดตั้งพรรคการเมือง หรือนโยบายและข้อบังคับพรรคการเมือง หรือคุณสมบัติของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือ ชื่อพรรคการเมือง หรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองไม่เป็นไปตามวรรคหนึ่ง (๑) (๒) (๔) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนสั่งไม่รับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมืองและแจ้งเป็นหนังสือพร้อมทั้งเหตุผลให้ผู้ขอ จัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนได้รับคำขอจัดตั้งพรรคการเมือง

มาตรา ๑๕ ในกรณีที่นายทะเบียนตรวจสอบแล้วเห็นว่าเอกสารการขอจัดตั้งพรรคการเมือง ตามมาตรา ๑๔ (๓) มีรายการไม่ครบถ้วนตามมาตรา ๑๑ หรือมาตรา ๑๓ หรือมีข้อความไม่ชัดเจน หรือบกพร่อง ให้นายทะเบียนแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ นายทะเบียนได้รับคำขอจัดตั้งพรรคการเมือง เพื่อให้ดำเนินการแก้ไขภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ ได้รับ หนังสือแจ้งจากนายทะเบียน

เมื่อผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองได้แก้ไขเอกสารการขอจัดตั้งพรรคการเมืองให้ถูกต้องและ ครบถ้วนภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้นายทะเบียนรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมืองและ แจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับเอกสารดังกล่าว

ถ้าผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองไม่ดำเนินการแก้ไขเอกสารการขอจัดตั้งพรรคการเมืองตามวรรคหนึ่ง หรือดำเนินการแก้ไขแล้วแต่ยังไม่ถูกต้อง ให้นายทะเบียนสั่งไม่รับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมือง และ ให้นายทะเบียนแจ้งเป็นหนังสือพร้อมทั้งเหตุผลให้ผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายในเจ็ดวันนับแต่ วันที่สั่งไม่รับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมือง

มาตรา ๑๖ ในกรณีที่นายทะเบียนเห็นว่าชื่อพรรคการเมืองหรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมือง ตามที่ปรากฏในเอกสารการขอจัดตั้งพรรคการเมืองซ้ำหรือท้อ หรือมีลักษณะคล้ายคลึงกับชื่อพรรคการเมือง หรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองของผู้จัดตั้งพรรคการเมืองอื่นที่ได้ยื่นคำขอไว้ในวันเดียวกัน ให้นายทะเบียนดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) แจ้งเป็นหนังสือไปยังผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ทำความตกลงกันว่า ผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองคณะใดจะเป็นผู้มีสิทธิใช้ชื่อพรรคการเมืองหรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองนั้น เมื่อได้ตกลงกันเป็นประการใดแล้ว ให้นายทะเบียนรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมืองตามที่ได้มีการตกลงกัน การตกลงกันดังกล่าวให้กระทำให้เสร็จสิ้นภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งจากนายทะเบียน

(๒) ในกรณีที่ผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองที่เกี่ยวข้องยืนยันไม่ยอมตกลงกันหรือเมื่อพ้นกำหนดเวลา ดังกล่าวใน (๑) แล้วยังคงตกลงกันไม่ได้ ให้นายทะเบียนพิจารณารับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมืองจาก ผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองที่เห็นว่ามิสิทธิที่จะใช้ชื่อพรรคการเมืองหรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมือง นั้นดีกว่า โดยพิจารณาตามหลักเกณฑ์ดังนี้

(ก) ผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองคณะใดมีจำนวนผู้จัดตั้งพรรคการเมืองซึ่งเคยได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของการเลือกตั้งทั่วไปครั้งหลังสุดในนามของพรรคการเมืองตามหลักฐานใบสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เคยใช้ชื่อพรรคการเมืองหรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองนั้นมากกว่า ผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองคณะนั้นย่อมมีสิทธิดีกว่า

(ข) ในกรณีที่จำนวนผู้จัดตั้งพรรคการเมืองตาม (ก) มีจำนวนเท่ากัน ผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองคณะใดมีจำนวนผู้จัดตั้งพรรคการเมืองซึ่งเคยสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของการเลือกตั้งทั่วไปครั้งหลังสุดในนามของพรรคการเมืองตามหลักฐานใบสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เคยใช้ชื่อพรรคการเมืองหรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองนั้นมากกว่า ผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองคณะนั้นย่อมมีสิทธิดีกว่า

(ค) ในกรณีที่จำนวนผู้จัดตั้งพรรคการเมืองตาม (ข) มีจำนวนเท่ากัน ให้นายทะเบียนดำเนินการจับสลากโดยเปิดเผยเพื่อให้ได้ผู้มีสิทธิใช้ชื่อพรรคการเมืองหรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองนั้น

(๓) ในกรณีที่ชื่อพรรคการเมืองหรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองนั้นเป็นชื่อหรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองที่ไม่เคยมีการใช้มาก่อนและตกลงกันไม่ได้ ให้นายทะเบียนดำเนินการจับสลากโดยเปิดเผยเพื่อให้ได้ผู้มีสิทธิใช้ชื่อพรรคการเมืองหรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองนั้น

ให้นายทะเบียนแจ้งการรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองตาม (๒) และ (๓) เป็นหนังสือไปยังผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองที่เกี่ยวข้องเพื่อทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง

มาตรา ๑๓ ผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองซึ่งไม่เห็นด้วยกับคำสั่งไม่รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองของนายทะเบียนตามมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๕ มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้วินิจฉัยชี้ขาดภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งไม่รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองจากนายทะเบียนเมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดเป็นประการใดแล้ว ให้นายทะเบียนปฏิบัติให้เป็นไปตามนั้น

มาตรา ๑๔ ให้นายทะเบียนจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองในทะเบียนพรรคการเมืองและให้ประกาศการจัดตั้งพรรคการเมืองในราชกิจจานุเบกษา โดยระบุชื่อพรรคการเมือง ภาพเครื่องหมายพรรคการเมือง นโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมือง ชื่อหัวหน้าพรรคการเมือง รองหัวหน้าพรรคการเมือง เลขานุการพรรคการเมือง รองเลขานุการพรรคการเมือง เหน้ญญิพรรคการเมือง โฆษกพรรคการเมือง และกรรมการบริหารอื่นของพรรคการเมือง

มาตรา ๑๕ ให้พรรคการเมืองที่นายทะเบียนรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองแล้วเป็นนิติบุคคล

หมวด ๒

การดำเนินกิจการของพรรคการเมือง

ส่วนที่ ๑

การดำเนินกิจการในทางการเมือง

มาตรา ๒๐ ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามนโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมือง และมติของที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง

ให้หัวหน้าพรรคการเมืองเป็นผู้แทนของพรรคการเมืองในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก เพื่อการนี้หัวหน้าพรรคการเมืองจะมอบหมายเป็นหนังสือให้กรรมการบริหารคนหนึ่งหรือหลายคนทำการแทนก็ได้

มาตรา ๒๑ ผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกต้องเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิด มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปี บริบูรณ์ และไม่มีลักษณะที่ต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๒๒ สมาชิกภาพของสมาชิกสิ้นสุดลงเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๒๑
- (๔) พรรคการเมืองมีมติให้ออกตามข้อบังคับพรรคการเมือง
- (๕) พรรคการเมืองที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกเลิกหรือยุบไป

การสิ้นสุดของสมาชิกภาพตามวรรคหนึ่ง (๔) ถ้าสมาชิกผู้นั้นดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วย มติของพรรคการเมืองต้องเป็นมติของที่ประชุมร่วมของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองนั้น และมติดังกล่าวต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองทั้งหมด และการลงมติให้ลงคะแนนลับ แต่ถ้าสมาชิกผู้นั้นได้อุทธรณ์ต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่พรรคการเมืองมีมติคัดค้านว่ามติดังกล่าวมีลักษณะตามมาตรา ๔๗ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญ และศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามติดังกล่าวมิได้มีลักษณะตามมาตรา ๔๗ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญ ให้ถือว่าสมาชิกภาพสิ้นสุดลงนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย แต่ถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามติดังกล่าว

มีลักษณะตามมาตรา ๔๗ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญ สมาชิกผู้นั้นอาจเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย

การอุทธรณ์ของสมาชิกต่อศาลรัฐธรรมนูญตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามวิधिพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

ให้หัวหน้าพรรคการเมืองส่งรายงานหรือเอกสารเกี่ยวกับการมีมติตามวรรคสองไปยังประธานรัฐสภาและนายทะเบียนภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่พรรคการเมืองมีมติ

การสิ้นสุดของสมาชิกภาพตามวรรคหนึ่ง (๕) ถ้าสมาชิกผู้นั้นดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วยและไม่อาจเข้าไปเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นได้ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่พรรคการเมืองเลิกหรือยุบไป ให้ถือว่าสมาชิกผู้นั้นสิ้นสุดสมาชิกภาพนับแต่วันถัดจากวันที่ครบหกสิบวันนั้น

มาตรา ๒๓ ห้ามมิให้พรรคการเมืองรับบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทยโดยการเกิดเข้าเป็นสมาชิกหรือดำรงตำแหน่งใดๆ ในพรรคการเมือง หรือยอมให้กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อประโยชน์ของพรรคการเมือง

ห้ามมิให้ผู้ไม่มีสัญชาติไทยโดยการเกิดเข้าเป็นสมาชิกหรือดำรงตำแหน่งใดๆ ในพรรคการเมืองหรือร่วมกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งในการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง

มาตรา ๒๔ ห้ามมิให้ผู้ใดใช้ชื่อหรือถ้อยคำในประการที่น่าจะทำให้ประชาชนเข้าใจว่าเป็นพรรคการเมือง หรือใช้ชื่อที่มีอักษรไทยประกอบว่า “พรรคการเมือง” หรืออักษรต่างประเทศซึ่งแปลหรืออ่านว่า “พรรคการเมือง” ในดวงตรา ป้าย ชื่อ จดหมาย ใบแจ้งความ หรือเอกสารอย่างอื่น หรือในข้อมูลทางการสื่อสารใดๆ โดยมีได้เป็นพรรคการเมือง

มาตรา ๒๕ เมื่อนายทะเบียนได้รับจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองแล้ว การดำเนินกิจการดังต่อไปนี้ให้พรรคการเมืองกระทำโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง

(๑) การเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรคการเมือง

(๒) การเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคการเมือง

(๓) การเลือกตั้งหัวหน้าพรรคการเมือง รองหัวหน้าพรรคการเมือง เลขานุการพรรคการเมือง รองเลขานุการพรรคการเมือง เสร็จผู้พิทักษ์พรรคการเมือง โฆษกพรรคการเมือง และกรรมการบริหารอื่น

(๔) การอื่นตามที่กำหนดในประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

มาตรา ๒๖ ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองต้องประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ผู้แทนของสาขาพรรคการเมือง และสมาชิก ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง

ในระหว่างที่พรรคการเมืองใดดำเนินการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองตามมาตรา ๒๕ ให้ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองนั้นประกอบด้วยคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง และสมาชิก ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง

มาตรา ๒๖ เมื่อปรากฏว่าหัวหน้าพรรคการเมือง คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองจัดให้พรรคการเมืองกระทำการใดๆ ผ่าฝืนนโยบายพรรคการเมืองหรือข้อบังคับพรรคการเมืองอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ แต่ลักษณะการกระทำยังไม่รุนแรงจนเป็นสาเหตุให้ต้องยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๗ ให้นายทะเบียนมีอำนาจเตือนเป็นหนังสือให้หัวหน้าพรรคการเมือง คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น ระงับหรือจัดการแก้ไขการกระทำนั้นภายในระยะเวลาที่นายทะเบียนกำหนด ในกรณีที่นายทะเบียนเตือนเป็นหนังสือแก่บุคคลที่ไม่ใช่หัวหน้าพรรคการเมือง ต้องส่งสำเนาหนังสือเตือนนั้นให้หัวหน้าพรรคการเมืองทราบโดยเร็ว

ถ้าหัวหน้าพรรคการเมือง คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่ปฏิบัติตามคำเตือนของนายทะเบียนตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนมีอำนาจยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ระงับหรือจัดการแก้ไขการกระทำดังกล่าว หรือให้หัวหน้าพรรคการเมือง หรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองทั้งคณะหรือบางคนออกจากตำแหน่งได้

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมือง หรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองทั้งคณะหรือบางคนออกจากตำแหน่ง ผู้นั้นไม่มีสิทธิเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองอีก เว้นแต่จะพ้นกำหนดสองปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่ง

มาตรา ๒๗ ในกรณีที่สมาชิกซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรรมการบริหารพรรคการเมืองจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือสมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าห้าสิบคน เห็นว่ามติหรือข้อบังคับในเรื่องใดของพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิกอยู่นั้นจะขัดต่อสถานะและการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ หรือขัดหรือแย้งกับหลักการพื้นฐานแห่งการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีสิทธิร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามติหรือข้อบังคับดังกล่าวขัดหรือแย้งกับหลักการพื้นฐานแห่งการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ให้มติหรือข้อบังคับดังกล่าวนั้นเป็นอันยกเลิกไป

มาตรา ๒๕ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิก ซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขา พรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา

มาตรา ๓๐ ในกรณีที่พรรคการเมืองได้จัดตั้งสาขาพรรคการเมืองขึ้น ให้หัวหน้าพรรคการเมือง มีหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองต่อนายทะเบียนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่จัดตั้งสาขาพรรค การเมืองนั้น

หนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองให้เป็นไปตามแบบที่นายทะเบียนกำหนดและอย่างน้อย จะต้องมีรายการแสดงที่ตั้งสาขาพรรคการเมือง รายชื่อ อาชีพ และที่อยู่ของกรรมการสาขาพรรคการเมืองนั้น เมื่อนายทะเบียนได้รับแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองแล้ว ให้ออกหนังสือรับรองการจัดตั้ง สาขาพรรคการเมืองภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

มาตรา ๓๑ คณะกรรมการสาขาพรรคการเมืองประกอบด้วย ประธานสาขาพรรคการเมือง รองประธานสาขาพรรคการเมือง เลขานุการสาขาพรรคการเมือง รองเลขานุการสาขาพรรคการเมือง เหมัญญิกสาขาพรรคการเมือง โฆษกสาขาพรรคการเมือง และกรรมการอื่นของสาขาพรรคการเมือง

มาตรา ๓๒ ให้คณะกรรมการสาขาพรรคการเมืองมีหน้าที่ดำเนินกิจการให้เป็นไปตามนโยบาย และข้อบังคับพรรคการเมืองตามที่ได้รับมอบหมาย

มาตรา ๓๓ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมือง หรือ รายการตามมาตรา ๑๓ วรรคสอง (๕) ที่จดทะเบียนไว้กับนายทะเบียน หรือรายละเอียดที่แจ้งไว้ในแบบ ตามมาตรา ๓๐ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งการเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นหนังสือต่อนายทะเบียนภายใน สามสิบวันนับแต่วันที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้พิจารณาแก้ไขรายละเอียดดังกล่าว

การเปลี่ยนแปลงตามวรรคหนึ่งจะสมบูรณ์ต่อเมื่อได้รับแจ้งการตอบรับการเปลี่ยนแปลงจาก นายทะเบียน และให้นำมาตรา ๑๕ และมาตรา ๑๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ถ้าหัวหน้าพรรคการเมืองไม่แจ้งการเปลี่ยนแปลงตามวรรคหนึ่งภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งการเปลี่ยนแปลงนั้นภายในระยะเวลาที่กำหนด การแก้ไขรายการที่ได้ประกาศไว้ตามมาตรา ๑๕ ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๓๔ หัวหน้าพรรคการเมืองต้องจัดทำทะเบียนสมาชิกให้ตรงตามความเป็นจริง เก็บรักษาไว้ ณ ที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของพรรคการเมือง และพร้อมที่จะให้นายทะเบียนหรือผู้ซึ่ง นายทะเบียนมอบหมายตรวจสอบได้

ให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งจำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมา พร้อมด้วยรายชื่อ อาชีพ และที่อยู่ของสมาชิกดังกล่าวตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนดให้นายทะเบียนทราบ ภายในเดือนมกราคมของทุกปี

ถ้าหัวหน้าพรรคการเมืองไม่แจ้งนายทะเบียนภายในระยะเวลาตามวรรคสอง ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งภายในระยะเวลาที่กำหนด

ทะเบียนสมาชิกให้เป็นไปตามแบบที่นายทะเบียนกำหนด

มาตรา ๓๕ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนดและแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปีเพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน

มาตรา ๓๖ ห้ามมิให้พรรคการเมืองช่วยเหลือหรือสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

ส่วนที่ ๒

การเงินของพรรคการเมือง

มาตรา ๓๗ ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารการเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดของพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง ตลอดจนจัดให้มีการทำบัญชีตามมาตรา ๓๘ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง

ในกรณีที่มีการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง ให้ประธานสาขาพรรคการเมืองจัดให้มีการทำบัญชีของสาขาพรรคการเมืองตามมาตรา ๓๘ และรับรองความถูกต้อง ตลอดจนจัดส่งบัญชีของสาขาพรรคการเมืองเพื่อแสดงรวมไว้ในบัญชีของพรรคการเมือง

มาตรา ๓๘ บัญชีของพรรคการเมืองและบัญชีของสาขาพรรคการเมืองประกอบด้วย

- (๑) บัญชีรายวันแสดงรายได้หรือรายรับ และแสดงค่าใช้จ่ายหรือรายจ่าย
- (๒) บัญชีแสดงรายรับจากการบริจาคตามมาตรา ๔๘
- (๓) บัญชีแยกประเภท
- (๔) บัญชีแสดงสินทรัพย์และหนี้สิน

การลงรายการบัญชีต้องมีเอกสารประกอบการลงบัญชีที่ถูกต้องสมบูรณ์โดยครบถ้วน

บัญชีตาม (๑) และ (๒) ต้องลงรายการให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่รายการนั้นเกิดขึ้น

บัญชีตาม (๓) และ (๔) ต้องลงรายการให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันสิ้นเดือนของเดือนที่รายการนั้นเกิดขึ้น

มาตรา ๓๕ พรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมืองต้องปิดบัญชีครั้งแรกภายในวันสิ้นปีปฏิทินที่ได้จัดแจ้งการจัดตั้งขึ้น และครั้งต่อไปเป็นประจำทุกปีในวันสิ้นปีปฏิทิน

การปิดบัญชีให้จัดทำงบการเงิน ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย งบดุลและงบรายได้ และค่าใช้จ่ายของพรรคการเมือง กรณีที่มีสาขาพรรคการเมือง งบการเงินให้รวมถึงงบการเงินของสาขาพรรคการเมืองทุกสาขาพรรคการเมืองด้วย

งบดุลต้องแสดงรายการ สินทรัพย์ หนี้สิน และทุนของพรรคการเมือง

งบรายได้และค่าใช้จ่ายอย่างน้อยต้องแสดงที่มาของรายได้ ซึ่งได้รับจากเงินบริจาค เงินสนับสนุนจากรัฐ และรายได้อื่นที่มีกับทางใช้ไปของค่าใช้จ่ายดำเนินการของพรรคการเมือง โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งต้องแสดงไว้โดยชัดเจน

งบดุลต้องจัดให้มีผู้สอบบัญชีรับอนุญาตตรวจสอบและรับรองการสอบบัญชี

มาตรา ๔๐ งบการเงินที่ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตตรวจสอบและรับรองแล้วต้องเสนอที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองอนุมัติภายในเดือนเมษายนของทุกปี โดยแจ้งให้สมาชิกทราบล่วงหน้า และปิดประกาศไว้ ณ ที่ตั้งสำนักงานของพรรคการเมือง และสาขาพรรคการเมืองไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน

งบการเงินซึ่งที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองอนุมัติแล้วตามวรรคหนึ่ง หัวหน้าพรรคการเมืองต้องรับรองความถูกต้องร่วมกับเหรัญญิกพรรคการเมือง และให้หัวหน้าพรรคการเมืองส่งงบการเงินต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองอนุมัติพร้อมทั้งสำเนาบัญชีตามมาตรา ๓๘

เมื่อนายทะเบียนได้รับงบการเงินและสำเนาบัญชีตามวรรคสองแล้ว ให้นายทะเบียนเสนอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อตรวจสอบและประกาศให้สาธารณชนทราบ

มาตรา ๔๑ รายได้และทรัพย์สินที่พรรคการเมืองได้รับตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีตามประมวลรัษฎากร

มาตรา ๔๒ ให้หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง และกรรมการสาขาพรรคการเมือง มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เข้าดำรงตำแหน่งและภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามแบบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ในกรณีที่บุคคลตามวรรคหนึ่งได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะตามกฎหมายอื่นแล้ว บุคคลนั้นอาจส่งสำเนาบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ขึ้นไว้ตามกฎหมายอื่นนั้นต่อนายทะเบียนแทนก็ได้

มาตรา ๔๓ เมื่อได้มีการประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองต้องควบคุมพรรคการเมืองไม่ให้ใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งของพรรคการเมืองนั้นเกินวงเงินที่นายทะเบียนกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และควบคุมไม่ให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งเกินวงเงินตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา

มาตรา ๔๔ ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองจัดสรรเงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมือง ดังนี้

(๑) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อให้จัดสรรเป็นจำนวนรวม โดยพิจารณาตามจำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งที่พรรคการเมืองเสนอไว้ในบัญชีรายชื่อที่ขึ้นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง

(๒) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งให้จัดสรรให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองเป็นรายบุคคล

ค่าใช้จ่ายที่จัดสรรตาม (๑) และ (๒) ให้เป็นไปตามมติของที่ประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง

ห้ามมิให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองจัดสรรเงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองตาม (๑) และ (๒) เกินกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา

หมวด ๓

การสนับสนุนพรรคการเมือง

ส่วนที่ ๑

การบริจาคแก่พรรคการเมือง

มาตรา ๔๕ การบริจาคแก่พรรคการเมือง ให้กระทำโดยเปิดเผยตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๔๖ เมื่อมีการบริจาคแก่พรรคการเมือง ให้พรรคการเมืองออกหลักฐานการรับบริจาคให้แก่ผู้บริจาคตามแบบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

เมื่อพรรคการเมืองได้รับการบริจาคเงิน ให้พรรคการเมืองเปิดเผยรายชื่อผู้บริจาคและจำนวนเงินที่ได้รับการบริจาคตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๔๗ ผู้บริจาคเงินแก่พรรคการเมืองมีสิทธินำจำนวนเงินที่บริจาคไปหักเป็นค่าลดหย่อนตามที่กำหนดในประมวลรัษฎากรได้

มาตรา ๔๘ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดให้มีบัญชีแสดงรายรับจากการบริจาค ซึ่งต้องมีรายการดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อ ที่อยู่ จำนวนเงิน และรายการทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่คำนวณเป็นเงินได้ของผู้บริจาคทุกราย ในกรณีที่เป็นการบริจาคผ่านทางสมาชิกให้ระบุชื่อสมาชิกผู้รับการบริจาคด้วย

(๒) วัน เดือน ปี ที่รับบริจาค

(๓) สำนักหลักฐานการรับบริจาค

ในกรณีที่การบริจาคเป็นการให้หรือให้ใช้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่คำนวณเป็นเงินได้ ให้คิดมูลค่าโดยคำนวณตามอัตราค่าเช่าหรือค่าตอบแทนตามปกติในท้องถิ่นหรือค่าของสินค้านั้นก่อนจึงบันทึกลงในบัญชี และในกรณีที่ไม้อาจคิดมูลค่าได้ให้ระบุรายละเอียดเกี่ยวกับทรัพย์สินหรือประโยชน์อย่างอื่นนั้นให้ชัดเจนเท่าที่จะกระทำได้

มาตรา ๔๙ หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมือง และสมาชิกซึ่งได้รับการบริจาคต้องนำส่งเข้าบัญชีแสดงรายรับจากการบริจาคตามมาตรา ๔๘ ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับการบริจาค

มาตรา ๕๐ บรรดาเงินที่พรรคการเมืองได้รับการบริจาคมา ให้หัวหน้าพรรคการเมืองและเหรัญญิกพรรคการเมืองนำไปฝากไว้กับธนาคารพาณิชย์โดยระบุชื่อเจ้าของบัญชีในนามของพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่หัวหน้าพรรคการเมืองและเหรัญญิกพรรคการเมืองนำเงินไปฝากไว้กับธนาคารพาณิชย์ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งหมายเลขบัญชีของบัญชีเงินฝากและจำนวนเงินที่เปิดบัญชีของทุกบัญชีพร้อมทั้งส่งสำเนาบัญชีเงินฝากที่ธนาคารพาณิชย์รับรองแก่นายทะเบียนภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้เปิดบัญชี

มาตรา ๕๑ ห้ามมิให้หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมือง หรือสมาชิกผู้ได้รับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่เป็นการบริจาคโดยไม่เปิดเผย

มาตรา ๕๒ ห้ามมิให้พรรคการเมือง หรือสมาชิกผู้ได้รับเงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากผู้ใด เพื่อกระทำการหรือสนับสนุนการกระทำอันเป็นการมอมเมาหลายความมั่นคงของราชอาณาจักร

ราชบัลลังก์ เศรษฐกิจของประเทศ หรือราชการแผ่นดิน หรือกระทำการอันเป็นการก่อกวนหรือ
 คุกคามความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือกระทำการอันเป็นการทำลายทรัพยากร
 ของประเทศ หรือเป็นการบั่นทอนสุขภาพอนามัยของประชาชน

มาตรา ๕๓ ห้ามมิให้พรรคการเมือง หรือสมาชิกผู้ได้รับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด
 เพื่อดำเนินกิจการของพรรคการเมืองหรือดำเนินการในทางการเมืองจาก

(๑) บุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทย

(๒) นิติบุคคลตามกฎหมายต่างประเทศที่ประกอบธุรกิจหรือกิจการหรือจดทะเบียนสาขา
 อยู่ในหรือนอกราชอาณาจักร

(๓) นิติบุคคลที่จดทะเบียนในราชอาณาจักร ซึ่งมีบุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทยมีทุนหรือเป็นผู้ถือหุ้น
 เกินร้อยละสิบห้า

(๔) องค์กรหรือนิติบุคคลที่ได้รับทุนหรือได้รับเงินอุดหนุนจากต่างประเทศ ซึ่งมีวัตถุประสงค์
 ดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์ของบุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทย หรือมีผู้จัดการ หรือกรรมการเป็นบุคคลที่ไม่มี
 สัญชาติไทย

(๕) บุคคล องค์กร หรือนิติบุคคลที่ได้รับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดเพื่อดำเนิน
 กิจการของพรรคการเมืองหรือเพื่อดำเนินกิจการในทางการเมืองจากบุคคล องค์กร หรือนิติบุคคลตาม
 (๑) (๒) (๓) หรือ (๔)

(๖) บุคคล องค์กร หรือนิติบุคคลตามที่กำหนดในประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

มาตรา ๕๔ ห้ามมิให้บุคคล องค์กร หรือนิติบุคคลตามมาตรา ๕๓ บริจาคเงิน ทรัพย์สิน
 หรือประโยชน์อื่นใดแก่พรรคการเมืองหรือสมาชิกผู้ใดเพื่อดำเนินกิจการของพรรคการเมือง หรือเพื่อ
 ดำเนินกิจการในทางการเมือง

มาตรา ๕๕ ห้ามมิให้นิติบุคคลที่เป็นรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณหรือ
 นิติบุคคลอื่นตามที่กำหนดในประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง บริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือ
 ประโยชน์อื่นใดแก่พรรคการเมือง

ส่วนที่ ๒

การสนับสนุนพรรคการเมืองโดยรัฐ

มาตรา ๕๖ ให้มีกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง
 เพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนและใช้จ่ายในการสนับสนุนพรรคการเมืองและการดำเนินการอื่นใดที่เกี่ยวกับ

การพัฒนาพรรคการเมืองตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด โดยกองทุนประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังต่อไปนี้

(๑) เงินที่ได้รับจากงบประมาณรายจ่าย

(๒) เงินค่าธรรมเนียมการสมัครรับเลือกตั้งตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา

(๓) เงินค่าปรับที่ได้รับจากการลงโทษผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

(๔) เงินหรือทรัพย์สินที่พรรคการเมืองได้รับโดยฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

(๕) เงินหรือทรัพย์สินที่ตกเป็นของกองทุนตามมาตรา ๖๘

(๖) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้มอบให้เพื่อสมทบกองทุน

(๗) เงินดอกผลของกองทุน

(๘) เงินรายรับอื่น

การส่งเงินค่าปรับตาม (๓) หรือเงินหรือทรัพย์สินตาม (๔) เข้ากองทุนให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๕๖ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดสรรเงินสนับสนุนแก่พรรคการเมือง และควบคุมดูแลการใช้จ่ายเงินทุนหมุนเวียน

ในการจัดสรรเงินสนับสนุนแก่พรรคการเมืองและควบคุมดูแลกองทุนให้คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งคณะกรรมการชั้นคณะหนึ่งเพื่อทำหน้าที่แทน โดยคณะกรรมการดังกล่าวให้ประกอบด้วย นายทะเบียนเป็นประธานกรรมการ กรรมการการเลือกตั้งซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายหนึ่งคน ผู้แทนกระทรวงการคลังหนึ่งคน ผู้แทนสำนักงบประมาณหนึ่งคน ผู้แทนของพรรคการเมือง ซึ่งสมาชิกในสังกัดเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเลือกกันเองจำนวนสามคน และผู้แทนของพรรคการเมืองซึ่งไม่มีสมาชิกในสังกัดเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเลือกกันเองจำนวนหนึ่งคน เป็นกรรมการ และให้เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นกรรมการและเลขานุการ

วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการซึ่งเป็นผู้แทนของพรรคการเมือง และการประชุมของคณะกรรมการตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๕๘ ในการจัดสรรเงินสนับสนุนแก่พรรคการเมือง ให้จัดสรรให้เป็นรายปีตามโครงการและแผนงานในการดำเนินกิจการของแต่ละพรรคการเมืองที่ยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด โดยให้คำนึงถึงจำนวนสมาชิกซึ่งดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมือง จำนวนคะแนนเสียงจากบัญชีรายชื่อ

ของพรรคการเมืองที่พรรคการเมืองได้รับโหวตเลือกตั้งทั่วไปครั้งหลังสุด จำนวนสมาชิกของพรรคการเมือง และจำนวนสาขาพรรคการเมือง ตามลำดับ

มาตรา ๕๕ ให้พรรคการเมืองใช้จ่ายเงินสนับสนุนเป็นจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของเงินสนับสนุนที่พรรคการเมืองได้รับเพื่อการบริหารพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง การหาสมาชิกเพิ่ม การใช้จ่ายในการเลือกตั้ง และการให้ความรู้ทางการเมืองแก่สมาชิกและประชาชนทั่วไป

มาตรา ๖๐ ให้นายทะเบียนประสานงานกับผู้มีหน้าที่รับผิดชอบสถานีวิทยุกระจ่ายเสียง และสถานีวิทยุโทรทัศนของรัฐให้จัดสรรเวลาออกอากาศให้แก่พรรคการเมืองที่มีสมาชิกได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกพรรค โดยคำนึงถึงจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคการเมือง เพื่อให้แสดงผลงานของพรรคการเมืองปีหนึ่งไม่น้อยกว่าสามครั้งโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายใดๆ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๖๑ คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจกำหนดให้พรรคการเมืองได้รับการสนับสนุนในเรื่องค่าไปรษณียากร ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสาธารณูปโภค และด้านอื่นๆ เพื่อดำเนินกิจการในทางการเมืองอย่างเท่าเทียมกันตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๖๒ พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป

มาตรา ๖๓ ในกรณีที่พรรคการเมืองใดได้รับเงินสนับสนุนไปแล้ว ถ้าต่อมาปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองนั้นไม่ดำเนินการตามมาตรา ๓๗ มาตรา ๓๘ มาตรา ๓๙ หรือมาตรา ๕๐ ให้นายทะเบียนเรียกคืนเงินสนับสนุนดังกล่าวและให้นายทะเบียนนำเงินสนับสนุนที่เรียกคืนส่งเข้ากองทุน

มาตรา ๖๔ พรรคการเมืองใดได้รับเงินสนับสนุนไปแล้ว ภายหลังปรากฏว่ามีเหตุต้องเลิกหรือยุบพรรคการเมืองตามหมวด ๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้พรรคการเมืองนั้นคืนเงินสนับสนุนแก่กองทุนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

หมวด ๔

การเลิกหรือยุบพรรคการเมือง

มาตรา ๖๕ พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง
- (๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน

(๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปร่วมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕

(๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง

(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่ามีความผิดดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้วให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๖๖ เมื่อพรรคการเมืองกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ อาจถูกศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมือง

(๑) กระทำการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามรัฐธรรมนูญ หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการ ซึ่งมีได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

(๒) กระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ

(๓) กระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือ

(๔) กระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง มาตรา ๕๒ หรือมาตรา ๕๓

มาตรา ๖๗ เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียน หรือเมื่อนายทะเบียนได้รับแจ้งจากคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองว่า พรรคการเมืองใดกระทำการตามมาตรา ๖๖ ให้นายทะเบียนแจ้งต่ออัยการสูงสุดพร้อมด้วยหลักฐาน ถ้าอัยการสูงสุดเห็นสมควรก็ให้ยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าว ถ้าอัยการสูงสุดไม่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ให้นายทะเบียนตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งโดยมีผู้แทนจากนายทะเบียนและผู้แทนจากอัยการสูงสุด เพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐาน แล้วส่งให้อัยการสูงสุด เพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญต่อไป ในกรณีที่คณะกรรมการดังกล่าวไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินการยื่นคำร้องได้ ให้นายทะเบียนมีอำนาจยื่นคำร้องเอง

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้ว ให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา

หากนายทะเบียนเห็นสมควรจะให้ระงับการดำเนินการของพรรคการเมืองซึ่งกระทำการตาม มาตรา ๖๖ ให้นายทะเบียนแจ้งต่ออัยการสูงสุดขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งระงับการกระทำดังกล่าวของ พรรคการเมืองไว้เป็นการชั่วคราว

มาตรา ๖๘ ในกรณีที่พรรคการเมืองเล็กหรือยุบตามมาตรา ๖๕ นอกจากกรณีตาม มาตรา ๖๕ (๓) ให้นำหน้าพรรคการเมืองส่งบัญชีและงบดุลรวมทั้งเอกสารเกี่ยวกับการเงินของ พรรคการเมืองต่อนายทะเบียนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่พรรคการเมืองเล็ก หรือยุบ และให้สำนักงาน ตรวจสอบเงินแผ่นดินเป็นผู้ชำระบัญชีให้เสร็จสิ้นภายในหกเดือนนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากนายทะเบียน ถ้าสำนักงานตรวจสอบเงินแผ่นดินชำระบัญชีไม่เสร็จภายในเวลาดังกล่าวให้ขอขยายเวลาได้อีกไม่เกินหกเดือน

ในการชำระบัญชี เมื่อได้หักหนี้สินและค่าใช้จ่ายแล้วยังมีทรัพย์สินเหลืออยู่เท่าใด ให้โอนให้แก่ องค์การสาธารณกุศลตามที่ระบุไว้ในข้อบังคับพรรคการเมือง ถ้าในข้อบังคับพรรคการเมืองไม่ได้ระบุไว้ ให้ทรัพย์สินที่เหลือนั้นตกเป็นของกองทุน

ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๓ ลักษณะ ๒๒ หมวด ๕ ว่าด้วยการชำระบัญชีห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด และบริษัทจำกัดมาใช้บังคับกับการ ชำระบัญชีของพรรคการเมืองโดยอนุโลม

มาตรา ๖๙ ในกรณีที่พรรคการเมืองต้องยุบไปเพราะไม่ดำเนินการตามมาตรา ๓๕ หรือ มาตรา ๖๒ หรือกระทำการตามมาตรา ๖๖ ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมือง ที่ต้องยุบไปจะขอจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารของพรรคการเมือง หรือมี ส่วนร่วมในการขอจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่ตามมาตรา ๘ อีกไม่ได้ ทั้งนี้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่ วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไป

หมวด ๕

การรวมพรรคการเมือง

มาตรา ๗๐ การรวมพรรคการเมืองอาจเป็นการรวมกันเพื่อจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองใหม่ หรือ อาจเป็นการรวมเข้าเป็นพรรคเดียวกับอีกพรรคการเมืองที่เป็นหลักก็ได้

มาตรา ๗๑ ในกรณีที่การรวมพรรคการเมืองเป็นการรวมกันเพื่อจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองใหม่ ให้พรรคการเมืองที่จะรวมกันขอความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมือง

เมื่อที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมืองเห็นชอบให้รวมกันแล้ว ให้หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองจำนวนพรรคการเมืองละสิบคนประชุมร่วมกันเพื่อกระทำการเกี่ยวกับพรรคการเมืองที่จะจัดตั้งขึ้นใหม่ ดังนี้

(๑) กำหนดนโยบายพรรคการเมือง

(๒) กำหนดข้อบังคับพรรคการเมือง

เมื่อได้ดำเนินการตามวรรคสองแล้ว ให้ดำเนินการจัดให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างสมาชิกของทุกพรรคการเมืองที่จะรวมกันเพื่อประชุมจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๕ การเรียกประชุมจัดตั้งพรรคการเมืองต้องแจ้งให้สมาชิกของพรรคการเมืองที่จะรวมกันทราบก่อนวันประชุมไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน และให้ดำเนินการต่อไปตามบทบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งพรรคการเมือง

มาตรา ๘๒ เมื่อนายทะเบียนรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๘๑ แล้ว ให้นายทะเบียนดำเนินการตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้พรรคการเมืองที่รวมเข้ากันเป็นอันยุบไป โดยให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองเดิมเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองใหม่ที่จัดตั้งขึ้น หรือเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคการเมืองอื่นในกรณีที่อาจเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นได้ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมือง และสมาชิกพรรคการเมืองเดิมเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใหม่ที่จัดตั้งขึ้น และให้บรรดาทรัพย์สิน หนี้สิน สิทธิ และความรับผิดชอบของพรรคการเมืองเดิมโอนไปเป็นของพรรคการเมืองใหม่ ตั้งแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่ง

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งการยุบและการรวมพรรคการเมืองในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๘๓ ในกรณีที่การรวมพรรคการเมืองเป็นการรวมพรรคการเมืองหนึ่งหรือหลายพรรคการเมืองเข้าเป็นพรรคการเมืองเดียวกันกับอีกพรรคการเมืองหนึ่งที่เป็นหลัก ให้พรรคการเมืองที่จะรวมกันขอความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมือง

เมื่อที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมืองเห็นชอบให้รวมกันแล้ว ให้หัวหน้าพรรคการเมืองที่จะรวมกันทุกพรรคการเมืองร่วมกันแจ้งการรวมพรรคการเมืองต่อนายทะเบียน และให้นายทะเบียนดำเนินการตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้พรรคการเมืองที่รวมเข้ากับอีกพรรคการเมืองที่เป็นหลักนั้นยุบไปนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งและให้นำมาตรา ๘๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๖
บทกำหนดโทษ

มาตรา ๑๔ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนซึ่งสั่งตามมาตรา ๑ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา ๑๕ ผู้ใดโดยเจตนาสมคบกันตั้งแต่สิบห้าคนขึ้นไปดำเนินกิจการเช่นเดียวกับพรรคการเมืองหรือเข้าลักษณะเป็นพรรคการเมืองโดยมิได้จัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๖ หัวหน้าพรรคการเมืองผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๒ วรรคสี่ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง มาตรา ๔๐ วรรคสอง หรือมาตรา ๖๘ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท และปรับอีกไม่เกินวันละห้าร้อยบาทตลอดเวลาที่ยังมีได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา ๑๗ กรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือกรรมการสาขาพรรคการเมืองผู้ใดรู้อยู่แล้วแต่จัดให้พรรคการเมืองกระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

มาตรา ๑๘ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๓ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และถ้าผู้ฝ่าฝืนใดไม่มีสัญชาติไทยโดยการเกิด ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยสั่งเพิกถอนสัญชาติไทย และเนรเทศออกนอกราชอาณาจักรด้วย

มาตรา ๑๙ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๔ ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท และปรับอีกไม่เกินวันละห้าร้อยบาทตลอดเวลาที่ยังมีได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา ๒๐ หัวหน้าพรรคการเมืองผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนซึ่งสั่งตามมาตรา ๓๓ วรรคสาม หรือมาตรา ๓๔ วรรคสาม หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

มาตรา ๒๑ หัวหน้าพรรคการเมืองผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง หรือวรรคสอง หรือมาตรา ๔๐ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท

มาตรา ๒๒ พรรคการเมืองใดช่วยเหลือหรือสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา ตามมาตรา ๓๖ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

มาตรา ๒๓ คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือประธานสาขาพรรคการเมืองผู้ใดไม่จัดให้มีการทำบัญชีของพรรคการเมือง หรือสาขาพรรคการเมือง แล้วแต่กรณี ตามมาตรา ๓๗ หรือจัดให้มีการทำบัญชีของพรรคการเมืองหรือสาขาพรรคการเมืองโดยละเว้นการลงรายการในบัญชี ลงรายการเท็จ

ในบัญชี แก้ไขบัญชี ซ่อนเร้นหรือทำหลักฐานในการลงบัญชีอันจะเป็นผลให้การแสดงที่มาของรายได้และการใช้จ่ายของพรรคการเมืองไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๕ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

มาตรา ๔๔ หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือกรรมการสาขาพรรคการเมืองผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๒ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาทและปรับอีกไม่เกินวันละห้าร้อยบาทตลอดเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา ๔๕ คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๓ หรือมาตรา ๔๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๖ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๕ หรือมาตรา ๔๖ หรือมาตรา ๕๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่น้อยกว่าสามเท่าของจำนวนเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่ให้แก่พรรคการเมือง หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

มาตรา ๔๗ หัวหน้าพรรคการเมืองผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๘ หรือมาตรา ๕๐ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

มาตรา ๔๘ หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมือง หรือสมาชิกผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๕ ต้องระวางโทษปรับไม่น้อยกว่าสองเท่าแต่ไม่เกินสี่เท่าของจำนวนเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่ได้รับบริจาค

มาตรา ๔๙ พรรคการเมือง หรือสมาชิกผู้ใดกระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๕๒ หรือมาตรา ๕๓ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงหนึ่งล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิการเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

มาตรา ๕๐ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๕๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และถ้าผู้ฝ่าฝืนใดไม่มีสัญชาติไทย ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยสั่งเนรเทศออกนอกราชอาณาจักรด้วย

มาตรา ๕๑ นิติบุคคลใดฝ่าฝืนมาตรา ๕๕ ต้องระวางโทษปรับไม่น้อยกว่าสามเท่าของจำนวนเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่บริจาคให้แก่พรรคการเมือง

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๕๒ ให้พรรคการเมืองซึ่งจดทะเบียนพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๒๔ เป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และในกรณีที่พรรคการเมือง

ดังกล่าวพรรคใดยังมีได้ดำเนินการตามมาตรา ๒๕ ให้พรรคการเมืองพรรคนั้นดำเนินการให้ครบถ้วนภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ

มาตรา ๕๓ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับให้นายทะเบียนมีหนังสือแจ้งให้พรรคการเมืองตามมาตรา ๕๒ และพรรคการเมืองซึ่งนายทะเบียนได้รับแจ้งการจัดตั้งไว้ตามพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๒๔ อยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ดำเนินการจัดให้มีการประชุมเพื่อกำหนดนโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมือง หรือเลือกตั้งกรรมการบริหารพรรคการเมือง แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๕ และดำเนินการอื่นใดให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และให้พรรคการเมืองดังกล่าวดำเนินการตามที่ได้รับแจ้งจากนายทะเบียนให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งจากนายทะเบียน

เมื่อได้ดำเนินการตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งนายทะเบียนทราบภายในสิบห้าวัน ทั้งนี้ ให้นำมาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ มาตรา ๑๗ มาตรา ๑๘ และมาตรา ๑๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๕๔ ในกรณีที่พรรคการเมืองใดตามมาตรา ๕๒ ไม่ดำเนินการให้ครบถ้วนตามมาตรา ๒๕ ให้พรรคการเมืองนั้นเป็นอันยุบไปตามมาตรา ๖๕ และให้นายทะเบียนดำเนินการตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

พรรคการเมืองซึ่งนายทะเบียนได้รับแจ้งการจัดตั้งไว้ตามพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๒๔ มิได้ดำเนินการตามที่ได้รับแจ้งจากนายทะเบียนภายในระยะเวลาที่กำหนดตามมาตรา ๕๓ ให้หนังสือรับรองการจัดตั้งพรรคการเมืองที่นายทะเบียนได้ออกให้ตามพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๒๔ เป็นอันยกเลิกไป

มาตรา ๕๕ ภายหลังจากที่พรรคการเมืองได้ดำเนินการเลือกตั้งเหรียญพรรคการเมืองตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้แล้ว ให้หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมือง และสมาชิกรับดำเนินการนำเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่มีอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ส่งต่อเหรียญพรรคการเมืองภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้เลือกตั้งเหรียญพรรคการเมือง

ในกรณีที่หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมือง หรือสมาชิกคนใดไม่ดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าผู้นั้นไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๕๕

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ชวน หลีกภัย

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง เพื่อกำหนดระเบียบการจัดตั้งและการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

(ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๑๕ ตอนที่ ๓๕ ก วันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๔๑)

ประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง
เรื่อง แบบหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงกำหนดให้หัวหน้าพรรคการเมืองของพรรคการเมืองที่จัดตั้งสาขาพรรคการเมืองขึ้น ใช้แบบหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองท้ายประกาศนี้ ในการแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง

ประกาศ ณ วันที่ 15 มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๑

(นายธีรศักดิ์ กรรณสูต)
ประธานกรรมการการเลือกตั้ง
นายทะเบียนพรรคการเมือง

แบบหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

เรียน นายทะเบียนพรรคการเมือง

ด้วยข้าพเจ้า.....หัวหน้าพรรคการเมือง
ชื่อ.....ขอแจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า ข้าพเจ้าประสงค์
จะตั้งสาขาพรรคการเมือง ตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
พรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๕๑ ดังมีรายการต่อไปนี้

๑. สาขาพรรคการเมือง ลำดับที่.....ที่ตั้งอยู่บ้านเลขที่..... หมู่ที่.....
ตรอก/ซอย.....ถนน.....ตำบล/แขวง.....
อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....
หมายเลขโทรศัพท์.....หมายเลขโทรสาร.....

๒. มีคณะกรรมการสาขาพรรคการเมืองทั้งสิ้น.....คน จำแนกเป็น ประธานสาขา
พรรคการเมือง ๑ คน รองประธานสาขาพรรคการเมือง.....คน เลขานุการสาขาพรรคการเมือง
๑ คน รองเลขานุการสาขาพรรคการเมือง.....คน เกรียนิกสาขาพรรคการเมือง ๑ คน โฆษก
สาขาพรรคการเมือง ๑ คน และกรรมการอื่นของสาขาพรรคการเมือง.....คน ดังมีรายชื่อ อาชีพ
และที่อยู่ของคณะกรรมการสาขาพรรคการเมือง ตามบัญชีรายชื่อคณะกรรมการสาขาพรรคการ
เมือง (แบบ ท.พ.๓) ที่แนบ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณารับแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองให้ต่อไป

(ลงชื่อ)

.....

หัวหน้าพรรค

บัญชีรายชื่อคณะกรรมการสาขาพรรค.....ลำดับที่.....
 ซึ่งมีสถานที่ตั้งสาขาพรรคการเมืองอยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล/แขวง.....
 อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....
 หมายเลขโทรศัพท์.....หมายเลขโทรสาร.....

ลำดับ ที่	ชื่อตัว/ชื่อสกุล/ เลขประจำตัวประชาชน/ ที่อยู่เพื่อการติดต่อ/หมายเลขโทรศัพท์ (ระบุให้ชัดเจน)	อาชีพ	ตำแหน่งใน สาขาพรรค การเมือง
	□□□□ □ □□□□□ □□ □		
	□□□□ □ □□□□□ □□ □		
	□□□□ □ □□□□□ □□ □		
	□□□□ □ □□□□□ □□ □		
	□□□□ □ □□□□□ □□ □		
	□□□□ □ □□□□□ □□ □		
	□□□□ □ □□□□□ □□ □		

(ลงชื่อ)

(.....)

หัวหน้าพรรค

ลำดับ ที่	ชื่อตัว/ชื่อสกุล/ เลขประจำตัวประชาชน/ ที่อยู่เพื่อการติดต่อ/หมายเลขโทรศัพท์ (ระบุให้ชัดเจน)	อาชีพ	ตำแหน่งใน สาขาพรรค การเมือง
	□□□□ □ □□□□□ □□ □		
	□□□□ □ □□□□□ □□ □		
	□□□□ □ □□□□□ □□ □		
	□□□□ □ □□□□□ □□ □		
	□□□□ □ □□□□□ □□ □		
	□□□□ □ □□□□□ □□ □		
	□□□□ □ □□□□□ □□ □		
	□□□□ □ □□□□□ □□ □		

(ลงชื่อ)

(.....)

หัวหน้าพรรค

ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง

เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการในการบริจาคแก่พรรคการเมืองและการรับบริจาคของพรรคการเมือง

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๕ และมาตรา ๔๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงออกประกาศเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการบริจาคแก่พรรคการเมืองและการรับบริจาคของพรรคการเมืองไว้ ดังนี้

ข้อ ๑ การบริจาคแก่พรรคการเมืองตามประกาศนี้ หมายความว่า การให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่คำนวณเป็นเงินได้ แก่พรรคการเมือง หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมือง หรือสมาชิกพรรคการเมือง เพื่อดำเนินกิจการของพรรคการเมือง หรือเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายของพรรคการเมืองในการเลือกตั้ง นอกเหนือจากค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมืองตามข้อบังคับพรรคการเมือง

ข้อ ๒ การบริจาคแก่พรรคการเมืองตามข้อ ๑ ต้องมีพยานไม่น้อยกว่าสองคนและ ไม่เป็นการอันต้องห้ามตามมาตรา ๕๒ มาตรา ๕๓ มาตรา ๕๔ และมาตรา ๕๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

ในกรณีที่เป็นการบริจาคเงินที่ไม่ใช่เงินสด ให้ผู้บริจาคส่งจ่ายเป็นตั๋วแลกเงินหรือเช็คขีดคร่อมเข้าบัญชีในนามของพรรคการเมืองที่รับบริจาคโดยขีดฆ่าคำว่า “หรือตามคำสั่ง” หรือ “หรือผู้ถือ” ออก และลงวันที่ส่งจ่ายในวันที่ยื่นบริจาค

ข้อ ๓ เมื่อมีการบริจาคแก่พรรคการเมือง ให้หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมือง หรือสมาชิกพรรคการเมือง ผู้รับบริจาค ดำเนินการดังนี้

(๑) จัดทำบันทึกการรับบริจาคตามแบบบันทึกการรับบริจาคของพรรคการเมือง ท้ายประกาศนี้จำนวนสามฉบับ ฉบับที่หนึ่งมอบให้ผู้บริจาคไว้เป็นหลักฐาน ฉบับที่สองสำหรับผู้รับบริจาคไว้เป็นหลักฐาน และฉบับที่สามสำหรับแจ้งการรับบริจาคให้แก่พรรคการเมือง

(๒) จัดส่งบันทึกการรับบริจาคของพรรคการเมืองตาม (๑) พร้อมเงิน ทรัพย์สิน และประโยชน์อื่นใด รวมทั้งเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ให้แก่พรรคการเมือง เพื่อนำส่งเข้าบัญชีแสดงรายรับจากการบริจาคของพรรคการเมืองไว้ก่อนภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับบริจาค

ข้อ ๔ ในกรณีที่เป็นกรณการบริจาคแก่พรรคการเมืองซึ่งผู้บริจาคประสงค์จะบริจาคผ่านสาขาพรรคการเมืองใด ให้ผู้รับบริจาคจัดทำบันทึกการรับบริจาคของพรรคการเมืองตามข้อ ๓ (๑) และส่งบันทึกฉบับที่สามพร้อมเงิน ทรัพย์สิน และประโยชน์อื่นใด รวมทั้งเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ให้แก่สาขาพรรคการเมืองนั้น เพื่อนำส่งเข้าบัญชีแสดงรายรับจากการบริจาคของสาขาพรรคการเมืองไว้ก่อนภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับบริจาค

เมื่อสาขาพรรคการเมืองได้รับบันทึกการรับบริจาคของพรรคการเมืองพร้อมเงิน ทรัพย์สิน และประโยชน์อื่นใด รวมทั้งเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ประธานสาขาพรรคการเมืองจัดส่งเงินและบันทึกการรับบริจาคของพรรคการเมือง พร้อมเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ตามวรรคหนึ่งให้แก่พรรคการเมือง เพื่อนำส่งเข้าบัญชีแสดงรายรับจากการบริจาคของพรรคการเมืองโดยไม่ชักช้า

การจัดส่งเงินที่เป็นเงินสดตามวรรคสอง ประธานสาขาพรรคการเมืองอาจใช้วิธีการส่งจ่ายเป็นตัวแลกเงินหรือเช็คขีดคร่อมเข้าบัญชีในนามของพรรคการเมืองที่รับบริจาคโดยขีดฆ่าคำว่า “หรือตามคำสั่ง” หรือ “หรือผู้ถือ” ออก และลงวันที่ส่งจ่ายในวันที่บริจาค

ข้อ ๕ เมื่อพรรคการเมืองได้รับบันทึกการรับบริจาคของพรรคการเมืองแล้ว ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) ในกรณีการบริจาคเป็นเงินสด ให้หัวหน้าพรรคการเมืองและเหรัญญิกพรรคการเมืองนำไปฝากไว้กับธนาคารพาณิชย์ โดยระบุชื่อเจ้าของบัญชีในนามของพรรคการเมืองนั้น โดยไม่ชักช้า แล้วออกใบเสร็จรับเงินลงวันที่ได้รับบันทึกการรับบริจาค ให้แก่ผู้บริจาคไว้เป็นหลักฐาน

(๒) ในกรณีการบริจาคเงินโดยวิธีการส่งจ่ายเป็นตัวแลกเงินหรือเช็คขีดคร่อม ให้หัวหน้าพรรคการเมืองและเหรัญญิกพรรคการเมืองนำส่งเข้าบัญชีเงินฝากของพรรคการเมืองตาม (๑) โดยไม่ชักช้า เมื่อตัวแลกเงินหรือเช็คขีดคร่อมที่ได้รับบริจาคมานั้นไม่ถูกปฏิเสธการจ่ายเงิน ให้พรรคการเมืองออกใบเสร็จรับเงินลงวันที่มีรายการนั้นเกิดขึ้นให้แก่ผู้บริจาคไว้เป็นหลักฐาน

(๓) ในกรณีการบริจาคเป็นการให้หรือให้ใช้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่พรรคการเมืองให้หัวหน้าพรรคการเมืองและற்றுฎีกพรรคการเมืองดำเนินการเพื่อให้การบริจาคเป็นผลสมบูรณ์ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องต่อไป และเมื่อได้ดำเนินการเสร็จสมบูรณ์แล้ว ให้คิดมูลค่าโดยคำนวณตามอัตราค่าเช่าหรือค่าตอบแทนตามปกติในท้องถิ่นหรือค่าของสินค้านั้นก่อน หากไม่อาจคิดมูลค่าได้ให้ระบุรายละเอียดเกี่ยวกับทรัพย์สินหรือประโยชน์อย่างอื่นนั้นให้ชัดเจนเท่าที่จะกระทำได้แล้วออกหลักฐานการรับบริจาคลงวันที่ที่มีรายการนั้นเกิดขึ้นให้แก่ผู้บริจาคไว้เป็นหลักฐาน

ใบเสร็จรับเงินและหลักฐานการรับบริจาคตามวรรคหนึ่ง ให้ใช้ตามแบบท้ายประกาศนี้ และให้มีสำเนาติดไว้กับเล่มอย่างน้อยหนึ่งฉบับ

ข้อ ๖ เมื่อพรรคการเมืองได้รับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดจากการบริจาคตามข้อ ๕ แล้ว ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) ลงรายการการรับบริจาคครั้งนั้นไว้ในบัญชีแสดงรายรับจากการบริจาคของพรรคการเมืองให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รายการนั้นเกิดขึ้น

(๒) ให้จัดส่งใบเสร็จรับเงินหรือหลักฐานการรับบริจาคให้แก่ผู้บริจาคภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ออกใบเสร็จรับเงินหรือหลักฐานการรับบริจาคตามข้อ ๕

ข้อ ๗ ในกรณีที่เป็นการบริจาคเงิน ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำประกาศบัญชีรายชื่อผู้บริจาคและจำนวนเงินที่ได้รับบริจาคจากผู้บริจาคแต่ละรายในรอบสัปดาห์ที่ผ่านมาที่ถูกต้องตามความเป็นจริงให้แล้วเสร็จภายในวันทำการวันแรกของสัปดาห์ถัดมา แล้วปิดประกาศไว้โดยเปิดเผยในวันนั้น ณ ที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของพรรคการเมืองเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน โดยทุกครั้งที่มีการจัดทำประกาศดังกล่าวให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดส่งประกาศให้นายทะเบียนพรรคการเมืองภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ประกาศ

ประกาศ ณ วันที่ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๑

(นายธีรศักดิ์ กรณสูต)

ประธานกรรมการการเลือกตั้ง

(ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่ม ๑๑๕ ตอนพิเศษ ๔๙ ง วันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๔๑)

ที่ สต ๐๐๐๔/ว. ๗๕

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง
๔๔ อาคารศรีจุลทรัพย์ ชั้น ๒๑
ถนนพระราม ๑ เขตปทุมวัน
กรุงเทพฯ ๑๐๓๓๐

๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๔

เรื่อง การรับบริจาคของพรรคการเมือง

เรียน หัวหน้าพรรคการเมืองทุกพรรคการเมือง

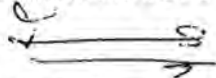
ด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๔ บัญญัติว่า “การบริจาค” หมายความว่า การให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่คำนวณเป็นเงินได้แก่ พรรคการเมืองหรือสมาชิกเพื่อการดำเนินการของพรรคการเมืองเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายของพรรคการเมืองในการเลือกตั้ง นอกเหนือจากค่าธรรมเนียมและค่านำร่องพรรคการเมืองตามข้อบังคับของพรรคการเมือง และมาตรา ๔๘ วรรคสอง บัญญัติว่า “ในกรณีที่การบริจาคเป็นการให้หรือให้ใช้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่คำนวณเป็นเงินได้ให้คิดมูลค่าโดยคำนวณตามอัตราค่าเช่าหรือค่าตอบแทนตามปกติในท้องถิ่นนั้น หรือค่าของสินค้านั้นก่อนจึงบันทึกลงในบัญชี และในกรณีที่ไมอาจคิดมูลค่าได้ให้ระบุรายละเอียดเกี่ยวกับทรัพย์สินหรือประโยชน์อย่างอื่นนั้นให้ชัดเจนเท่าที่จะกระทำได้” แต่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบงบการเงินของพรรคการเมืองประจำปี ๒๕๕๓ พบข้อสังเกตในเรื่องของการให้ใช้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดหรือการให้ใช้เคหสถานเพื่อใช้เป็นสำนักงานพรรค หรือใช้เป็นสำนักงานสาขาพรรค ซึ่งกรณีดังกล่าว พรรคการเมืองยังมีความเข้าใจไม่ตรงกันในการปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย ตลอดจนหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดไว้

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ขอเรียนทำความเข้าใจกับทุกพรรคการเมืองว่าในกรณีที่บริจาคเป็นการให้หรือให้ใช้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด เช่น การให้ใช้เคหสถานเป็นที่ตั้งสำนักงานพรรค หรือใช้เป็นที่ตั้งสำนักงานสาขาพรรคเพื่อใช้ในการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองให้คิดมูลค่าดังกล่าวโดยคำนวณตามอัตราค่าเช่าหรือค่าตอบแทนตามปกติในท้องถิ่นนั้นหรือค่าของสินค้านั้นก่อน จึงบันทึกลงในบัญชี ถ้าไม่อาจคิดมูลค่าได้ให้ระบุรายละเอียดเกี่ยวกับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นนั้นให้ชัดเจนเท่าที่จะกระทำได้ และต้องมีกรออกหลักฐานการรับบริจาคตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

จึงเรียนมาเพื่อ/...

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และโปรดกำชับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบถือปฏิบัติให้เป็นไปใน
แนวทางเดียวกันต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายธีรศักดิ์ กรรณสูต)

ประธานกรรมการการเลือกตั้ง

นายทะเบียนพรรคการเมือง

ด้านกิจการพรรคการเมืองฯ

โทร. ๐ ๒๖๑๓ ๗๓๓๓ ต่อ ๑๘๕๗

โทรสาร ๐ ๒๒๑๙-๓๔๒๒

E-mail : polparty@ect.go.th

บันทึกการรับบริจาคของพรรคการเมือง

แบบ พ.ณ.๖

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

วันนี้ เวลา.....น. ข้าพเจ้า ชื่อ.....ชื่อสกุล.....

เลขประจำตัวประชาชน อายุ.....ปี ที่อยู่ปัจจุบัน

เลขที่.....ตรอก/ซอย.....ถนน.....

หมู่ที่.....ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....

จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์..... ได้รับบริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด

ที่สามารถคำนวณเป็นเงินได้ตามรายการข้างล่างนี้เพื่อนำส่งให้แก่พรรคการเมือง ชื่อ.....

จากผู้บริจาค ชื่อ.....

เลขประจำตัวประชาชน

หมายเลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร..... ที่อยู่ปัจจุบันเลขที่.....

ตรอก/ซอย.....ถนน.....หมู่ที่.....ตำบล/แขวง.....

อำเภอ/เขต.....จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์.....

ที่	รายละเอียดของการบริจาค (พร้อมรายละเอียดของเอกสารหลักฐานต่าง ๆ)	มูลค่า (บาท)

จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

ลงชื่อ.....ผู้รับบริจาค

(.....)

เกี่ยวข้องกับพรรคการเมืองที่รับบริจาคในฐานะ.....

ลงชื่อ.....ผู้บริจาค

(.....)

ลงชื่อ.....พยาน

(.....)

ลงชื่อ.....พยาน

(.....)

หมายเหตุ ผู้รับบริจาคของพรรคการเมืองต้องเป็นหัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง
กรรมการสาขาพรรคการเมือง หรือสมาชิกพรรคการเมือง

 <p style="text-align: center;">ภาพเครื่องหมาย พรรคการเมือง</p>	<p>แบบ พ.ก.๗</p> <p>เล่มที่.....</p> <p>เลขที่.....</p>
<p>ใบเสร็จรับเงิน</p>	
<p>สำนักงานใหญ่พรรค.....</p>	
<p>วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....</p>	
<p>พรรค.....</p>	<p>ได้รับเงินบริจาค</p>
<p>จากผู้บริจาคชื่อ.....</p>	
<p>เลขประจำตัวประชาชน <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/></p>	
<p>หมายเลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร.....</p>	
<p>จำนวน.....บาท.....สตางค์ (.....)</p>	
<p>ตามบันทึกการรับบริจาคของพรรคการเมืองของผู้รับบริจาคชื่อ.....</p>	
<p>ลงวันที่.....เดือน..... พ.ศ..... เวลา.....น. ไว้เป็นการถูกต้องแล้ว</p>	
<p>ลงชื่อ.....หัวหน้าพรรค</p> <p>(.....)</p>	<p>ลงชื่อ.....เจริญญิกพรรค</p> <p>(.....)</p>

หมายเหตุ ใบเสร็จรับเงินมีขนาดมาตรฐาน ๖ x ๘ นิ้ว

แบบ พ.ก.๘

ภาพเครื่องหมาย
พรรคการเมือง

เล่มที่.....

เลขที่.....

หลักฐานการรับบริจาค

สำนักงานใหญ่พรรค.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

พรรค.....ได้รับบริจาค (ระบุนายละเอียดของทรัพย์สิน
หรือประโยชน์อื่นใดที่ได้รับบริจาคซึ่งคำนวณเป็นเงินได้)

จากผู้บริจาคชื่อ.....

เลขประจำตัวประชาชน

หมายเลขประจำตัวผู้เสียภาษีใคร.....

คิดเป็นมูลค่า.....บาท.....สตางค์ (.....)

ตามบันทึกการรับบริจาคของพรรคการเมืองของผู้รับบริจาคชื่อ.....

ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ..... เวลา.....น. ไว้เป็นการถูกต้องแล้ว

ลงชื่อ.....

(.....)

หัวหน้าพรรค

ลงชื่อ.....

(.....)

เหรัญญิกพรรค

หมายเหตุ หลักฐานการรับบริจาคมีขนาดมาตรฐาน ๘ x ๑๑ นิ้ว

ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง
เรื่อง แบบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของหัวหน้าพรรคการเมือง
กรรมการบริหารพรรคการเมือง และกรรมการสาขาพรรคการเมือง

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๕๑ คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงออกประกาศเพื่อกำหนดให้หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง และกรรมการสาขาพรรคการเมือง ใช้แบบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของหัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมืองและกรรมการสาขาพรรคการเมือง ท้ายประกาศนี้ ในการยื่นบัญชีแสดงทรัพย์สินและหนี้สินของตนเอง คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เข้าดำรงตำแหน่งและภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

ในกรณีที่หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือกรรมการสาขาพรรคการเมืองผู้ใดได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะตามกฎหมายอื่นแล้ว บุคคลผู้นั้นอาจส่งสำเนาบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นไว้ตามกฎหมายอื่นนั้นต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองแทนก็ได้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๒ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๕๑

(นายธีรศักดิ์ กรรณสูต)
ประธานกรรมการการเลือกตั้ง

(ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่ม ๑๑๕ ตอนพิเศษ ๔๙ ง วันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๑)

ฉบับ

บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน
ของหัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง
และกรรมการสาขาพรรคการเมือง

ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๔๑

ลับ
คำเตือน

มาตรา ๘๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๕๑ กำหนดไว้ว่า “หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือ กรรมการสาขาพรรคการเมือง ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๘๒ ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน หนึ่งแสนบาท และปรับอีกไม่เกินวันละห้าร้อยบาทตลอดเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง”

“มาตรา ๘๒ ให้หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมืองและ กรรมการสาขาพรรคการเมือง มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อนายทะเบียน ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เข้า ดำรงตำแหน่ง และภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นตำแหน่ง

บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามแบบที่ คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ในกรณีที่บุคคลตามวรรคหนึ่งได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน และหนี้สิน ของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะตามกฎหมายอื่นแล้ว บุคคลนั้นอาจส่ง สำเนาบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่อื่นไว้ตามกฎหมายอื่นนั้นต่อนายทะเบียน แทนก็ได้”

ลับ

บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน
แบบ พ.ก.๕
ของหัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง
และกรรมการสาขาพรรคการเมือง
ชื่อพรรคการเมือง.....

ผู้ยื่น

ชื่อและชื่อสกุล..... วันเดือนปีเกิด.....
อายุ.....ปี สถานภาพ โสด สมรส หย่า
ตำแหน่ง หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง
 กรรมการสาขาพรรคการเมือง ลำดับที่..... จังหวัด.....
ของพรรคการเมือง ชื่อ พรรค.....

หมายเลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร.....
วัน เดือน ปี ที่ได้รับแต่งตั้ง.....
วัน เดือน ปี ที่พ้นตำแหน่ง.....

ที่อยู่ปัจจุบัน

เลขที่..... หมู่ที่..... ตรอก/ซอย..... ถนน.....
ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต..... จังหวัด.....
รหัสไปรษณีย์..... โทรศัพท์.....

บิดา

ชื่อและชื่อสกุล..... มีชีวิตอยู่ อายุ.....ปี ตาย
ที่อยู่.....
อาชีพ.....

มารดา

ชื่อและชื่อสกุล..... มีชีวิตอยู่ อายุ.....ปี ตาย
ที่อยู่.....
อาชีพ.....

คู่สมรส

ชื่อและชื่อสกุล..... มีชีวิตอยู่ อายุ.....ปี ตาย
หมายเลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร..... อาชีพ.....
ตำแหน่ง.....
สถานที่ทำงาน.....
บิดาชื่อ..... มารดาชื่อ.....

ลงชื่อ.....ผู้ยื่น

ลับ

ลับ

แบบ พ.ก.๕

บุตร บุตรในสมรส.....คน บุตรนอกสมรสที่รับรองแล้ว.....คน บุตรบุญธรรม.....คน
รวม.....คน คือ

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	อายุ	ที่อยู่และที่ทำงาน
๑			
๒			
๓			
๔			
๕			

พี่น้องร่วมบิดามารดา พี่น้องร่วมบิดามารดาของข้าพเจ้ามี.....คน คือ

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	อายุ	ที่อยู่และที่ทำงาน
๑			
๒			
๓			
๔			
๕			
๖			

รายได้ต่อปี ข้าพเจ้าผู้ยื่น คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ มีรายได้ต่อปี ดังนี้

รายได้ประจำ	ผู้ยื่น	คู่สมรส	บุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ	หมายเหตุ
(๑)				
(๒)				
(๓)				
(๔)				
(๕)				

ลงชื่อ.....ผู้ยื่น

ลับ

ลับ

แบบ พ.ก.๕

รายได้ประจำอื่น ๆ	ผู้ยื่น	คู่สมรส	บุตรที่ยังไม่ บรรลุนิติภาวะ	หมายเหตุ
(๑) _____				
(๒) _____				
(๓) _____				
(๔) _____				
(๕) _____				
รวมรายได้ต่อปี				

รายได้ประจำ ได้แก่ เงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน เป็นต้น

รายได้ประจำอื่น ๆ ได้แก่ ดอกเบี้ย เงินปันผล ค่าเช่า เป็นต้น

ข้าพเจ้าขอแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของข้าพเจ้าที่มีอยู่ในวันที่.....ดั่งนี้

ทรัพย์สิน	จำนวนเงิน/มูลค่า (ราคาประมาณ) (บาท)	จำนวนเงิน/มูลค่า ขณะได้มา (บาท)	หมายเหตุ
๑. เงินสด (เฉพาะกรณีมีเงินสด เกินหนึ่งแสนบาท)			
๒. เงินฝาก			
๒.๑ ในธนาคารพาณิชย์ _____			
๒.๒ ในสถาบันการเงินอื่น _____			
๓. เงินลงทุน			
๓.๑ หลักทรัพย์รัฐบาลและ ที่รัฐบาลค้ำประกัน _____			
๓.๒ หลักทรัพย์จดทะเบียนและรับอนุญาต _____			
๔. เงินให้กู้ยืม _____			
๕. ที่ดิน _____			

ลงชื่อ.....ผู้ยื่น

ลับ

ลับ

แบบ พ.ก.๕

ทรัพย์สิน	จำนวนเงิน/มูลค่า (ราคาประมาณ) (บาท)	จำนวนเงิน/มูลค่า ขณะนี้ (บาท)	หมายเหตุ
๖. โรงเรือนและสิ่งปลูกสร้าง			
๖.๑ บ้านอาศัย _____			
๖.๒ สิ่งปลูกสร้างอื่น _____			
๗. ยานพาหนะ _____			
๘. สิทธิและสัมปทาน _____			
๙. ทรัพย์สินอื่น _____			
รวมทรัพย์สิน			

หนี้สิน	จำนวนเงิน (บาท)	หมายเหตุ
๑. เงินเบิกเกินบัญชีและเงินกู้ยืมจากธนาคาร		
๒. เงินกู้จากสถาบันการเงินอื่น _____		
๓. หนี้สินที่มีหลักฐานเป็นหนังสือ		
๔. หนี้สินอื่น _____		
รวมหนี้สิน		

ข้าพเจ้ามี ทรัพย์สินมากกว่าหนี้สิน หนี้สินมากกว่าทรัพย์สินบาท

ข้าพเจ้าขอแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของคู่สมรสที่มีอยู่ในวันที่.....ดั่งนี้

ทรัพย์สิน	จำนวนเงิน/มูลค่า (ราคาประมาณ) (บาท)	จำนวนเงิน/มูลค่า ขณะนี้ (บาท)	หมายเหตุ
๑. เงินสด (เฉพาะกรณีมีเงินสด เกินหนึ่งแสนบาท)			

ลงชื่อ.....ผู้ยื่น

ลับ

ลับ

แบบ พ.ก.๕

ทรัพย์สิน	จำนวนเงิน/มูลค่า (ราคาประมาณ) (บาท)	จำนวนเงิน/มูลค่า ขณะนี้ (บาท)	หมายเหตุ
๒. เงินฝาก			
๒.๑ ในธนาคารพาณิชย์			
๒.๒ ในสถาบันการเงินอื่น			
๓. เงินลงทุน			
๓.๑ หลักทรัพย์รัฐบาลและ ที่รัฐบาลค้ำประกัน			
๓.๒ หลักทรัพย์จดทะเบียนและรับอนุญาต			
๔. เงินให้กู้ยืม			
๕. ที่ดิน			
๖. โรงเรือนและสิ่งปลูกสร้าง			
๖.๑ บ้านอาศัย			
๖.๒ สิ่งปลูกสร้างอื่น			
๗. ยานพาหนะ			
๘. สิทธิและสัมปทาน			
๙. ทรัพย์สินอื่น			
รวมทรัพย์สิน			

หนี้สิน	จำนวนเงิน (บาท)	หมายเหตุ
๑. เงินเบิกเกินบัญชีและเงินกู้ยืมจากธนาคาร		
๒. เงินกู้จากสถาบันการเงินอื่น		
๓. หนี้สินที่มีหลักฐานเป็นหนังสือ		
๔. หนี้สินอื่น		
รวมหนี้สิน		

ลงชื่อ.....ผู้ยื่น

ลับ

ลับ

แบบ พ.ก.๕

คู่สมรสมี ทรัพย์สินมากกว่าหนี้สิน หนี้สินมากกว่าทรัพย์สินบาท

ข้าพเจ้าขอแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ จำนวน.....คน ที่มีอยู่ในวันที่.....ตั้งนี้

ทรัพย์สิน	จำนวนเงิน/มูลค่า (ราคาประมาณ) (บาท)	จำนวนเงิน/มูลค่า ขณะได้มา (บาท)	หมายเหตุ
๑. เงินสด (เฉพาะกรณีมีเงินสด เกินหนึ่งแสนบาท)			
๒. เงินฝาก			
๒.๑ ในธนาคารพาณิชย์ _____			
๒.๒ ในสถาบันการเงินอื่น _____			
๓. เงินลงทุน			
๓.๑ หลักทรัพย์รัฐบาลและ ที่รัฐบาลค้ำประกัน _____			
๓.๒ หลักทรัพย์จดทะเบียนและรับอนุญาต _____			
๔. เงินให้กู้ยืม _____			
๕. ที่ดิน _____			
๖. โรงเรือนและสิ่งปลูกสร้าง			
๖.๑ บ้านอาศัย _____			
๖.๒ สิ่งปลูกสร้างอื่น _____			
๗. ยานพาหนะ _____			
๘. สิทธิและสัมปทาน _____			
๙. ทรัพย์สินอื่น _____			
รวมทรัพย์สิน			

ลงชื่อ.....ผู้ยื่น

ลับ

ลับ

แบบ พ.ก.๕

หนี้สิน	จำนวนเงิน (บาท)	หมายเหตุ
๑. เงินเบิกเกินบัญชีและเงินกู้ยืมจากธนาคาร		
๒. เงินกู้จากสถาบันการเงินอื่น		
๓. หนี้สินที่มีหลักฐานเป็นหนังสือ		
๔. หนี้สินอื่น		
รวมหนี้สิน		

บุตรข้าพเจ้ามี ทรัพย์สินมากกว่าหนี้สิน หนี้สินมากกว่าทรัพย์สินบาท

คำรับรอง ข้าพเจ้าขอรับรองว่า รายการทรัพย์สินและหนี้สินที่แสดงไว้ข้างต้นนี้ถูกต้องและตรงตามความเป็นจริงทุกประการ

(ลงชื่อ).....ผู้ยื่น
(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ลับ

คำอธิบายการกรอรายการ

๑. ทรัพย์สินในข้อ (๑) ถึง (๙) ให้หมายความรวมถึงทรัพย์สินที่เป็นกรรมสิทธิ์และสิทธิครอบครองของผู้ยื่นแบบ คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะที่มีอยู่ภายในและภายนอกราชอาณาจักร และทั้งที่อยู่ในความครอบครองของบุคคลอื่นด้วย ความหมายและตัวอย่างของทรัพย์สิน และหลักฐานที่ต้องแนบมาด้วยปรากฏในคำอธิบายการกรอรายการ (๒)

๒. สิทธิตามข้อ (๘) ให้หมายถึงสิทธิอื่น ๆ ที่มีค่าตอบแทนเป็นเงินด้วยความหมายและตัวอย่างของสิทธิและหลักฐานที่ต้องแนบมาด้วยปรากฏในคำอธิบายการกรอรายการ (๒)

๓. ทรัพย์สินอื่น ๆ ตามข้อ (๙) ได้แก่ ทรัพย์สินอื่นนอกเหนือจาก (๑) - (๘) ทั้งนี้ เฉพาะที่มีมูลค่าชนิด หรือประเภทเดียวกัน ตั้งแต่ห้าหมื่นบาทขึ้นไป

๔. ในกรณีที่ผู้ยื่นแบบเป็นเจ้าของหรือมีสิทธิร่วมในทรัพย์สินรายการใด เช่น ในฐานะเจ้าของร่วม ให้กรอราคาหรือจำนวนเงินของทรัพย์สินรายการนั้นพร้อมทั้งฐานะของผู้ยื่นแบบ

๕. ถ้ารายการข้อใดไม่พอกรอก ให้ทำรายการเพิ่มเติมแนบท้ายบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน พร้อมทั้งหมายเหตุไว้ในตอนท้ายของข้อนั้น ๆ ว่า มีรายการเพิ่มเติมแนบท้ายด้วย

๖. หนี้สินตามข้อ (๑) ถึง (๔) หมายถึงหนี้สินของผู้ยื่นแบบคู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ทั้งที่เป็นหนี้ภายในและนอกราชอาณาจักร ความหมายและตัวอย่างของหนี้สิน และหลักฐานที่ต้องแนบมาด้วยปรากฏในคำอธิบายการกรอรายการ (๒)

๗. ผู้ยื่นบัญชีต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินทุกแผ่น

คำอธิบายแบบกรอกรายการ

ลำดับ	ประเภท	ตัวอย่าง	หลักฐานแนบ
๒.๑	เงินฝากในธนาคารพาณิชย์	เงินฝากออมทรัพย์ เงินฝากประจำ	สำเนาหรือภาพถ่ายเอกสารเงินฝาก บัญชีเงินฝาก
๒.๒	เงินฝากในสถาบันการเงินอื่น	เงินฝากกับบริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนและ หลักทรัพย์ เงินฝากกับบริษัทเครดิตฟองซิเอร์	สำเนาหรือภาพถ่ายเอกสารเงินฝากหรือตัวเงิน
๓.๑	เงินลงทุนในหลักทรัพย์รัฐบาล และที่รัฐบาลค้ำประกัน	พันธบัตรรัฐบาล พันธบัตรธนาคารอาคารสงเคราะห์ พันธบัตรองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย ฯลฯ	สำเนาหรือภาพถ่ายของหลักทรัพย์
๓.๒	เงินลงทุนในหลักทรัพย์ จดทะเบียนและรับอนุญาต	หุ้นสามัญ หุ้นบุริมสิทธิ และหุ้นกู้ของบริษัท จดทะเบียน และรับอนุญาตที่ตลาดหลักทรัพย์แห่ง ประเทศไทย	สำเนาหรือภาพถ่ายของหลักทรัพย์
๔.	เงินให้กู้ยืม	เงินให้กู้ยืมแก่บุคคล ห้างหุ้นส่วน และบริษัทจำกัด รวมดอกเบี้ยค้างรับ	สำเนาหรือภาพถ่ายสัญญาเงินกู้หรือหลักฐานอื่น ๆ ที่แสดงการเป็นเจ้าหนี้

ลำดับ	ประเภท	ตัวอย่าง	หลักฐานแนบ
๕.	ที่ดิน		สำเนาหรือภาพถ่ายโฉนด หนังสือรับรองการทำประโยชน์ หรือหนังสือแสดงสิทธิครอบครอง
๖.๑	บ้านอาศัย	บ้านที่ใช้อาศัยอยู่ (ราคาโดยประมาณ)	สำเนาหรือภาพถ่ายโฉนด หนังสือรับรองการทำประโยชน์ หรือหนังสือแสดงสิทธิครอบครอง
๖.๒	สิ่งปลูกสร้างอื่น	บ้านอาศัยให้เช่า (ราคาโดยประมาณ) ห้องแถวให้เช่า	สำเนาหรือภาพถ่ายโฉนด หนังสือรับรองการทำประโยชน์ หรือหนังสือแสดงสิทธิครอบครอง
๗.	ยานพาหนะ	รถยนต์ส่วนตัว รถบรรทุก เรือยนต์	สำเนาหรือภาพถ่ายทะเบียน
๘.	สิทธิและสัมปทาน	คำขลิขสิทธิ์ สิทธิในสัมปทาน	สำเนาหรือภาพถ่ายเอกสารแสดงสิทธิ
๙.	ทรัพย์สินอื่น	ทองคำ อัญมณี โบราณวัตถุ	รูปถ่าย

ลำดับ	ประเภท	ตัวอย่าง	หลักฐานแนบ
๑.	เงินเบิกเกินบัญชีและ เงินกู้ยืมจากธนาคาร	เงินเบิกเกินบัญชีกับธนาคารพาณิชย์ เงินกู้จากธนาคารพาณิชย์	สำเนาหรือภาพถ่ายสัญญาเงินกู้
๒.	เงินกู้จากธนาคารสถาบัน เงินอื่น	เงินกู้จากบริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนและ หลักทรัพย์ เงินกู้ยืมจากบริษัทประกันภัย เงินกู้จากบริษัทเครดิตฟองซิเอร์	สำเนาหรือภาพถ่ายสัญญาเงินกู้
๓.	หนังสือที่มีหลักฐานเป็น หนังสือ	เงินกู้หรือหนังสือจากบุคคล หรือกิจการที่ไม่ใช่สถาบัน การเงินข้างต้นที่ทำเป็นหนังสือ	สำเนาหรือภาพถ่ายสัญญาเงินกู้ หรือหลักฐานอื่น ที่แสดงการเป็นลูกหนี้
๔.	หนังสืออื่น	หนังสือที่ไม่มีหลักฐานเป็นหนังสือ	

ตัวอย่างของบรรจุภัณฑ์แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน
ของหัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง และกรรมการสาขาพรรคการเมือง

<p>ลับ</p> <p>บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของ</p> <p>ชื่อ-สกุล</p> <p>ตำแหน่ง.....</p> <p>พรรคการเมืองชื่อ.....</p> <p>☐ กรรมการบริหารพรรค</p> <p>☐ กรรมการสาขา ลำดับที่.....อำเภอ.....</p> <p>จังหวัด.....</p> <p>ยื่นในวาระ ☐ เข้าดำรงตำแหน่ง ☐ พ้นจากตำแหน่ง</p> <p>นายทะเบียนได้มีประกาศตอบรับเมื่อวันที่.....</p> <p>ลงชื่อ.....ผู้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน</p> <p>(.....)</p> <p>ลับ</p>	<p>ตัวอย่าง</p> <p>ใบปะหน้าของ</p> <p>ซองตามตัวอย่างนี้</p> <p>เป็นซองขยายข้าง</p> <p>สีน้ำตาลขนาดกว้าง</p> <p>ไม่น้อยกว่า ๑๐.๕ นิ้ว</p> <p>ยาวไม่น้อยกว่า ๑๖.๕ นิ้ว</p>
---	--

- หมายเหตุ ๑. เมื่อบรรจุบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินไว้ในซองแล้วให้ปิดผนึก และผู้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินลงลายมือชื่อกำกับคร่อมรอยผนึกด้วย รวมทั้งปะหน้าซองด้วย ใบปิดตามตัวอย่างนี้ ซึ่งได้กรอกรายการและลงลายมือชื่อของผู้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินครบถ้วนแล้ว
๒. การยื่นซองบรรจุบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ผู้มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินจะมายื่นด้วยตนเองที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (ด้านกิจการพรรคการเมือง) หรือจะมอบหมายผู้อื่นมายื่นแทนได้ ห้ามส่งทางไปรษณีย์ เพราะอาจเกิดการชำรุดหรือสูญหายได้

**ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง
เรื่อง กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง**

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕๖ มาตรา ๕๗ มาตรา ๕๘ มาตรา ๕๙ มาตรา ๖๑ มาตรา ๖๒ มาตรา ๖๓ และมาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงออกประกาศเกี่ยวกับกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ดังนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในประกาศนี้

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

“ประธานกรรมการ” หมายความว่า ประธานกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

“นายทะเบียน” หมายความว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

“ปี” หมายความว่า ปีปฏิทิน

“พรรคการเมือง” หมายความว่า พรรคการเมืองที่คณะบุคคลรวมกันจัดตั้ง โดยได้รับการจดทะเบียนจัดตั้ง และได้ดำเนินการให้มีสมาชิกพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมืองครบถ้วนตามมาตรา ๒๙ มาตรา ๙๒ และมาตรา ๙๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

“สมาชิกพรรคการเมือง” หมายความว่า สมาชิกพรรคการเมืองที่เป็นสมาชิกพรรคการเมืองเพียงพรรคเดียว

“เขตเลือกตั้ง” หมายความว่า เขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ๑/

หมวด ๒
การจัดตั้งและลักษณะกิจการกองทุน

ข้อ ๔ ให้จัดตั้งกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองขึ้นในสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนและใช้จ่ายในการสนับสนุนพรรคการเมืองและการดำเนินการอื่นใดที่เกี่ยวกับการพัฒนาพรรคการเมืองตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ข้อ ๕ กองทุนประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังต่อไปนี้

(๑) เงินที่ได้รับจากงบประมาณรายจ่าย

(๒) เงินค่าธรรมเนียมการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑

(๓) เงินค่าปรับที่ได้รับจากการลงโทษผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

(๔) เงินหรือทรัพย์สินพรรคการเมืองได้รับโดยฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

(๕) เงินหรือทรัพย์สินที่ตกเป็นของกองทุนตามมาตรา ๖๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

(๖) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้มอบให้เพื่อสมทบกองทุน

(๗) เงินดอกผลของกองทุน

(๘) เงินรายรับอื่น

การส่งเงินค่าปรับตาม (๓) หรือเงินหรือทรัพย์สินตาม (๔) เข้ากองทุนให้เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการส่งเงินค่าปรับ และเงินหรือทรัพย์สินที่ต้องนำเข้ากองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

กรณีเงินหรือทรัพย์สินตาม (๕) หากปรากฏว่ามีเงินหรือทรัพย์สินของพรรคการเมืองที่เลิกหรือยุบไปนั้นคงเหลืออยู่และข้อบังคับพรรคการเมืองมิได้ระบุให้โอนให้แก่องค์การสาธารณกุศลใด เมื่อสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินชำระบัญชีเสร็จสิ้นแล้วให้ส่งรายงานการชำระบัญชีของพรรคการเมืองนั้นให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง แล้วให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการเพื่อให้มีการโอนเงินหรือทรัพย์สินนั้นเข้ากองทุนต่อไป

ข้อ ๖ เงินหรือทรัพย์สินของกองทุนให้คณะกรรมการนำไปจัดหาดอกผลได้โดยการฝากออมทรัพย์หรือฝากประจำกับธนาคาร หรือซื้อพันธบัตรของรัฐบาล หรือดำเนินการอื่นใดที่คณะกรรมการกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ข้อ ๗ การใช้จ่ายเงินกองทุน อาจใช้จ่ายเพื่อ

(๑) สนับสนุนการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง

(๒) การดำเนินการพัฒนาพรรคการเมืองของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

(๓) เป็นทุนในการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาพรรคการเมือง

(๔) การสนับสนุนค่าไปรษณียากร ค่าสาธารณูปโภค และด้านอื่น ๆ แก่พรรคการเมือง เพื่อดำเนินกิจการในทางการเมือง

(๕) การบริหารกองทุน

(๖) การอื่นที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ข้อ ๘ การใช้จ่ายเงินกองทุนตามข้อ ๗ การเบิกจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงินและการบริหารกองทุน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

หมวด ๒

คณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

ข้อ ๙ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง” ประกอบด้วย

(๑) นายทะเบียนพรรคการเมือง เป็น ประธานกรรมการ

(๒) กรรมการการเลือกตั้งซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายหนึ่งคน เป็น กรรมการ

(๓) ผู้แทนกระทรวงการคลังหนึ่งคน เป็น กรรมการ

(๔) ผู้แทนสำนักงานงบประมาณหนึ่งคน เป็น กรรมการ

(๕) ผู้แทนพรรคการเมืองซึ่งมีสมาชิกในสังกัดเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเลือกกันเอง จำนวนสามคน เป็น กรรมการ

- (๖) ผู้แทนพรรคการเมืองซึ่งไม่มีสมาชิก
ในสังกัดเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ซึ่งเลือกกันเอง จำนวนหนึ่งคน เป็น กรรมการ
- (๗) เลขธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง เป็น กรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการอาจแต่งตั้งเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งคนหนึ่งหรือหลายคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการก็ได้

เพื่อให้ได้มาซึ่งผู้แทนพรรคการเมืองที่เป็นกรรมการตาม (๕) และ (๖) ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ดำเนินการหารือกับพรรคการเมืองตาม (๕) และ (๖) เมื่อได้ผู้แทนดังกล่าวแล้วให้เสนอคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อแต่งตั้งต่อไป

ในการดำเนินการตามวรรคสาม ประธานกรรมการการเลือกตั้งอาจมอบหมายให้กรรมการการเลือกตั้งคนใดคนหนึ่งเป็นผู้ดำเนินการแทนก็ได้

ข้อ ๑๐ ภายใต้บังคับข้อ ๑๓ เมื่อได้ดำเนินการแต่งตั้งผู้แทนพรรคการเมืองให้เป็นกรรมการตามข้อ ๙ แล้ว หากมีพรรคการเมืองใดได้จัดแจ้งการจัดตั้งขึ้นในภายหลัง พรรคการเมืองนั้นจะมีสิทธิเสนอผู้แทนเข้าร่วมเป็นกรรมการตามข้อ ๙ (๕) หรือ (๖) แล้วแต่กรณีได้ต่อเมื่อกรรมการตามข้อ ๙ (๕) หรือ (๖) แล้วแต่กรณีพ้นจากตำแหน่งตามข้อ ๑๓

ข้อ ๑๑ ให้คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

- (๑) จัดสรรเงินกองทุนตามข้อ ๗
- (๒) ควบคุม ดูแล การใช้จ่ายเงินกองทุน
- (๓) นำเงินหรือทรัพย์สินของกองทุนไปหาดอกผล ตามข้อ ๖
- (๔) เสนอแนะแนวทางในการพัฒนาพรรคการเมือง
- (๕) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ ในการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงินและ

การบริหารกองทุน

(๖) ติดตาม ประเมินผล ตรวจสอบ และประชาสัมพันธ์การปฏิบัติงานตามโครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุน

(๗) รายงานผลการดำเนินการประจำปีให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบ

(๘) แต่งตั้งบุคคล คณะบุคคล หรือคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาและเสนอความเห็นในเรื่องหนึ่งเรื่องใดหรือมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างหนึ่งอย่างใด

(๙) ออกระเบียบ ข้อกำหนด ประกาศ คำสั่ง หรือมติตามประกาศนี้

(๑๐) ดำเนินงานอื่นใดที่เกี่ยวกับการพัฒนาพรรคการเมืองที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมาย

ข้อ ๑๒ กรรมการซึ่งเป็นผู้แทนพรรคการเมืองมีวาระการดำรงตำแหน่งนับแต่วันแต่งตั้งและสิ้นสุดเมื่อมีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งทั่วไป

ให้กรรมการซึ่งพ้นตำแหน่งตามวรรคหนึ่งปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งต่อไป จนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการซึ่งเป็นผู้แทนพรรคการเมืองขึ้นใหม่ตามวิธีการในข้อ ๙ วรรคสาม ซึ่งจะต้องดำเนินการภายในหกสิบวันนับตั้งแต่วันที่มีการประกาศผลการเลือกตั้งครบจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด

ข้อ ๑๓ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามข้อ ๑๒ ให้กรรมการซึ่งเป็นผู้แทนพรรคการเมืองพ้นจากตำแหน่ง เพราะเหตุดังต่อไปนี้

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) เป็นบุคคลล้มละลายซึ่งศาลยังไม่สั่งให้พ้นจากคดี
- (๔) ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล
- (๕) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๖) ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น
- (๗) เป็นผู้ที่ถูกคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศชื่อเป็นบุคคลที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

โดยไม่มีเหตุอันสมควร

(๘) พรรคการเมืองตามข้อ ๙ (๕) หรือ (๖) แล้วแต่กรณี หรือร่วมกันโดยมีองค์ประชุมไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนพรรคการเมืองดังกล่าว แล้วมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง

(๙) พ้นจากการเป็นผู้แทนพรรคการเมืองตามข้อ ๙ (๕) หรือ (๖) แล้วแต่กรณี

(๑๐) พรรคการเมืองที่กรรมการตามข้อ ๙ (๕) เป็นผู้แทนเปลี่ยนสถานะจากพรรคการเมือง ซึ่งมีสมาชิกในสังกัดเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นพรรคการเมืองซึ่งไม่มีสมาชิกในสังกัดเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือพรรคการเมืองที่กรรมการตามข้อ ๙ (๖) เป็นผู้แทนเปลี่ยนสถานะจากพรรคการเมืองซึ่งไม่มีสมาชิกในสังกัดเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นพรรคการเมืองซึ่งมีสมาชิกในสังกัดเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ในกรณีที่กรรมการซึ่งเป็นผู้แทนพรรคการเมืองว่างลงเพราะเหตุตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการแต่งตั้งกรรมการขึ้นแทนภายในสามสิบวันนับจากวันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบตามวิธีการในข้อ ๙ วรรคสาม

ข้อ ๑๔ เมื่อได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นตามข้อ ๙ แล้ว หากในภายหลังมีจำนวนกรรมการไม่ครบตามข้อ ๙ ให้กรรมการที่เหลืออยู่ทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการต่อไปได้

ข้อ ๑๕ การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ จึงจะเป็นองค์ประชุม

การลงมติในการประชุมของคณะกรรมการให้ใช้คะแนนเสียงข้างมาก โดยให้กรรมการคนหนึ่งมีหนึ่งเสียงในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมมีสิทธิออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุม ประธานกรรมการอาจมอบหมายเป็นหนังสือให้กรรมการคนใดคนหนึ่งทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุมแทนหากประธานกรรมการไม่ได้มอบหมายผู้ใดหรือกรรมการผู้ที่ได้รับมอบหมายไม่มาประชุม ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ผู้ทำหน้าที่แทนประธานกรรมการการเลือกตั้งตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ.๒๕๕๑ ซึ่งทำหน้าที่นายทะเบียนพรรคการเมืองเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าบุคคลดังกล่าวไม่มาประชุมให้ดำเนินการให้มีประธานในที่ประชุมตามหลักเกณฑ์ในวรรคสามโดยคนโลม

หมวด ๓

หลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรเงินกองทุน

ข้อ ๑๖ ภายในเดือนตุลาคมของแต่ละปี ให้คณะกรรมการกำหนดวงเงินของกองทุนที่จะใช้จ่ายในปีถัดไป เสนอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งให้ความเห็นชอบ

วงเงินสำหรับการใช้จ่ายตามข้อ ๗ (๑) ต้องไม่น้อยกว่าร้อยละหกสิบแต่ไม่เกินร้อยละแปดสิบของวงเงินตามวรรคหนึ่ง

ในกรณีมีความจำเป็น คณะกรรมการอาจกำหนดเวลาให้แตกต่างจากที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่งได้ ๒/

๒/ แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง (ฉบับที่ ๓) สว. ๒๔ ส.ศ.๕๓

ข้อ ๑๗ พรรคการเมืองที่มีสิทธิได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุนจากกองทุนต้องเป็นพรรคการเมืองที่ไม่อยู่ในระหว่างที่นายทะเบียนหรืออัยการสูงสุดยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองดังกล่าว ตามมาตรา ๖๕ มาตรา ๖๖ และมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๕๑

ข้อ ๑๘ ให้จัดสรรเงินสนับสนุนพรรคการเมืองในแต่ละปีภายในวงเงินที่กำหนดตามข้อ ๑๖ วรรคสอง ตามหลักเกณฑ์ ดังนี้ ๓/

- (๑) จัดสรรตามจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองเท่าที่มีอยู่ ร้อยละสามสิบห้า
- (๒) จัดสรรตามจำนวนคะแนนเสียงจากบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองที่พรรคการเมืองได้รับในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งหลังสุด ร้อยละสามสิบ
- (๓) จัดสรรตามจำนวนสมาชิกของพรรคการเมือง ร้อยละยี่สิบ ให้ถือตามจำนวนสมาชิกพรรคการเมือง ซึ่งพรรคการเมืองตรวจสอบและรับรองความถูกต้องแล้วที่แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองในวันที่ยื่นโครงการและแผนงานเสนอขอรับการจัดสรรเงินสนับสนุน
- (๔) จัดสรรตามจำนวนสาขาพรรคการเมือง ร้อยละสิบห้า ให้ถือตามจำนวนสาขาพรรคการเมืองที่นายทะเบียนตอบรับการจัดตั้งแล้วในวันที่ยื่นโครงการและแผนงานเสนอขอรับการจัดสรรเงินสนับสนุน กรณีที่พรรคการเมืองใดมีสาขาพรรคการเมืองในเขตเลือกตั้งใดเขตเลือกตั้งหนึ่งมากกว่าหนึ่งสาขา ให้นำจำนวนสาขาพรรคการเมืองของแต่ละพรรคการเมืองในเขตเลือกตั้งนั้น มาคำนวณเพียงสาขาเดียว

ข้อ ๑๙ ให้คณะกรรมการทำหน้าที่แทนคณะกรรมการการเลือกตั้งในการจัดสรรเงินสนับสนุนแต่ละพรรคการเมืองตามข้อ ๑๗ ในแต่ละปีตามโครงการและแผนงานในการดำเนินการของแต่ละพรรคการเมืองที่ยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งตามข้อ ๒๓ ตามวงเงินในข้อ ๑๘ โดยมีหลักเกณฑ์และวิธีการ ดังนี้

- (๑) การจัดสรรตามจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคการเมืองให้คำนวณจากวงเงินที่จัดสรรให้พรรคการเมือง ตามข้อ ๑๘ (๑) คูณด้วยจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคการเมืองหารด้วยจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดที่มีอยู่ ผลลัพธ์ที่ได้คือจำนวนวงเงินสูงสุดที่อาจจัดสรรให้ตามจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคการเมือง
- (๒) การจัดสรรตามจำนวนคะแนนเสียงจากบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมืองให้คำนวณจากวงเงินที่จัดสรรให้พรรคการเมือง ตามข้อ ๑๘ (๒) คูณด้วยจำนวนคะแนนเสียงจากบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมือง หารด้วยจำนวนคะแนนเสียงทั้งหมดจากบัญชีรายชื่อของทุกพรรคการเมือง ผลลัพธ์ที่ได้คือจำนวนวงเงินสูงสุดที่อาจจัดสรรให้แต่ละพรรคการเมืองตามจำนวนคะแนนเสียงจากบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมือง

๓/ แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง (ฉบับที่ ๓) ลว. ๒๔ ส.ค.๕๓

(๓) การจัดสรรตามจำนวนสมาชิกของแต่ละพรรคการเมือง ให้คำนวณจากวงเงินที่จัดสรรให้พรรคการเมือง ตามข้อ ๑๘ (๓) คูณด้วยจำนวนสมาชิกของแต่ละพรรคการเมืองหารด้วยจำนวนสมาชิกของทุกพรรคการเมือง ผลลัพธ์ที่ได้คือจำนวนวงเงินสูงสุดที่อาจจัดสรรให้ตามจำนวนสมาชิกของแต่ละพรรคการเมือง

(๔) การจัดสรรตามจำนวนสาขาของแต่ละพรรคการเมือง ให้คำนวณจากวงเงินที่จัดสรรให้พรรคการเมือง ตามข้อ ๑๘ (๔) คูณด้วยจำนวนสาขาของแต่ละพรรคการเมืองที่เป็นผลรวมทั้งประเทศโดยนับจำนวนในแต่ละเขตเลือกตั้งเพียงหนึ่งสาขา หารด้วยจำนวนสาขาของทุกพรรคการเมืองตามข้อ ๑๘ (๔) ผลลัพธ์ที่ได้คือจำนวนวงเงินสูงสุดที่อาจจัดสรรให้ตามจำนวนสาขาของแต่ละพรรคการเมือง ๔/

ข้อ ๒๐ วงเงินที่เหลือจากการจัดสรร ตามข้อ ๑๖ วรรคสอง ให้คณะกรรมการจัดสรรเพื่อให้เป็นไปตามข้อ ๗ (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) ตามที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อ ๒๑ เมื่อคณะกรรมการได้จัดสรรเงินตามหมวดนี้แล้ว ให้เสนอคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อความเห็นชอบ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งให้ความเห็นชอบแล้ว ให้แจ้งให้พรรคการเมืองที่ได้รับการจัดสรรและผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ เพื่อดำเนินการต่อไป

ข้อ ๒๒ พรรคการเมืองที่ได้รับการสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามโครงการและแผนงาน และตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ระเบียบ ข้อกำหนด ประกาศ คำสั่งหรือมติของคณะกรรมการ และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีให้ถูกต้องตามความเป็นจริง แล้วยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป

หมวด ๔

โครงการและแผนงานที่พรรคการเมืองเสนอขอรับเงินสนับสนุน

ข้อ ๒๓ ให้แต่ละพรรคการเมืองที่มีสิทธิตามข้อ ๑๗ จัดทำโครงการและแผนงานในการดำเนินกิจการของตนในรอบปีถัดไปพร้อมรายการที่ใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการจัดสรรเงินสนับสนุนพรรคการเมือง ตามข้อ ๑๘ ตามแบบที่คณะกรรมการกำหนด เพื่อเสนอขอรับการจัดสรรเงินสนับสนุนจากกองทุนในรอบปีถัดไป ยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนสิงหาคมของทุกปี

๔/ แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง (ฉบับที่ ๒) ลว. ๗ ก.ค. ๕๖

โครงการและแผนงานที่เสนอตามวรรคหนึ่ง ต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้จ่ายเงินที่ได้รับการสนับสนุนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของเงินสนับสนุนที่พรรคการเมืองจะได้รับ เพื่อการบริหารพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง การหาสมาชิกเพิ่ม การใช้จ่ายในการเลือกตั้ง และการให้ความรู้ทางการเมืองแก่สมาชิกและประชาชนทั่วไป

กรณีพรรคการเมืองใดที่มีสิทธิตามข้อ ๑๗ ไม่ดำเนินการภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้พรรคการเมืองนั้นหมดสิทธิได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุนจากกองทุนในรอบปีถัดไป

ในกรณีมีความจำเป็น คณะกรรมการอาจกำหนดเวลาให้แตกต่างจากที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่งได้ ๕/

หมวด ๕

การส่งคืนเงินสนับสนุน

ข้อ ๒๔ พรรคการเมืองที่ได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุนต้องส่งคืนเงินสนับสนุนด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งดังนี้

(๑) ไม่ดำเนินการตามมาตรา ๓๗ มาตรา ๓๘ มาตรา ๓๙ หรือมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๕๑

(๒) อยู่ในระหว่างที่นายทะเบียนหรืออัยการสูงสุดยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองตามหมวด ๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๕๑

ข้อ ๒๕ เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองมีเหตุตามข้อ ๒๔ (๑) ให้นายทะเบียนแจ้งพรรคการเมืองนั้นส่งคืนเงินสนับสนุนที่ได้รับการจัดสรรในปีที่มีเหตุตามข้อ ๒๔ (๑) แก่นายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

ข้อ ๒๖ เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองมีเหตุตามข้อ ๒๔ (๒) ให้นายทะเบียนมีคำสั่งให้พรรคการเมืองนั้นระงับการดำเนินงานตามโครงการและแผนงานที่ได้รับการสนับสนุนนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากนายทะเบียนแล้วให้พรรคการเมืองนั้นส่งคืนเงินสนับสนุนที่ได้รับการจัดสรรต่อนายทะเบียนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งพร้อมกับรายงานการใช้จ่ายเงินตามโครงการและแผนงานที่ได้ดำเนินการไปแล้ว

๕/ แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง (ฉบับที่ ๓) ลว. ๒๔ ส.ค. ๕๓

ข้อ ๒๗ เมื่อนายทะเบียนได้รับเงินที่พรรคการเมืองส่งคืนตามข้อ ๒๕ และข้อ ๒๖ แล้วให้นำเข้ากองทุนโดยไม่ชักช้า

หมวด ๖

การติดตาม ประเมินผล และตรวจสอบการใช้จ่ายเงินกองทุน

ข้อ ๒๘ ให้คณะกรรมการรายงานผลการติดตาม ประเมินผล และตรวจสอบการใช้จ่ายเงินกองทุนในรอบปีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมิถุนายนของปีถัดไป

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๒๙ กรณีที่ยังไม่มีการเลือกตั้งทั่วไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ.๒๕๕๑ ไม่ให้นำหลักเกณฑ์และวิธีการตามข้อ ๑๘ (๒) และข้อ ๑๙ (๒) มาใช้บังคับ

ข้อ ๓๐ ในระยะเริ่มแรก ให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๙ ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ประกาศนี้มีผลใช้บังคับ เว้นแต่กรณีไม่มีสมาชิกในสังกัดพรรคการเมืองใดเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในกรณีดังกล่าวให้แต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๙ ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่พรรคการเมืองมีสมาชิกที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ข้อ ๓๑ การจัดสรรเงินสนับสนุนให้แก่พรรคการเมืองตามประกาศนี้สำหรับปี พ.ศ.๒๕๕๒ คณะกรรมการสามารถกำหนดเวลาให้แตกต่างจากที่กำหนดไว้ใน ข้อ ๑๖ และข้อ ๒๓ ได้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๗ เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๑

ธีรศักดิ์ กรรณสูต
(นายธีรศักดิ์ กรรณสูต)
ประธานกรรมการการเลือกตั้ง

ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง
เรื่อง กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง (ฉบับที่ ๒)

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕๖ มาตรา ๕๗ มาตรา ๕๘ มาตรา ๕๙
มาตรา ๖๑ มาตรา ๖๒ มาตรา ๖๓ และมาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ คณะกรรมการการเลือกตั้ง จึงออกประกาศเกี่ยวกับกองทุน
เพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ดังนี้

ข้อ ๑. ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กองทุนเพื่อ
การพัฒนาพรรคการเมือง (ฉบับที่ ๒)”

ข้อ ๒. ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา
เป็นต้นไป

ข้อ ๓. ให้เพิ่มข้อความต่อไปนี้ในข้อ ๓ ของประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง
เรื่อง กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๑

“ “เขตเลือกตั้ง” หมายความว่า เขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต
เลือกตั้ง”

ข้อ ๔ ให้ยกเลิกความในข้อ ๑๘ (๓) และ (๔) ของประกาศคณะกรรมการ
การเลือกตั้ง เรื่อง กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๑
และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๓) จัดสรรตามจำนวนสมาชิกของพรรคการเมือง ให้ถือตามจำนวนสมาชิก
พรรคการเมืองซึ่งพรรคการเมืองตรวจสอบและรับรองความถูกต้องแล้วที่แจ้งต่อนายทะเบียน
ในวันที่ยื่นโครงการและแผนงานเสนอขอรับการจัดสรรเงินสนับสนุน

(๔) จัดสรรตามจำนวนสาขาพรรคการเมือง ให้ถือตามจำนวนสาขาพรรค
การเมืองที่นายทะเบียนรับรองการจัดตั้งแล้วในวันที่ยื่นโครงการและแผนงานเสนอขอรับการ
จัดสรรเงินสนับสนุน กรณีที่พรรคการเมืองใดมีสาขาพรรคการเมืองในเขตเลือกตั้งใดเขตเลือกตั้ง
หนึ่งมากกว่าหนึ่งสาขาให้นำจำนวนสาขาพรรคการเมืองของแต่ละพรรคการเมืองในเขตเลือกตั้งนั้น
มาคำนวณเพียงสาขาเดียว”

ข้อ ๕. ให้ยกเลิกความในข้อ ๑๙ (๔) ของประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๔) การจัดสรรตามจำนวนสาขาของแต่ละพรรคการเมือง ให้คำนวณจาก วงเงินที่จัดสรรให้พรรคการเมืองตามข้อ ๑๘ (๔) คูณด้วยจำนวนสาขาของแต่ละพรรคการเมือง ที่เป็นผลรวมทั้งประเทศโดยนับจำนวนในแต่ละเขตเลือกตั้งเพียงหนึ่งสาขาหารด้วยจำนวนสาขาของทุกพรรคการเมืองตามข้อ ๑๘ (๔) ผลลัพธ์ที่ได้คือจำนวนวงเงินสูงสุดที่อาจจัดสรรให้ตามจำนวนสาขาของแต่ละพรรคการเมือง”

ประกาศ ณ วันที่ ๗ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๒

(นายธีรศักดิ์ กรรณสูต)
ประธานกรรมการการเลือกตั้ง

ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง
เรื่อง กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง (ฉบับที่ ๓)

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕๖ มาตรา ๕๗ มาตรา ๕๘ มาตรา ๕๙ มาตรา ๖๑ มาตรา ๖๒ มาตรา ๖๓ และ มาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงออกประกาศเกี่ยวกับกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ดังนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง (ฉบับที่ ๓)”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสามของข้อ ๑๖ ของประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๑ “ในกรณีมีความจำเป็น คณะกรรมการอาจกำหนดเวลาให้แตกต่างจากที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่งได้”

ข้อ ๔ ให้ยกเลิกความในข้อ ๑๘ ของประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง (ฉบับที่ ๒) ลงวันที่ ๗ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้เป็นแทน

“ข้อ ๑๘ ให้จัดสรรเงินสนับสนุนพรรคการเมืองในแต่ละปีภายในวงเงินที่กำหนดตามข้อ ๑๖ วรรคสอง ตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

(๑) จัดสรรตามจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองเท่าที่มีอยู่ ร้อยละสามสิบห้า

(๒) จัดสรรตามจำนวนคะแนนเสียงจากบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองที่พรรคการเมืองได้รับในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งหลังสุด ร้อยละสามสิบ

(๓) จัดสรรตามจำนวนสมาชิกของพรรคการเมือง ร้อยละยี่สิบ ให้ถือตามจำนวนสมาชิกพรรคการเมืองซึ่งพรรคการเมืองตรวจสอบและรับรองความถูกต้องแล้วที่แจ้งต่อนายทะเบียนในวันที่ยื่นโครงการและแผนงานเสนอขอรับการจัดสรรเงินสนับสนุน

(๔) จัดสรรตามจำนวนสาขาพรรคการเมือง ร้อยละสิบห้า ให้ถือตามจำนวนสาขาพรรคการเมืองที่นายทะเบียนรับรองการจัดตั้งแล้วในวันที่ยื่นโครงการและแผนงานเสนอขอรับการจัดสรรเงินสนับสนุน กรณีที่พรรคการเมืองใดมีสาขาพรรคการเมืองในเขตเลือกตั้งใดเขตเลือกตั้งหนึ่งมากกว่าหนึ่งสาขาให้นำจำนวนสาขาพรรคการเมืองของแต่ละพรรคการเมืองในเขตเลือกตั้งนั้นมาคำนวณเพียงสาขาเดียว”

ข้อ ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสี่ของข้อ ๒๓ ของประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๑

“ในกรณีมีความจำเป็น คณะกรรมการอาจกำหนดเวลาให้แตกต่างจากที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่งได้”

ประกาศ ณ วันที่ ๒๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๓

(นายธีรศักดิ์ กรรณสูต)
ประธานกรรมการการเลือกตั้ง

- หมายเหตุ :
- ๑) ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๑ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ ๑๑๕ ตอนที่ ๘๗ ก ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๑
 - ๒) ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง (ฉบับที่ ๒) ลงวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๔๒ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ ๑๑๖ ตอนที่ ๖๑ ก ลงวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๔๒
 - ๓) ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง (ฉบับที่ ๓) ลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๔๓ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ ๑๑๗ ตอนที่ ๘๔ ก ลงวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๔๓

ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง
เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภค
ให้แก่พรรคการเมือง

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงเห็นเป็นการสมควรปรับปรุงประกาศเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคให้แก่พรรคการเมืองเพื่อดำเนินกิจการในทางการเมือง ดังนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคให้แก่พรรคการเมือง”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคให้แก่พรรคการเมือง ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๒

ข้อ ๔ ในประกาศนี้

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

“นายทะเบียน” หมายความว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

“ปี” หมายความว่า ปีปฏิทิน

“พรรคการเมือง” หมายความว่า พรรคการเมืองที่คณะบุคคลรวมกันจัดตั้งโดยได้รับการจดทะเบียนจัดตั้งและได้ดำเนินการให้มีสมาชิกพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมืองครบถ้วนตามมาตรา ๒๙ มาตรา ๙๒ และมาตรา ๙๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

“สมาชิกพรรคการเมือง” หมายความว่า สมาชิกพรรคการเมืองที่เป็นสมาชิกพรรคการเมืองเพียงพรรคเดียว

“เขตเลือกตั้ง” หมายความว่า เขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

ข้อ ๕ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้จัดสรรวงเงินสนับสนุนพรรคการเมืองตามข้อ ๗ (๔) ของประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๑ แล้ว ให้คณะกรรมการจัดสรรเงินสนับสนุนพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อดำเนินกิจการในทางการเมืองในแต่ละปี โดยเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับค่าไปรษณียากร ค่าโทรศัพท์ภายในประเทศ ค่าไฟฟ้า และค่าน้ำประปา ดังนี้

- (๑) ค่าใช้จ่ายสำหรับสำนักงานใหญ่พรรคการเมือง
- (๒) ค่าใช้จ่ายสำหรับสำนักงานสาขาพรรคการเมือง

ข้อ ๖ วงเงินค่าใช้จ่ายของข้อ ๕ (๒) ให้คำนวณจากจำนวนสาขาพรรคการเมืองตามที่ระบุในแบบคำขอรับการสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคของพรรคการเมืองตามข้อ ๑๑ ในแต่ละปี

วงเงินที่เหลือจากรรคหนึ่งให้เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับข้อ ๕ (๑)

ข้อ ๗ พรรคการเมืองใดจะได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายสำหรับข้อ ๕ (๑) เป็นจำนวนเท่าใดของวงเงินตามข้อ ๖ พรรคสองให้คำนวณจาก

- (๑) จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองเท่าที่มีอยู่
- (๒) จำนวนคะแนนเสียงจากบัญชีรายชื่อของพรรคการเมือง ที่พรรคการเมืองได้รับในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งล่าสุด

- (๓) จำนวนสมาชิกของพรรคการเมือง
- (๔) จำนวนสาขาพรรคการเมือง กรณีพรรคการเมืองใดมีสาขาพรรคการเมืองในเขตเลือกตั้งใดมากกว่าหนึ่งสาขา ให้ถือว่าพรรคการเมืองนั้นมีสาขาเดียวสำหรับการคำนวณในเขตเลือกตั้งนั้น

จำนวนตาม (๑) (๒) (๓) และ (๔) ให้ถือตามจำนวนที่มีอยู่ภายในเดือนตุลาคมของทุกปี

การจัดสรรเงินสนับสนุนตามวรรคหนึ่งให้จัดสรรในสัดส่วนที่เท่ากัน

หากปีใดในขณะที่จัดสรรไม่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไม่ให้นำจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาคำนวณในปีนั้น เว้นแต่คณะกรรมการจะมีมติเป็นอย่างอื่น

ข้อ ๘ การจ่ายเงินตามข้อ ๕ (๑) ให้ใช้วิธีตามจ่ายจริง และพรรคการเมืองต้องใช้จ่าย
เพื่อเป็น

- (๑) ค่าไปรษณียากรร้อยละสิบ
- (๒) ค่าโทรศัพท์ภายในประเทศร้อยละสามสิบ
- (๓) ค่าไฟฟ้าร้อยละยี่สิบ
- (๔) ค่าน้ำประปาร้อยละสิบ

ข้อ ๙ การใช้จ่ายตามข้อ ๕ (๒) ให้ใช้วิธีเหมาจ่ายรวมสี่รายการตามข้อ ๘ ดังนี้

(๑) สาขาพรรคการเมืองที่ได้รับการสนับสนุนเป็นกรณีพิเศษได้รับการสนับสนุนใน
อัตราเดียวกัน ทั้งนี้ สาขาของพรรคการเมืองที่จะได้รับการสนับสนุนเป็นกรณีพิเศษต้อง

- (ก) มีจำนวนสมาชิกพรรคการเมืองไม่น้อยกว่าห้าร้อยคน
- (ข) มีสถานที่ตั้งแยกจากการประกอบกิจการอื่น หรือที่อยู่อาศัย และมีผู้ปฏิบัติ

งานประจำ

(ค) มีการดำเนินการตามข้อบังคับพรรคการเมืองในรอบปีของปีก่อนที่จะ
มีการจัดสรร ซึ่งอย่างน้อยต้องมีการประชุมใหญ่และประชุมคณะกรรมการสาขาพรรคการเมือง
(ง) มีการให้ความรู้แก่สมาชิกพรรคการเมืองและประชาชนทั่วไป การหาสมาชิกพรรคการเมือง
เพิ่มเติม หรือดำเนินกิจการทางการเมืองอื่น

(๒) สาขาพรรคการเมืองนอกจาก (๑) ให้ได้รับการสนับสนุนในอัตราเดียวกันแต่ให้ได้รับ
เงินสนับสนุนน้อยกว่าสาขาพรรคการเมืองตาม (๑)

สาขาพรรคการเมืองตาม (๑) และ (๒) จะได้รับการสนับสนุนเงินสาขาละเท่าใดให้
เป็นไปตามที่นายทะเบียนกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

ข้อ ๑๐ สาขาของพรรคการเมืองใดที่จัดแจ้งการจัดตั้งภายหลังจากที่ได้ยื่นแบบคำขอ
รับการสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคของพรรคการเมือง ตามข้อ ๑๑ แล้ว หากจะขอ
รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายตามประกาศนี้ในปีที่จัดสรรเงินสนับสนุน ให้ใช้จ่ายจากวงเงินตามข้อ ๖
วรรคสองของพรรคการเมืองนั้น โดยยื่นคำขอรับการสนับสนุนตามแบบที่นายทะเบียนกำหนด ทั้งนี้
ให้ได้รับการสนับสนุนในอัตราเดียวกันกับสาขาพรรคการเมืองตามข้อ ๙ (๒)

ข้อ ๑๑ ให้คณะกรรมการดำเนินการจัดสรรเงินสนับสนุนพรรคการเมืองตาม
รายการในข้อ ๕ ให้แล้วเสร็จภายในเดือนธันวาคมของปีก่อนปีที่จะเริ่มใช้จ่ายเงิน

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนกำหนดเวลาที่พรรคการเมือง
จะยื่นคำขอรับการสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคของพรรคการเมือง ตามแบบ
ที่นายทะเบียนกำหนด

หากพรรคการเมืองใดไม่ดำเนินการภายในกำหนดเวลาที่นายทะเบียนกำหนดตามวรรค
สอง ให้ถือว่าพรรคการเมืองนั้นสละสิทธิ์ที่จะได้รับเงินสนับสนุนในปีที่จะสนับสนุนนั้น

ข้อ ๑๒ การขอเบิกเงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายตามข้อ ๕ (๑) ให้พรรคการเมืองรับรองการใช้จ่ายเงิน และส่งสำเนาหลักฐานการเรียกเก็บเงินหรือใบเสร็จรับเงินพร้อมต้นฉบับจริง ซึ่งออกโดยหน่วยงานที่ให้บริการเกี่ยวกับรายการตามข้อ ๘ ไปให้นายทะเบียนเป็นคราว ๆ ไปตามช่วงเวลาการจัดเก็บเงินของหน่วยงานดังกล่าว เพื่อเบิกเงินที่ได้รับจัดสรรไปจ่ายตามหลักฐานการเรียกเก็บเงินหรือตามใบเสร็จรับเงิน แล้วแต่กรณี

กรณีที่พรรคการเมืองเบิกเงินจากกองทุนตามหลักฐานการเรียกเก็บเงิน พรรคการเมืองจะเบิกเงินจากกองทุนในครั้งถัดไปได้ก็ต่อเมื่อได้ส่งสำเนาใบเสร็จรับเงินพร้อมต้นฉบับจริงของการชำระเงินตามหลักฐานการเรียกเก็บเงินครั้งก่อน

พรรคการเมืองจะเบิกเงินจากกองทุนได้เฉพาะรายจ่ายตามปกติที่ต้องจ่ายจากการให้บริการของหน่วยงานที่ให้บริการเกี่ยวกับรายการตามข้อ ๘ เท่านั้น สำหรับค่าปรับ ค่าเสียหายหรือค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นนอกเหนือจากรายจ่ายปกติดังกล่าว พรรคการเมืองจะเบิกเงินจากกองทุนมิได้

การชำระค่าไปรษณียากรให้ดำเนินการโดยวิธีฝากส่งเป็นรายเดือนหากมีการฝากส่งไปรษณีย์เป็นกรณีพิเศษ พรรคการเมืองต้องเก็บหลักฐานการชำระเงินดังกล่าวไว้ทุกครั้ง เพื่อนำมาประกอบการเบิกเงินจากกองทุน

ข้อ ๑๓ วงเงินตามข้อ ๖ วรรคสองของพรรคการเมืองใดที่ได้ใช้ตามรายการใดของข้อ ๘ หมดไปก่อนจะครบปี จะนำเงินจากรายการอื่นมาสนับสนุนรายการที่หมดไปแล้วมิได้ และให้พรรคการเมืองเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในรายการนั้นเองจนกว่าจะครบปี

ข้อ ๑๔ การขอเบิกจ่ายเงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายตามข้อ ๕ (๒) ให้จ่ายสามเดือนต่อหนึ่งครั้งตามจำนวนเงินที่คำนวณได้จากจำนวนสาขาของพรรคการเมืองที่ยื่นตามแบบคำขอรับการสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคของพรรคการเมืองตามข้อ ๑๐ หรือข้อ ๑๑

ข้อ ๑๕ พรรคการเมืองใดที่อยู่ในระหว่างนายทะเบียนหรืออัยการสูงสุดยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองตามหมวด ๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้การสนับสนุนตามข้อ ๕ แก่พรรคการเมืองนั้นสิ้นสุดลงนับถึงวันสุดท้ายของเดือนก่อนที่นายทะเบียนหรืออัยการสูงสุดยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ

ข้อ ๑๖ เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามข้อ ๑๕ ให้นายทะเบียนแจ้งเหตุดังกล่าวแก่พรรคการเมืองนั้นทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มีการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ

ข้อ ๑๗ พรรคการเมืองใดที่ไม่ได้ใช้จ่ายเงินในรายการใด หรือใช้จ่ายเงินในรายการใดไม่หมดเมื่อครบปีแล้ว ให้เงินที่เหลือตกเป็นของกองทุน

ข้อ ๑๘ พรรคการเมืองใดใช้จ่ายเงินที่ได้รับการสนับสนุนรายการใดโดยไม่เป็นไปตาม
ประกาศนี้ให้คืนเงินรายการนั้นแก่กองทุน

ประกาศ ณ วันที่ ๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๔

ธีรศักดิ์ วรรณสุต

(นายธีรศักดิ์ วรรณสุต)

ประธานกรรมการการเลือกตั้ง

ประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง
เรื่อง การสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคให้แก่สาขาพรรคการเมือง

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๙ ของประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคให้แก่พรรคการเมือง นายทะเบียนพรรคการเมืองโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองจึงประกาศจำนวนเงินสนับสนุนเพื่อเป็นค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภค ให้สาขาพรรคการเมือง ดังนี้

๑. สาขาพรรคการเมืองตามข้อ ๙ (๑) ให้ได้รับการสนับสนุนค่าไปรษณียากร ค่าโทรศัพท์ ค่าไฟฟ้า และค่าน้ำประปา แบบเหมาจ่ายรวม ๔ รายการเดือนละ ๑,๕๐๐ บาท
๒. สาขาพรรคการเมืองตามข้อ ๙ (๒) ให้ได้รับการสนับสนุนค่าไปรษณียากร ค่าโทรศัพท์ ค่าไฟฟ้า และค่าน้ำประปา แบบเหมาจ่ายรวม ๔ รายการเดือนละ ๖๐๐ บาท

ประกาศ ณ วันที่ ๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๔

ธีรศักดิ์ วรรณสุต

(นายธีรศักดิ์ วรรณสุต)
ประธานกรรมการการเลือกตั้ง
นายทะเบียนพรรคการเมือง

ประกาศนายทะเบียนพรคการเมือง
เรื่อง แบบคำขอรับการสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภค
ให้แก่พรคการเมือง

เพื่อให้การสนับสนุนพรคการเมืองเกี่ยวกับค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภค
ตามมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑
เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และเกิดประโยชน์สูงสุด อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๑๐ และข้อ ๑๑
ของประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการสนับสนุนค่าไปรษณียากรและ
ค่าสาธารณูปโภคให้แก่พรคการเมือง นายทะเบียนพรคการเมืองจึงออกประกาศเพื่อกำหนด
ให้พรคการเมืองยื่นคำขอรับเงินสนับสนุนเป็นค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคตามแบบท้าย
ประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๔

ธีรศักดิ์ กรรณสูต

(นายธีรศักดิ์ กรรณสูต)

ประธานกรรมการการเลือกตั้ง

นายทะเบียนพรคการเมือง

**แบบคำขอรับการสนับสนุน
ค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคของพรรคการเมือง
พรรค**

ที่.....

เขียนที่ สำนักงานใหญ่พรรค.....

วันที่เดือน.....ปี.....

เรียน นายทะเบียนพรรคการเมือง

ข้าพเจ้า.....หัวหน้าพรรค.....

ขอยื่นคำขอรับการสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าสาธารณูปโภคของพรรค.....
ในปี พ.ศ..... เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจการในทางการเมืองตามประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง
เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคให้แก่พรรคการเมือง ดังนี้

ณ วันที่.....เดือน.....พ.ศ..... พรรค.....มี

๑. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวน.....คน
๒. คะแนนเสียงจากบัญชีรายชื่อจำนวน.....คะแนน
๓. สมาชิกพรรคการเมืองจำนวน.....คน
๔. สาขาพรรคการเมือง
 - ๔.๑ สาขาพรรคทั้งหมดจำนวน.....สาขา
 - ๔.๒ สาขาพรรคนับตามเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเขตละ ๑ สาขา ตามประกาศฯ ข้อ ๗ (๔)
จำนวนสาขา
 - ๔.๓ สาขาพรรคที่ขอรับการสนับสนุนตามประกาศฯ ข้อ ๙ (๑)
จำนวนสาขา
 - ๔.๔ สาขาพรรคที่ขอรับการสนับสนุนตามประกาศฯ ข้อ ๙ (๒)
จำนวนสาขา

พร้อมนี้ พรรค.....ได้ส่งรายละเอียดเกี่ยวกับที่ตั้ง หมายเลขโทรศัพท์
ของสำนักงานใหญ่ และรายละเอียดสำนักงานสาขาพรรคที่ขอรับการสนับสนุนตามประกาศฯ ข้อ ๙ มาด้วยแล้ว

ลงชื่อ.....

()

หัวหน้าพรรค.....

พรรค

ณ วันที่เดือน.....พ.ศ.....

๑. ที่ตั้งสำนักงานใหญ่.....

.....หมายเลขโทรศัพท์.....

(๑) ค่าโทรศัพท์ภายในประเทศ

- ใช้ประโยชน์เฉพาะกิจการของพรรคการเมืองเท่านั้น
 ใช้ประโยชน์ร่วมกับที่อยู่อาศัยหรือการประกอบกิจการอื่น

(๒) ค่าไฟฟ้า หมายเลขผู้ใช้ไฟฟ้าที่.....

- ใช้หมายเลขผู้ใช้ไฟฟ้าเฉพาะกิจการของพรรคการเมืองเท่านั้น
 ใช้หมายเลขผู้ใช้ไฟฟ้าร่วมกับที่อยู่อาศัยหรือการประกอบกิจการอื่น

(๓) ค่าน้ำประปา หมายเลขมาตรที่.....

- ใช้หมายเลขมาตรค่าน้ำประปาเฉพาะกิจการของพรรคการเมืองเท่านั้น
 ใช้หมายเลขมาตรค่าน้ำประปาร่วมกับที่อยู่อาศัยหรือการประกอบกิจการอื่น

๒. สาขาพรรคที่ขอรับการสนับสนุนเป็นกรณีพิเศษตามประกาศฯ ข้อ ๙ (๑)

(๑) สาขาพรรคลำดับที่ ที่ตั้ง.....

.....โทรศัพท์.....

- สมาชิกจำนวน.....คน
 ที่ตั้งแยกจากการประกอบกิจการอื่นหรือที่อยู่อาศัยและมีผู้ปฏิบัติงานประจำ
 ในปี.....มี (ระบุมากกว่า ๑ ช่อง)
 การประชุมใหญ่พรรค
 การประชุมคณะกรรมการสาขาพรรค
 อื่น ๆ (ระบุ).....
 มีการดำเนินกิจการทางการเมือง (ระบุอย่างน้อย ๑ ช่อง)
 หาสมาชิกพรรค
 ให้ความรู้แก่สมาชิกหรือประชาชน
 อื่น ๆ (ระบุ).....

(๒) สาขาพรรคลำดับที่ ที่ตั้ง.....

.....โทรศัพท์.....

- สมาชิกจำนวน.....คน
 ที่ตั้งแยกจากการประกอบกิจการอื่นหรือที่อยู่อาศัยและมีผู้ปฏิบัติงานประจำ
 ในปี.....มี (ระบุมากกว่า ๑ ช่อง)
 การประชุมใหญ่สาขาพรรค
 การประชุมคณะกรรมการสาขาพรรค
 อื่น ๆ (ระบุ).....

- ในปี.....มีการดำเนินกิจการทางการเมือง (ระบุอย่างน้อย ๑ ช่อง)
- การหาสมาชิกพรรค
- การให้ความรู้แก่สมาชิกหรือประชาชน
- อื่น ๆ (ระบุ).....

ฯลฯ

๓. สาขาพรรคที่ขอรับการสนับสนุนตามประกาศข้อ ๙ (๒)

(๑) สาขาพรรคลำดับที่ ที่ตั้ง.....

โทรศัพท์.....

(๒) สาขาพรรคลำดับที่ ตั้ง.....

โทรศัพท์.....

ฯลฯ

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อความข้างต้นเป็นจริงทุกประการ

ลงชื่อ.....

()

หัวหน้าพรรค.....

หมายเหตุ สำนักงานใหญ่ต้อง

๑. มีชื่อผู้ใช้บริการตามหลักฐานการเรียกเก็บเงินค่าโทรศัพท์ภายในประเทศ เป็นชื่อของพรรคการเมือง
๒. มีที่ตั้งแยกออกจากที่อยู่อาศัยหรือการประกอบกิจการอื่น หรือ
๓. กรณีสถานที่ตั้งของสำนักงานใหญ่ใช้ประโยชน์ร่วมกับที่อยู่อาศัยหรือการประกอบกิจการอื่นต้องแยกมาตรวัดค่าสาธารณูปโภคเพื่อใช้ประโยชน์สำหรับกิจการของพรรคการเมืองเท่านั้น หรือ
๔. กรณีที่เช่าอาคารทั้งหลังเป็นที่ตั้งของสำนักงานใหญ่แต่ชื่อมาตรวัดยังเป็นของผู้ให้เช่า ให้พรรคการเมืองส่งสัญญาเช่าและรับรองการใช้ประโยชน์เฉพาะในการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองเท่านั้น

แบบคำขอรับการสนับสนุน
ค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคของสาขาพรรคการเมือง

พรรค

ที่.....

เขียนที่ สำนักงานใหญ่พรรค.....

วันที่เดือน.....ปี.....

เรียน นายทะเบียนพรรคการเมือง

ข้าพเจ้า.....หัวหน้าพรรค.....

ขอขึ้นคำขอรับการสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าสาธารณูปโภคของสาขาพรรค.....
ในปี พ.ศ..... เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจการในทางการเมืองตามข้อ ๑๐ ของประกาศคณะกรรมการ
การเลือกตั้ง เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคให้แก่พรรคการเมือง
ดังนี้

(๑) สาขาลำดับที่ ที่ตั้ง
นายทะเบียนรับแจ้งการจัดตั้งเมื่อวันที่เดือน พ.ศ.

(๒) สาขาลำดับที่ ที่ตั้ง
นายทะเบียนรับแจ้งการจัดตั้งเมื่อวันที่เดือน พ.ศ.

(๓) สาขาลำดับที่ ที่ตั้ง
นายทะเบียนรับแจ้งการจัดตั้งเมื่อวันที่เดือน พ.ศ.

(๔) สาขาลำดับที่ ที่ตั้ง
นายทะเบียนรับแจ้งการจัดตั้งเมื่อวันที่เดือน พ.ศ.

ฯลฯ

ในปี ให้สาขาพรรคดังกล่าวข้างต้นเบิกจ่ายเงินค่าไปรษณียากรและค่า
สาธารณูปโภคจากวงเงินของสำนักงานใหญ่จากรายการ

- เงินค่าไปรษณียากร
- เงินค่าโทรศัพท์ภายในประเทศ
- เงินค่าไฟฟ้า
- เงินค่าน้ำประปา

ทั้งนี้ ขอรับการสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคสำหรับสาขาข้างต้นนับแต่
นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งเป็นต้นไป

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าความข้างต้นเป็นจริงทุกประการ

ลงชื่อ.....

()

หัวหน้าพรรค.....

ประกาศคณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง
เรื่อง วิธีการเบิกจ่ายเงินค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคของพรรคการเมือง

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๑๑ (๕) และ (๙) แห่งประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง คณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองจึงออกประกาศคณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองว่าด้วยวิธีการเบิกจ่ายเงินค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคของพรรคการเมืองที่ได้รับการสนับสนุนจากเงินกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ดังนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศคณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง เรื่อง วิธีการเบิกจ่ายเงินค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคของพรรคการเมือง”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้พรรคการเมืองเปิดบัญชีเงินฝากกับธนาคารกรุงไทย ประเภทออมทรัพย์ ซึ่งเป็นคนละบัญชีกับเงินที่ได้รับการจัดสรรตามโครงการและแผนงาน และแจ้งเลขที่บัญชีให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งทราบ

ข้อ ๔ เมื่อพรรคการเมืองได้รับเงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคของสาขาพรรคการเมืองตามประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคให้แก่พรรคการเมืองแล้ว ให้พรรคการเมืองส่งเงินให้สาขาพรรคการเมืองภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งการส่งเงินจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

เมื่อพรรคการเมืองได้ดำเนินการตามวรรคหนึ่งแล้ว พรรคการเมืองต้องรายงานการส่งเงินให้แก่สาขาพรรคการเมืองให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้ส่งเงินให้แก่สาขาพรรคการเมือง

ข้อ ๕ พรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมืองจะต้องลงบัญชีรายรับ-รายจ่ายเงินที่ได้จากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองให้เป็นไปตามมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

ประกาศ ณ วันที่ ๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๔

ธีรศักดิ์ กรรณสูต

(นายธีรศักดิ์ กรรณสูต)

นายทะเบียนพรรคการเมือง

ประธานกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

